

ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΛΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

Η ΒΟΡΕΙΟΝ ΠΕΙΡΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΟΡΕΙΟΝ ΠΕΙΡΩΤΩΝ

ΘΑΡΣΕΙΝ ΧΡΗ ΤΑΧ ΑΥΡΙΟΝ ΕΞΕΤ ΑΜΕΙΝΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1935 - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1936 ΤΕΥΧΗ

9-10

''Η ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ''

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ
ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΩΝ

Γραφεία : 'Οδός Κάνιγγος 21

Συνδρομή | Έσωτερικοῦ δραχ. 100
Έτησίᾳ | Έξωτερικοῦ Δολ. 2

''L' EPIRE DU NORD,,

BULLETIN MENSUEL POLITIQUE
SOCIAL LITTERAIRE
ORGANE DE LA LIGUE
DES EPIROTES DU NORD

BUREAUX : Rue Canigos 21

ABONNEMENT | Crèce Dr. 100
ANNUEL | Etranger Dol. 2

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Τὸ διαρρεῦσαν ἔτος ἀπὸ ἀπόψεως συγκομιδῆς ὠφελημάτων εἰς τὸ μειονοτικὸν ζήτημα τῆς Β. 'Ηπείρου. Π. Μαρμπούλου Δικηγόρου, Γραμ. τοῦ 'Ελληνικοῦ Συλλόγου διὰ τὴν Κ. Τ. Ε. σελ. 1—2.
- 'Η Δήλωσις τοῦ 'Αλβανοῦ ἀντιπροσώπου ἐνώπιον τοῦ συμβουλίου τῆς Κ. Τ. Ε. τὴν 21 'Οκτωβρίου. 1921 σελ. 3—4.
- 'Ο ἀπολογισμὸς τοῦ 1935 Κ. Ζαρπαλά, ἱατροῦ προέδρου τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν σελ. 5—6.
- Γεγονότα καὶ Σχόλια σελ. 7—8.
- 'Ο 'Ελληνικὸς καὶ Ξένος Τύπος σελ. 9—12.
- Μαῦρα Χριστοῦγεννα (ἀναμνήσεις ἀπὸ τὴν 'Ιταλοκρατίαν) Τ. Βιδούρη σελ. 13—14.
- Νοσταλγία (ποίημα) 'Ολμου Περάνθη σελ. 14.
- 'Ο Χριστὸς καὶ οἱ 'Αγιοὶ Καβαλλάριδες (πρωτοχρονιάτικὸν διήγημα) Χρ. Χρηστοβασιλῆ σελ. 15—19.
- 'Η «Σύνταξις» (ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸ χωριὸν) Βορειοηπειρωτῶν σελ. 20—22.
- Πάνω στὸ χυλασμό, (διήγημα Βορειοηπειρωτικὸν) Κατίνος Παπᾶ καθηγήτριας—λογίας σελ. 22—24.
- Χωρισμὸς (ποίημα) ἀπ' τὰ «θυράκια καὶ ἀγοράμπελες» τοῦ συνεργάτου μας Βορειοηπειρωτῶν σελ. 26.
- 'Ενα προικοσύμφωνον πρὸ 261 ἐτῶν σελ. 27.
- Μπιέρη, ὁρὲ Γκίκα, μπιέρη (Β. 'Ηπειρωτικὴ Εὐθυμογραφία) 'Αλ. Μαρμπούλου, συντάκτου τοῦ Δελτίου σελ. 28—30.
- Τὴν ἄλλην μέρα τοῦ πανηγυριοῦ, (χωριανὰ διηγήματα) 'Ολμου Περάνθη συντάκτου τοῦ «'Εθνους» σελ. 31—32.
- Τὰ «Σόπικα» ἢ ἡ συνθηματικὴ γλῶσσα τῶν Βαγενάδων τῆς Β. 'Ηπείρου 'Αθ. Παπαχαρίση, τέως ὑποδιευθυντοῦ Γυμνασίου σελ. 33—35.
- Τὸ ἐμπόριον μεταξὺ 'Ελλάδος καὶ 'Αλβανίας καὶ ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ μας Γ. Βαβαρέτου, Δικηγόρου σελ. 36—37.
- 'Η 'Εορτὴ τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν σελ. 38—39.
- Τὸ γεῦμα, τοῦ ὁμίλου Δροπολιτῶν σ. 40—41.
- Εἰδήσεις ἀπ' τὴν Πατρίδα σελ. 42.
- 'Ο 'Αλβανικὸς τύπος, ὁ θάνατος τοῦ στρατηγοῦ Γ. Κονδύλη, βιογραφία καὶ σημειώσεις, ψηφίσματα κ. λ. σελ. 43—48.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΚΟΜΜΙΤΕΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧ. ΠΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ

ΔΩΡΕΑ 'Η ΧΟΡΑ

ΗΜΕΡΟΜ. 9/8/80

ΑΡΙΘ. 28502

Η ΒΟΡΕΙΟΣ ΗΠΕΙΡΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ | ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ | ΤΕΥΧΗ 9-10

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΥΔΟΝ ΤΟΥ 1936

ΤΟ ΔΙΑΡΡΕΥΣΑΝ ΕΤΟΣ ΑΠΟ ΑΠΟΨΕΩΣ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ ΩΦΕΛΗΜΑΤΩΝ ΕΙΣ ΤΟ ΜΕΙΟΝΟΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ

Τὸ 1935 ὑπῆρξεν ἔτος διπλωματικῶν ζυμώσεων καὶ δράσεως τῆς Κοινωνίας τῶν 'Εθνῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν μειονοτικῶν σχολῶν τῆς Β. 'Ηπείρου. Ὑπῆρξε συγχρόνως τὸ ἔτος τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ δικαίου καὶ τῆς πανηγυρικῆς καταδίκης τῶν ὑπόπτων θεωριῶν, μετὰ τὰς ὁποίας ἐνδιαφερόμεναι Κυβερνήσεις προσπαθοῦν νὰ δώσουν τύπον νομιμοφανείας εἰς τὴν καταστρατήγησιν διεθνῶν συνθηκῶν.

'Αφ' ὅτου ἐκλείσαν τὰ ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς Β. 'Ηπείρου, συνεπεία τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ 'Αλβανικοῦ Συντάγματος τοῦ 'Απριλίου τοῦ 1933, καὶ ἐπηκολούθησεν ἡ γνωστὴ προσφυγὴ τῆς ἑλληνικῆς μειονότητος πρὸς τὴν Κ. Τ. Ε., εἶχε παρέλθει ἔτος καὶ πλέον χωρὶς τὸ ζήτημα νὰ σημειώσῃ οὐσιαστικὴν πρόοδον. 'Αλλ' οἱ Βορειοηπειρωτῶν μετὰ τὴν σθεναρὰν τῶν στάσιν, παρὰ τὰς πιέσεις καὶ τοὺς διωγμοὺς, ποὺ ὑπέστησαν, ἀπέδειξαν ὅτι δὲν ἦσαν καθόλου διατεθειμένοι νὰ παραιτηθοῦν τῶν δικαιωμάτων τῶν. Εὐνόητος εἶνε ἡ ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν τὸ σθένος καὶ ἡ καρτερία τῶν ἐνεποίησαν εἰς τοὺς ἀρμόδιους κύκλους τῆς Κοινωνίας τῶν 'Εθνῶν καὶ ἡ ὠθησις, ποὺ ἐδόθη εἰς τὸ ζήτημά των. Δὲν εἶνε βεβαίως γνωστὰ εἰς τὸ κοινὸν αἱ ἐνέργειαι, αἱ ὁποῖαι δὲν ἔπαυσαν ποτέ νὰ γίνωνται διὰ τὸν διακανονισμόν του. Γεγονὸς ὅμως εἶνε ὅτι τόσοσιν ἡ Κ. Τ. Ε. ὅσον καὶ ἄλλοι ἀρμόδιοι εἰργάσθησαν μετ' ἐπιμονῆς καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα τοῦ φαινομενικοῦ ληθαργίου. 'Η λεπτότης τοῦ θέματος, ἅμεσον ἔχοντος πρὸς τὴν καλῶς ἢ κακῶς ἐννοουμένην κυριαρχίαν τῆς 'Αλβανίας, δὲν ἐπέτρεπε νὰ κοινολογηθοῦν αἱ παρασκευαίαι οὕτως εἰσπίν αὐτὰ ἐνέργειαι. 'Εκείνο ὅμως ποὺ προέχει εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα, τοῦτο δὲ διεγράφη ἀπὸ τῶν πρώτων ἀκόμη ἡμερῶν τοῦ λήξαντος ἔτους.

Ὡς ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται μας, τὸ ζήτημα τῶν μειονοτικῶν σχολῶν ἦλθεν εἰς συζήτησιν ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν 'Εθνῶν τὸν 'Ιανουάριον τοῦ 1935. Θὰ ἐπεθυμοῦμεν ἀσφαλῶς νὰ εἶχε δοθῇ ἀπὸ τότε ὁριστικὴ λύσις αἰσθητὴ δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἀπαγοήτευσις καὶ ὁ σκεπτικισμὸς τῶν ἐνδιαφερομένων πληθυσμῶν, ὅταν τὸ Συμβούλιον, διὰ τῆς ἀπὸ 18 'Ιανουαρίου ἀποφάσεώς του, ἔθεσε σχετικὸν ἐρώτημα πρὸς τὸ Διεθνὲς Διαιτητικὸν Δικαστήριον τῆς Χάγης. Δι' ἡμᾶς ὅλους τὸ ζήτημα ἦτο τόσοσιν ἀπλοῦν, τόσοσιν σαφές, τόσοσιν αὐταπόδεικτον ὥστε παρῆλκε

κάθε ἀμφιβολία. Ἡ ἐνέργεια τοῦ Συμβουλίου τῆς Κ. Τ. Ε. ἐξελήφθη ἀπὸ πολλοὺς, ἀδίκως, ὡς τάσις πρὸς παρέλκυσιν τοῦ ζητήματος, ὡς ἐνθάρρυνσις δηλαδὴ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως.

Οἱ ἀπαισιόδοξοι ἐπλανήθησαν εὐτυχῶς. Τὸν Μάρτιον τὸ Δικαστήριον τῆς Χάγης συζητήσαν ἐπὶ τοῦ τεθέντος εἰς αὐτὸ ἐρωτήματος, ὀλίγας ἐβδομάδας βραδύτερον, τὴν 6ην Ἀπριλίου, ἐξέδωκε τὴν γνωμάνειν του.

Ἡ ἀπόφασις αὕτη πρέπει νὰ ἐξαρθῇ ὅλως ἰδιαιτέρως. Τὴν διαπνέει πνεῦμα ἀπονομῆς οὐσιαστικῆς δικαιοσύνης καὶ ἀποστροφῆς πρὸς τοὺς τύπους. Οἱ Ἀλβανοὶ εἶχον προσηλωθῇ, ὡς γνωστὸν, εἰς τὸ γράμμα τῆς περιφήμου Δηλώσεως τοῦ 1921. Αὐτὸ ἐπεκαλοῦντο διὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι ἡ ἐνέργειά των ἦτο νόμιμος. Ἀφοῦ, ἔλεγον, αἱ μειονότητες ἔχουν ἴσα δικαιώματα πρὸς τὴν πλειονότητα καὶ ὅχι περισσότερα ἔπεται ὅτι δὲν δικαιούνται νὰ συντηροῦν «ιδιωτικὰ» σχολεῖα ἐφ' ὅσον καὶ ἡ πλειονότης δὲν δικαιούται εἰς τοῦτο. Σόφισμα καθαρὸν τὸ ὅποιον παταγῶδως ἀπέκρουσεν ἡ Χάγη. Τὸ ἀνώτατον Διεθνὲς Δικαστήριον ἔκρινεν ὅτι προέχει ἡ οὐσιαστικὴ ἰσότης καὶ ὅχι ἡ τυπικὴ, θὰ ἦτο δὲ κενὴ σημασίας ἡ Δήλωσις τοῦ 1921 ἂν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς διηθεν ἰσότητος ταύτης, αἱ μειονότητες ἔχανον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκπαιδεύουν τὰ παιδιὰ των εἰς τὴν μητρικὴν των γλῶσσαν, δικαίωμα τὸ ὅποιον ἔχει φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἡ πλειονότης.

Τὸν Μάϊον τὸ ζήτημα ἦλθεν ἐκ νέου ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν ὃ δὲ Ἀλβανὸς ἀντιπρόσωπος προέβη εἰς δήλωσιν ἀποδοχῆς τῆς γνωμοδοτήσεως τῆς Χάγης καὶ ἐφαρμογῆς αὐτῆς. Ἐν τούτοις τὸ Συμβούλιον δὲν τὴν ἔκρινεν ἐπαρκῆ. Τὴν ἐθεώρησε κάπως ὀριστον, ὅπως καὶ πράγματι ἦτο, καὶ ἀνέβαλε τὴν ἀπόφασιν του διὰ τὴν σύνοδον τοῦ Σεπτεμβρίου.

Ἐπικολούθησαν διαπραγματεύσεις μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ἡ γνωστὴ ἀπόφασις τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου ἡ ὁποία ρυθμίζει ὀριστικῶς τὸ ζήτημα.

Δὲν πρόκειται νὰ σχολιάσωμεν ἐδῶ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τὴν ὁποίαν ἀνεπτύξαμεν εἰς προηγούμενον τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ (Σεπτεμβρίου 1935). Ἀρκεῖ νὰ ὑπενθυμίσωμεν ὅτι ἀποτελεῖ πλήρη δικαίωσιν τῶν ἀποφών μας καὶ κατοχυρώνει ἀπαξ ἔτι καὶ διὰ νεωτέρας διεθνούς πράξεως τὰ δικαιώματα τῶν ἐλληνικῶν μειοτοτήτων τῆς Βορείου Ἠπείρου. Μᾶς ἐνδιαφέρει πρωτίστως ἡ ἀκριβὴς καὶ καλόπιστος ἐφαρμογὴ τῆς. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι ἔγινε σπουδαῖον βῆμα πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην. Λειτουργοῦν ἤδη, κατὰ τὰς πληροφορίας μας, περὶ τὰ 70 ἐλληνικὰ σχολεῖα. Μένουν ὅμως ἀκόμη κλειστὰ τὰ σχολεῖα τοῦ Δελβίνου καὶ τῆς Χειμάρρας. Πρὸς τι αὕτη ἡ διάκρισις; Ἡ μερικὴ μόνον ἐφαρμογὴ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν πλήττει τὸ αἶσθημα ἀνακουφίσεως ποῦ εἶχε δημιουργηθῇ. Ἀναξέει πληγὰς, γεννᾷ ὑπονοίας διὰ τὸ μέλλον, δημιουργεῖ ἀτμόσφαιραν δυσπιστίας. Δὲν εἶνε ἄρα γε καιρὸς νὰ ἀποκατασταθοῦν τελείως τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των;

ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΑΛΒΑΝΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ Κ. Τ. Ε. ΤΗΝ 2^{ΑΝ} ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1921 (ΗΤΙΣ ΗΡΞΑΤΟ ΙΣΧΥΟΥΣΑ ΑΠΟ ΤΗΣ 17ΗΣ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΤΟΥ 1922)

Κατ' ἐπιθυμίαν τῶν ἀναγνωστῶν μας οἵτινες θέλουν νὰ συγκρίνουν τὴν παλαιάν δήλωσιν τοῦ 1921 μετὰ τὸν νέον κανονισμόν δημοσιεύομεν κατωτέρω τὰ ἄρθρα του.

Ἄρθρον 1ον

Αἱ ἐν τῇ παρούσῃ δηλώσει περιεχόμεναι διατάξεις θέλουσιν ἀναγνωρισθῇ ὡς θεμελιῶδεις νόμοι ἐν Ἀλβανίᾳ. Οὐδεὶς νόμος, οὐδεὶς κανονισμός, οὐδὲ μία ἐπίσημος ἐνέργεια θὰ εἶναι εἰς σύγκρουσιν ἢ ἀντίθεσιν πρὸς τὰς διατάξεις ταύτας καὶ οὐδεὶς νόμος, οὐδεὶς κανονισμός, οὐδὲ μία ἐπίσημος ἐνέργεια θὰ ὑπερισχύσῃ τούτων οὔτε τώρα, οὔτε εἰς τὸ μέλλον.

Ἄρθρον 2ον

Πλήρης καὶ τελεία προστασία ζωῆς καὶ ἐλευθερίας θέλει χορηγηθῇ εἰς ἅπαντας τοὺς κατοίκους τῆς Ἀλβανίας ἀδιακρίτως γεννήσεως, ἐθνικότητος, γλώσσης, φυλῆς ἢ θρησκείας.

Ἀπαντες οἱ κάτοικοι τῆς Ἀλβανίας θὰ ἔχωσι δικαίωμα ἐλευθέρας ἐξασκήσεως, τόσον δημοσίᾳ ὥσον καὶ ἰδιωτικῶς, πάσης πίστεως, θρησκείας ἢ δόγματος ὧν ἡ ἀσκῆσις δὲν θ' εἶναι ἀσυμβίβαστος μετὰ τὴν δημοσίαν τάξιν καὶ τὰ χρηστὰ ἦθῃ. Θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα νὰ μεταβάλλωσι θρησκεῖαν.

Θέλουσι ληφθῇ ἐναντι τῶν μουσουλμάνων τὰ κατάλληλα μέτρα πρὸς διακανονισμόν, συμφώνως πρὸς τὰς μουσουλμανικὰς συνθήκας τῶν ζητημάτων οἰκογενειακοῦ δικαίου καὶ προσωπικῆς καταστάσεως.

Ἄρθρον 3ον

Ἀπαντὰ τὰ ἐν Ἀλβανίᾳ γεννώμενα πρόσωπα, ἅτινα δὲν ἐγεννήθησαν ὑπὸ ἑτέρου Κράτους, θέλουσι θεωρεῖσθαι ipso facto ὡς Ἀλβανοὶ ὑπήκοοι.

Εἰς τὰ πρόσωπα, ἅτινα εἶχον ἐν Ἀλβανίᾳ τὴν κατοικίαν των πρὸ τοῦ πολέμου, ὡς καὶ εἰς τὰς συζύγους αὐτῶν καὶ τὰ κάτω τῆς ἡλικίας τῶν 18 ἐτῶν τέκνων των, θὰ ἐπιτρέπηται, ἐὰν ποιῶνται πρὸς τοῦτο αἰτήσιν, ὅπως καταστῶσιν Ἀλβανοὶ πολῖται ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς δηλώσεως ταύτης.

Οἱ Ἀλβανοὶ ὑπήκοοι, οἱ ἔχοντες τὴν

κατοικίαν των, κατὰ τὴν χρονολογίαν τῆς θέσεως ἐν ἰσχύϊ τῆς μεταξὺ τῶν προεχουσῶν συμμάχων καὶ συνησπισμένων Δυνάμεων καὶ τῆς Ἑλλάδος Συνθήκης, τῆς ὑπογραφείσης ἐν Σέβραις τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1920, εἰς τὰ μεταβιβασθέντα τῇ Ἑλλάδι ἐδάφη διὰ τῶν μετὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου 1913 συνομολογηθεῖσιν Συνθηκῶν, θὰ ἀναγνωρίζωνται ὡς γενόμενοι αὐτοδικαίως καὶ ἀνευ οὐδεμιᾶς διατυπώσεως ὑπήκοοι Ἑλλήνες. Ἐν τούτοις, θὰ ἔχωσι τὸ δικαίωμα ἐπιλογῆς ὑπὲρ τῆς Ἀλβανικῆς ἰθαγενείας, ὡς τοῦτο προβλέπεται ἐν τῷ ἄρθρῳ 3 τῆς εἰρημένης Συνθήκης τῶν Σεβρῶν καὶ οὐδὲν πρόσκομμα θέλει παρεμβάλεσθαι εἰς τὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαιώματος τούτου. Τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐπιβολῆς θέλει ἀσκηθῇ ἐντὸς περιόδου ἐνὸς ἔτους, ἀρχομένης ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς εἰρημένης Συνθήκης.

Ἡ Ἀλβανία εἶναι ἐτοιμὴ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὰς γενησομένας αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν συστάσεις, σχετικῶς πρὸς τὴν ἀμοιβαίαν καὶ ἐκουσίαν μετανάστευσιν τῶν ἀνηκούντων εἰς τὰς ἐθνικὰς μειονότητας ἀτόμων.

Ἄρθρον 4ον

Ἀπαντες οἱ Ἀλβανοὶ ὑπήκοοι θὰ ὦσιν ἴσοι ἀπέναντι τοῦ νόμου καὶ θ' ἀπολαύωσι τῶν αὐτῶν ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων ἀδιακρίτως φυλῆς, γλώσσης, ἢ θρησκείας.

Ἐν Ἀλβανίᾳ θέλει ἐφαρμοσθῇ ἐκλογικὸν σύστημα λαμβάνον ὑπ' ὄψιν τὰ δίκαια τῶν φυλετικῶν, θρησκευτικῶν καὶ γλωσσικῶν μειονοτήτων.

Ἡ διαφορὰ θρησκείας, δόγματος ἢ πίστεως οὐδόλως θὰ βλάπτῃ οὐδένα Ἀλβανὸν ὑπήκοον, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἀστικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων, ἰδίᾳ διὰ τὴν ἐκδοχὴν εἰς τὰς δημοσίας ὑπηρεσίας, λειτουργεῖα καὶ τιμὰς καὶ διὰ τὴν ἀσκήσιν τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων καὶ βιοτεχνιῶν.

Οὐδεὶς θέλει θεσπισθῇ περιορισμὸς

εις την έλευθεράν χρήσιν ὑφ' ἀπάντων τῶν ἀλβανῶν ὑπηκόων οἰασδήποτε, γλώσσης εἴτε εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ἢ ἐμπορικὰς τῶν σχέσεις, εἴτε εἰς θέματα θρησκείας, τύπου. ἡ δημοσιευμάτων πάσης φύσεως, εἴτε εἰς τὰς δημοσίας συγκεντρώσεις.

Παρά τὴν ὑπὸ τῆς ἀλβανικῆς κυβερνήσεως θέσπισιν ἐπισήμου γλώσσης, θέλουσι παρασχεθῇ προσήκουσαι εὐκολίαι εἰς τοὺς ἀλβανοὺς ὑπηκόους τοὺς ὁμιλοῦντας ἄλλην γλῶσσαν ἢ τὴν ἐπίσημον, διὰ τὴν χρήσιν τῆς γλώσσης αὐτῶν, εἴτε προφορικῶς, εἴτε γραπτῶς ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων.

Ἄρθρον 5ον

Οἱ ἀλβανοὶ ὑπηκοοὶ οἱ ἀνήκοντες εἰς φυλετικὰς, θρησκευτικὰς ἢ γλωσσικὰς μειονότητας θ' ἀπολαύωσι τῆς αὐτῆς μεταχειρίσεως καὶ τῶν αὐτῶν ἐγγυήσεων νομικῶς καὶ πραγματικῶς, με τοὺς λοιποὺς ἀλβανοὺς ὑπηκόους. Θὰ ἔχωσιν ἰδίᾳ δικαίωμα ἴσον νὰ διατηρῶσι, διενθύνωσι καὶ ἐλέγχωσι δαπάναις αὐτῶν, ἢ νὰ ἰδρῶσιν εἰς τὸ μέλλον ἀγαθοεργὰ θρησκευτικὰ ἢ κοινωνικὰ ἰδρύματα, σχολεῖα καὶ ἄλλα ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, με τὸ δικαίωμα νὰ ποιῶνται εἰς ταῦτα ἐλευθέρως χρήσιν τῆς ἰδίας αὐτῶν γλώσσης καὶ ν' ἀσκῶσιν ἐλευθέρως τὴν θρησκείαν τῶν.

Ἡ ἀλβανικὴ κυβέρνησις ἐντὸς ἑξ μηνῶν ἀπὸ τῆς χρονολογίας τῆς παρούσης δηλώσεως, θέλει προσαγάγει εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν λεπτομερῶς πληροφορίας ἀφορώσας εἰς τὸ νομικὸν καθεστῶς τῶν θρησκευτικῶν Κοινοτήτων, ἐκκλησιῶν, μονῶν, σχολείων, ἀγαθοεργῶν ἰδρυμάτων καὶ ἐταιριῶν τῶν φυλετικῶν θρησκευτικῶν καὶ γλωσσικῶν μειονοτήτων. Ἡ ἀλβανικὴ κυβέρνησις θὰ λάβῃ ὑπ' ὄψει ὅλας τὰς γεννησομένας αὐτῇ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου συστάσεις ὑπὸ τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

Ἄρθρον 6ον

Προκειμένου περὶ δημοσίας ἐκπαίδευσως, ἡ ἀλβανικὴ κυβέρνησις θὰ χορηγῇ εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰς περιφερείας ὅπου διαμένει σημαντικὴ ἀναλογία ἀλβανῶν ὑπηκόων ὁμιλούντων ἄλλην γλῶσσαν ἢ τὴν ἐπίσημον, προσηκούσας εὐκολίας πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς παροχῆς, ἐν τοῖς σχολείοις τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως, τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὰ τέκνα τῶν ἀλβανῶν τούτων ὑπηκόων εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν θὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀλβανικὴν Κυβέρνησιν νὰ καταστήσῃ ὑποχρεωτικὴν τὴν διδασκαλίαν τῆς ἀλβανικῆς γλώσσης εἰς τὰ ῥηθέντα σχολεῖα.

Εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰς περιφερείας ὅπου διαμένει σημαντικὴ ἀναλογία ἀλβανῶν ὑπηκόων ἀνηκόντων εἰς φυλετικὰς, θρησκευτικὰς ἢ γλωσσικὰς μειονότητας, ἀκριβοδικαίον μέρος θέλει ἔξασφαλισθῇ ὑπὲρ τῶν μειονοτήτων τούτων εἰς τὰ ὠφέλη καὶ τὸν προορισμὸν τῶν ποσῶν ἄτινα θὰ ἠδύναντο νὰ διατεθῶσι διὰ σκοπὸν ἐκπαιδευτικόν, θρησκευτικόν ἢ ἀγαθοεργὸν ἐκ τῶν δημοτικῶν χρημάτων ὑπὸ τοῦ κρατικοῦ, τοῦ δημοτικοῦ ἢ ἄλλων προϋπολογισμῶν.

Ἄρθρον 7ον

Ἐν ᾧ μέτρῳ αἱ διατάξεις τῶν προηγούμενων ἄρθρων τῆς παρούσης δηλώσεως ἀφορῶσιν εἰς πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς φυλετικὰς, θρησκευτικὰς ἢ γλωσσικὰς μειονότητας, αἱ διατάξεις αὗται συνιστῶσιν ὑποχρεώσεις διεθνούς ἐνδὶ ἀφέροντος καὶ θὰ τεθῶσιν ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν. Δὲν θὰ δύνανται νὰ τροποποιηθῶσιν ἀνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς πλειοψηφίας τοῦ συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν.

Πᾶν μέλος τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἐφίστῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Συμβουλίου εἰς πᾶσαν παράβασιν ἢ κίνδυνον παραβάσεως μιᾶς οἰασδήποτε τῶν ὑποχρεώσεων τούτων, τὸ δὲ Συμβούλιον θὰ δύναται νὰ προβαίῃ κατὰ τοιοῦτον τρόπον καὶ νὰ δίδῃ τοιαύτας ὁδηγίας οἷαι θέλουσι φανῇ προσήκουσαι καὶ ἀποτελεσματικαὶ ἐν τῇ περιστάσει.

Ἐν περιπτώσει διχογνωμίας εἰς ζητήματα νομικὰ ἢ πραγματικὰ ἀφορῶντα εἰς τὰ ἄρθρα ταῦτα, μετὰ τῆς Ἀλβανίας καὶ μιᾶς οἰασδήποτε τῶν Δυνάμεων, μέλους τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν, ἡ διχογνωμία αὕτη θέλει θεωρηθῇ ὡς διαφορά ἔχουσα διενθὴν χαρακτηριστὰ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Συμφώνους τῆς Κοινωνίας τῶν Ἑθνῶν. Πᾶσα διαφορά τοῦ εἶδους αὐτοῦ θὰ ὑποβάλληται, ἐὰν τὸ ζήτησιν τὸ ἕτερον μέρος, εἰς τὸ Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνούς Δικαιοσύνης. Ἡ ἀπόφασις τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου θὰ εἶναι ἀνέκλητος καὶ θὰ ἔχῃ τὴν αὐτὴν ἰσχύϊν καὶ ἀξίαν οἷα ἀπόφασις ἐκδοθεῖσα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ Συμφώνου.

Ο ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ 1935

Τοῦ κ. Κ. Ι. ΖΑΡΠΑΛΑ ἱατροῦ, προέδρου τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν

Ὁ Σύλλογος Βορειοηπειρωτῶν ἐπ' εὐκαιρίᾳ τοῦ ἀνατείναντος νέου ἔτους 1936, ἀποστέλλει δι' ἐμοῦ ὡς Προέδρου αὐτοῦ τὰς θερμότητας τῶν εὐχῶν τοῦ πρὸς τοὺς προέδρους, τὰ Δ. Συμβούλια καὶ τὰ μέλη τῶν Βορειοηπειρωτικῶν Συλλόγων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, εὐχόμενος, ὅπως τοῦτο ἀποβῇ εὐτυχέστερον τοῦ λήξαντος ἔτους 1935, εἰς ἀπόδοσιν τῶν δικαίων διεκδικήσεών μας. Κατὰ τὸ λήξαν ἔτος 1935 ὁ Σύλλογος Βορειοηπειρωτῶν κατέβαλεν ὑπερανθρώπου προσπάθειας πρὸς αἰσίαν ἔκβασιν τῶν Γενικῆς φύσεως ζητημάτων. Γὸ ζήτημα τῆς ἀστικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν προσφύγων συμπατριωτῶν μας, ἔτυχε τῆς εὐμενοῦς κρίσεως τῶν ἀρμοδίων, παρατεινάντων ἐπὶ ἐξάμηνον τὴν προθεσμίαν ὑποβολῆς αἰτήσεων πρὸς ἀποκατάστασιν τούτων. Τὸ ζήτημα τῶν Ἀλλοδαπῶν, τὸ κεφαλαιώδες καὶ ἐπίμαχον τοῦτο ζήτημα, ἐκρίθη ὑπὸ τοῦ Ν. Δ. Συμβουλίου ὡς ὑψίστης σημασίας ζήτημα καὶ ἐθεώρησεν ὑποχρέωσιν του νὰ καταβάλλῃ καὶ κατέβαλε ἀπάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις διαχειρισθὲν τοῦτο μετὰ τῆς δεούσης ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς καὶ μολονότι τοῦτο ἦτο ἀκανθῶδες, ἐπέτυχεν τὴν τακτοποίησιν πάντων σχεδὸν τῶν εὐρισκομένων, ἐδῶ συμπατριωτῶν μας μετὰ τῆς Κ. Υ. Ἀλλοδοσπῶν. Δὲν δυνάμεθα νὰ παρίδωμεν ὅτι τοιαῦτα ζητήματα κοινωνικῆς σημασίας δὲν δύνανται ἢ νὰ παρουσιάζωσι καὶ δυσχερείας, πολλάκις ἀνυπερβλήτους. Πάντως ὁμως ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι αἱ ἀρμόδιοι ὑπηρεσίαι τόσον τῆς Κ.Υ. Ἀλλοδοσπῶν, ὅσον καὶ τοῦ ὑπουργείου ἐργασίας ἐπεδείξαντο πραγματικὴν εὐμένειαν πρὸς τοὺς ἀτυχεῖς συμ-

πατριώτας μας ἐξυπηρετήσασαι τούτους προθύμως. Δι' ὃ καὶ ἐντεῦθεν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ ἐκφράσωμεν αὐταῖς τὰς θερμότητας τῶν εὐχαριστιῶν μας.

Οὐχὶ ὀλίγον ἀπασχόλησε τὸ Δ. Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου τὸ ζήτημα τῆς στενωτέρας ἐπαφῆς καὶ συνεργασίας μετὰ τῶν λοιπῶν Βορειοηπειρωτικῶν Συλλόγων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἐπελθούσης πλήρους καὶ ἐγκαρδίου συνεννοήσεως τούτων μεθ' ἡμῶν μεταβάντων εἰδικῶς πρὸς τοῦτο εἰς Θεσσαλονίκην κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον, ἐνθα ἄπαντες οἱ Β. Ἡπειρωτικοὶ Σύλλογοι, καὶ ὁ Ἡπειρωτικὸς τῆς Κερκύρας (ὡς ἀποτελούμενος ἐκ Β. Ἡπειρωτῶν καὶ ἐλευθέρων Ἡπειρωτῶν) ἀντεπροσωπεύθησαν ὑπὸ τῶν προέδρων αὐτῶν καὶ ἐνθα ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς κοινῆς κατευθύνσεως τῶν Συλλόγων μας ἐν τῇ πολιτικῇ τῶν Γενικῆς φύσεως ζητημάτων, ἀνατεθείσης τῆς πλήρους πληρεξουσιότητος τούτων πρὸς τὸν Σύλλογόν μας, ὡς εὐρισκόμενον ἐν τῷ Κέντρῳ, ἐπισημοποιηθείσης τῆς πλήρους ἐνώσεως τούτων δι' ἀνταλλαγῆς ἐγγράφων. Ὁμολογοῦμεν ὅτι ἡ κοινὴ αὕτη συνεργασία τῶν Συλλόγων τούτων μετὰ τοῦ ἡμετέρου ὑπῆρχεν πάντοτε ἐν τῷ παρελθόντι, ἀλλ' ἤδη ἐπισημοποιήθη καὶ τὴν ἐπισημοποίησιν ταύτην θεωροῦμεν ὡς εὐτυχὴ ἀπαρχήν, ἣν οἱ μέλλοντες νὰ διοικήσωσι τὸν Σύλλογον, θέλομεν νὰ ἐλπίζωμεν ὅτι θὰ ἀναγνωρίσωσι καὶ θὰ ἀκολουθήσωσιν ἐνῖαίαν πολιτικὴν κατεύθυνσιν ἐπὶ τῶν Γενικῆς φύσεως ζητημάτων ἐν ἀγαστῇ συμπονοίᾳ μετὰ τῶν λοιπῶν Β)πειρωτικῶν Συλλόγων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Θὰ ἠυχόμεν

μέδλην μου τήν ψυχὴν, ὅπως ὅλοι οἱ Βορειοηπειρώται ὅπου δὴποτε καὶ ἂν εὐρίσκωνται ξενητευμένοι, νὰ συσπειρωθῶσι περὶ τοὺς Συλλόγους των, ἰδρύοντες ἐν ἀνάγκῃ τοιοῦτους ὅπου δὲν ὑπάρχουσι, οὕτως ὥστε τὸ 1936 κατὰ τὴν λήξιν του, νὰ εὕρῃ ὅλους τοὺς Βορειοηπειρώτας ἐγγεγραμμένους εἰς τοὺς καταλόγους τῶν Β. Η. Συλλόγων. Εἶνε ζήτημα τιμῆς διὰ πάντα Βορειοηπειρώτην νὰ εἶνε μέλος τοῦ Συλλόγου του, πρᾶγμα ὅπερ θὰ ὠφελήσῃ καὶ αὐτὸν ὡς ἄτομον καὶ τὴν ὅλην ὑπόθεσιν τῆς πεφίλημένης μας Βορείου Ἠπείρου. Πρέπει ὅλοι μας νὰ συμβάλωμεν, ἔστω καὶ δι' ἐνὸς κόκκου ἄμμου, εἰς τὴν ἰδρύσιν τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος, τῆς καλλιτέρας αὔριου, τῆς πατρίδος μας Β. Ἠπείρου. Ἡ ἀνατολὴ τοῦ 1936 εὐρίσκει τὸν Σύλλογον Βορειοηπειρωτῶν ἰσχυρότατον, τῶν μελῶν αὐτοῦ αὐξηθέντων καταπληκτικῶς κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς λήξεως τοῦ 1935, κατὰ δὲ τὴν ἐναρξιν τοῦ 1936 παρατηρεῖται μετ' εὐχαριστήσεως ὅτι οἱ συμπατριῶται μας, κατανοήσαντες τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν σημασίαν τοῦ Συλλόγου των, προσέρχονται ἄθροοι καὶ ἐγγράφονται μέλη αὐτοῦ.

Τὸ τοιοῦτον εἶνε ἀσφαλῶς παρήγορον σημεῖον καὶ δίδει ἰσχὺν εἰς τοὺς διοικούντας ὅπως ἐπιδοθῶσι μετὰ σθένους εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἱερῶν σκοπῶν οὓς ἐπιδιώκει ὁ Σύλλογος Βορειοηπειρωτῶν.

Τὸ 1935, χάρις εἰς τοὺς ἀγῶνας, οὓς διεξήγαγον μετὰ σθένους οἱ

ὑπόδουλοι ἀδελφοί μας, ἀγῶνας ἀφθάστου ἐποποιίας, εἰς οὓς καὶ μόνον κατὰ πρῶτιστον λόγον ὀφείλεται, ἢ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀπόδοσις τῆς ἐλευθέρας διδασκαλίας τῆς μητρικῆς μας γλώσσης, τῆς ἀπὸ αἰώνων γενομένης σεβαστῆς ὑπὸ τῶν κατακτητῶν, πλὴν ὑπὸ τῶν νῦν κυβερνώντων Ἀλβανῶν, διὰ τῆς λειτουργίας πολλῶν ἐκ τῶν Σχολείων μας, τῶν ὑπολοίπων δὲ ἡ λειτουργία ἔσεται ἀσφαλὴς κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, κατὰ τὰς ἀρμοδίας διαβεβαιώσεις. Διὰ τῆς ἐνώσεώς μας, ἐπαναλαμβάνω, σὺν τοῖς ἄλλοις, θὰ τονώσωμεν τοὺς ὑποδούλους ἀδελφούς μας ἐν τῇ ἐμμόνῃ των εἰς τὸν ἀγῶνα τῆς ἐπικρατήσεως τῶν δικαίων καὶ ἀπαρραγμάτων διεκδικήσεων μας, αἵτινες θριαμβευτικῶς ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Διεθνοῦς Δικαστηρίου τῆς Χάγης καὶ τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Θὰ ἠθέλαμεν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἡ Ἀλβανία, ἡ ἀναγνωρίσασα ταύτας δι' ἐπισήμου ἐγγράφου δηλώσεώς της κατὰ τὸ 1921 ἐν Γενεύῃ καὶ τελευταίως, τὸν Σεπτέμβριον τοῦ λήξαντος ἔτους, ἀναγνωρίζουσα (φαίνεται τουλάχιστον κατανοήσασα ἤδη τοῦτο) τὴν κακῶς μέχρι τοῦδε τηρηθεῖσαν τακτικὴν ἐν τῷ ζητήματι τούτῳ, θὰ θελήσῃ νὰ ἀλλάξῃ τακτικὴν ἐπ' ὠφελείᾳ πρωτίστως αὐτῆς τῆς ἰδίας. Ἡμεῖς οἱ ἐν τῇ ξένῃ εὐρισκόμενοι Βορειοηπειρώται, τὸ εὐχόμεθα ὁλοψύχως.

Ὁ Μέγας ἐτήσιος χορὸς τοῦ Συλλόγου τῶν ΒΟΡΕΙΟΠΕΙΡΩΤΩΝ

Θὰ δοθῇ τὴν 21ην Φεβρουαρίου ἡμέραν Παρασκευὴν καὶ ὥραν 10 μ. μ. ἐν τῇ πολυτελεστάτῃ αἰθούσῃ τοῦ «Καπρί» ὁδὸς Βαλαωρίτου 11

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Κατὰ τὰς προσφάτως ὁλοκληρώσεις ; τοὺς ἐκ Δελβίνου πληροφορίας ἠνοιχθήσαν καὶ ἐκεῖ τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς μειονότητος. Μὲ τὸ δεύτερον αὐτὸ μέτρον κατὰ τὴν ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Κ. Τ. Ε. φαίνεται ὅτι διαλύονται ὀριστικῶς οἱ ἐνδοιασμοὶ καὶ αἱ ἐπιφυλάξεις περὶ τὸν δίκαιον χειρισμὸν τοῦ μειονοτικῆς ζητήματος τοῦ ἀπὸ ἐτῶν ἀπασχολούντος τὰς ἐκάστοτε Ἀλβανικὰς Κυβερνήσεις.

Δὲν θὰ χειροκροτήσωμεν ἔμπλεοι χαρᾶς τὴν χειρονομίαν αὐτήν. Ἀναμένομεν. Καὶ ἀναμένομεν πολλὰ ἐκ μέρους τῆς Ἀλβανίας. Νὰ ἐννοοῦμεθα δὲ ὅχι θυσίας, ἀλλὰ ἀπλῶς τιμίαν ἐξόφλησιν τῶν ἀναληφθεισῶν ἐκ μέρους τῆς ὑποχρεώσεων, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκπλήρωσιν εἰς τὸ ἀκέραιον μερικῶν ἀξιώσεων τὰς ὁποίας ἐπέβαλεν ἡ διεθνὴς ἀντιπροσωπεία τῆς Γενεύης.

Καὶ ἀρχίζομεν νὰ μένωμεν σχετικῶς ἱκανοποιημένοι ἀπὸ τὴν ἀπονομήν τοῦ δικαίου, ἢ ὁποῖα ἄλλωστε ἐπεβλήθη :

Θὰ ἐρωτήσωμεν ὅμως εὐλόγως ἀποροῦντες.

Ἐφ' ὅσον ἡ Ἀλβανία πιεσθεῖσα σκληρῶς ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν θᾶτον ἢ βράδιον νὰ προβῇ εἰς τὸ ἀνοιγμά των Ἑλληνικῶν σχολείων πρὸς τι αἰ μέχρι τοῦδε ἀναβλητικότητες ;

Ποῖος λόγος ἐπέβαλε τὴν ἐγκληματικὴν βραδυπορείαν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν—τὸ λέγομεν—στοιχειῶν ὑποχρεώσεων ;

Βαίνομεν ἤδη πρὸς τὸ τέλος

τοῦ σχολικοῦ ἔτους, τοῦ ὁποίου οἱ γονιμώτεροι μῆνες ἐξηντλήθησαν εἰς ἀενάους συζητήσεις, εἰς ἀηδεστάτας διατυπώσεις καὶ εἰς τὴν κατανάλωσιν εὐτελῶν ὑποσχέσεων ἐκ μέρους ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ὑπεχρεώθησαν διὰ διεθνoὺς πράξεως νὰ τηρήσουν τὰ ἄλλοτε συμπεφωνημένα.

Ἐπιστολαὶ φίλων τῆς «Βορείου Ἠπείρου» ὁμιλοῦσαι διὰ τὴν τελευταίαν Κυβερνητικὴν διαταγὴν τονίζουν τὰς δυσχερεῖς συνθήκας, ἐφ' ἃς εὐρίσκει τὴν μεινότητα τοῦ Δελβίνου αὕτη.

«Οἱ κάτοικοι εἶναι ἀπροετοιμαστοί. Τὰ σχολεῖα χρησιμοποιοῦνται ὡς δημόσια καταστήματα. Οἱ μαθηταὶ μαζεύονται στὸ γυναικωνίτη τῆς ἐκκλησίας».

Τοῦτο δὲ λέγεται κατὰ τὴν κακόπιστον Ἀλβανικὴν ἀντίληψιν ἀμερόληπτος μέχρι παρεξηγήσεως συμπεριφορὰ ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς μειονότητος.

Ἡ οὐσία εἶναι ἡ ἐξῆς :

Οἱ Ἀλβανοὶ μὲ τὰ ἡμίμετρα τῶν ὁποίων κάμνουσιν ἀφθονον χρῆσιν κατὰ τὸν τελευταῖον καιρὸν προσπαθοῦν νὰ δημιουργήσουν μίαν ἄλλην ἀτμόσφαιραν εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ὑπάρχει τίποτε ἄλλο εἰ μὴ μόνον αὐτοὶ παραχωροῦντες δίκην μεγαλοψύχων φιλανθρωπῶν καὶ ἡ μειονότης διαρκῶς ἐκλιπαροῦσα.

Αὕτη εἶναι ἡ μεγάλη ἐκ προθέσεως παρεξήγησις.

Καὶ φαίνεται ὅτι ὑπὸ τὴν ἀτμόσφαιραν αὐτὴν ἐπιθυμοῦν νὰ ἐγκλιματίσουν καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐντεθθεν ἀμέσως διὰ τὴν μεινότητα ἐνδιαφερομένους.

Πλανῶνται ὅμως οἰκτροτάτην πλάνην.

Ἐχομεν τὴν συνήθειαν νὰ μὴν

ἀρχώμεθα χειρῶν ἀδίκων πρῶτοι. Γνωρίζομεν ὅμως νὰ ἀμυνώμεθα. Καὶ λέγεται, νομίζομεν, ἄμυνα ἢ θέσις μας κατὰ τῶν βιοπραγῶν τὰς ὁποίας ἤρχισεν ἀπροκαλύπτως ἡ Ἀλβανία ἀπέναντι τῆς νομίμου καταστάσεως τὴν ὁποίαν ἐγκατέστησεν διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐν Β. Ἡπείρῳ μειονότητα ὁ θεσμός τῆς Κ. Τ. Ε. τῆς Κ. Τ. Ε. τὴν ὁποίαν ἐπρόδωσεν εἰς τὸ ζήτημα τῶν κυρώσεων ἢ μικρὰ τὸ δέμας καὶ τὸ σχῆμα ἢ Ἀλβανία !...

Πρωτοχρονιά Εἰς τὸ κύριον ἄρθρον ὁ ἐκλεκτός μας συνεργάτης κ. Πέτρος Μαμόπουλος διὰ τὰς ζυμώσεις τοῦ διαρρέυσαντος ἔτους τὰς ἐπιδρασάσας ζωνῶς εἰς τὰ ζητήματα τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ μειονότητός μας,

Ἡ ἐφετεινὴ Πρωτοχρονιά, ὅπως ὄλαι τοῦ ὑποδούλου Ἑλληνισμοῦ, τοῦ ὁποίου ἀκριβῶς διὰ τὸ χαρμόσυνον αὐτῶν καθιστοῦν ἔτι αἰσθητοτέραν τὴν δουλείαν ὑπῆρξεν δύναται τις νὰ εἴπῃ αἰσιωτέρα καθόσον ἔφθασε εἰς τὴν Βόρειον Ἡπειρον μὲ τὸ ἀνοιγμα τῶν σχολείων καὶ τὴν οὕτως εἶπεν χαλάρωσιν τῶν δεσμῶν, τοὺς ὁποίους εἶχε χαλκεύσει ἡ Ἀλβανικὴ θηριωδία.

Ἡ ἐρχομένη Πρωτοχρονιά ἄς εὐχηθῶμεν νὰ εἶναι ἀκόμη καλυτέρα.

Ἀληθινὴ συγκίνησις Ὁ Ὅμιλος Δροπολιτῶν, ὁ ὁποῖος μᾶς ἔχει συνηθίσει ἕως τώρα μὲ ἐκπλήξεις διωργάνωσε προχθὲς μίαν συγκέντρωσιν δονουμένην ἀπὸ πατριωτισμόν.

Συγκεκινημένοι ἐξαιρετικῶς ἀπὸ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐορτῆς εὐχόμεθα εἰς τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον

καὶ τὸν πρόεδρον αὐτοῦ κ. Δ. Τσάραν νὰ συνεχίσουν τὴν σειρὰν αὐτῶν τῶν ὁραίων πρωτοβουλιῶν ὄντες βέβαιοι ὅτι ἀθορύβως καὶ μὲ τὴν ἀκολουθουμένην μεθοδικότητα θὰ ἐπιβάλουν τὸν Ὅμιλον εἰς τὴν Βορειοηπειρωτικὴν παροικίαν ὡς σωματεῖον μὲ ἀξιώσεις.

Ὁλόψυχα συγχαρητήρια δι' ὅσα μᾶς χαρίζει καὶ ὀλοψυχους εὐχὰς δι' ὅσα ἔχει κατὰ νοῦν νὰ προσφέρει.

Ὡραία παράδοσις Εἶναι ἐξαιρετικῶς συγκινητικὴ ἡ εἰδήσις ἀπὸ τὴν πατρίδα ὅτι οἱ Βορειοηπειρωτοπαῖδες ἐλλείψει σχολικῶν κτιρίων εἰς τὰ χωριά τοῦ Δελβίνου ἀναγκάζονται νὰ ἀκούουν μαθήματα εἰς τοὺς γυναικωνίτας τῶν ἐκκλησιῶν.

Τὸ πρᾶγμα ἐνθυμίζει τοὺς χρόνους τῆς καθολικῆς δουλείας τοῦ ἔθνους, καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐμάνθανον γράμματα τὴν νύκτα ὑπὸ τὸν νάρθηκα τῶν ἐκκλησιῶν ἀπὸ τὰ γεροντικά χεῖλη τῶν ιερέων.

Ἡ Βόρειος Ἡπειρος τμῆμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τὸ ὁποῖον ὀλίγους μῆνας ἐγνώρισεν τὴν ἐλευθερίαν τὴν ὁποίαν ἀπὸ ἐτῶν ὠραματίζετο ἐξακολουθεῖ παρὰ τὰς ἀντιξοότητας τὰς ὁποίας δὲν παραλείπουν νὰ δημιουργοῦν οἱ Ἀλβανοὶ πάντοτε νὰ διατηρῇ, ὡς κιβωτός τὴν μεγάλην ἐθνικὴν παράδοσιν καὶ δίδει ὑψηλὰ διδάγματα ἡρωϊσμοῦ ἄφ' ἑνὸς καὶ ἐθνικῆς ἀξιопρεπείας ἄφ' ἑτέρου.

ΕΠΗΥΚΡΙΣΙΣ

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Βορείου Ἡπείρου οἱ Ἀλβανοὶ ἤρχισαν νὰ ἐπιδιώκουν μὲ κάθε τρόπον τὴν ΕΛΕΥΘ. ΒΗΜΑ διαίρεσιν τῶν Ἑλλήνων (13 Δ)βρίου 1935) νοφῶντων χωρίων πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν των. Οἱ ὑποδιοικηταὶ Χειμάρρας καὶ Κορυτσᾶς ἀντικατεστάθησαν μὴ χειρισθέντες καλῶς τὸ ζήτημα τῶν σχολείων. Ἡδη διωρίσθη ὑποδιοικητὴς Χειμάρρας ὁ ἐκ Πρεμετῆς Παντελῆς Παπαφίλου ὁ ὁποῖος ὡς πρόγραμμά του ἔχει νὰ συνδιαλλάξῃ τοὺς κατοίκους τῆς περιφέρειας πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὸ ἀνοιγμα τῶν σχολείων θεωρηθῇ ὑπ' αὐτῶν ὡς κυβερνητικὴ χάρις καὶ ὄχι ὡς νόμιμον δικαίωμα.

Κατὰ νεωτέρας πληροφορίας, ἐξ ἐγκύρου πηγῆς, τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς Βορείου Ἡπείρου ἐτήθησαν καὶ πάλιν (16 Δ)βρίου 1935) ὑπὸ διωγμὸν ὑπὸ τῶν Ἀλβανικῶν ἀρχῶν. Οὕτω, ὡς πρῶτον μέτρον ἀναφέρεται, ἡ παῦσις τῶν διορισθέντων διδασκάλων, οἱ ὁποῖοι ἀποστέλλονται εἰς τὰ Τίρανα πρὸς στρατιωτικὴν ἐκπαίδευσιν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα, ὅτι δὲν ἐξεπλήρωσαν τὰς στρατιωτικὰς των ὑποχρεώσεις. Ἀποτέλεσμα τοῦ μέτρου τούτου ἦτο νὰ κλεισθοῦν τὰ σχολεῖα τῶν Κοινοτήτων Δερβίτσανης, Χασκόβου, Γορίτσας, Δράζας καὶ πολλῶν ἄλλων, τῶν ὁποίων δὲν ἐγνώσθησαν τὰ ὀνόματα. Κατόπιν τοῦ κλεισίματος τῶν Σχολείων, οἱ κάτοικοι τῆς Β. Ἡπείρου διατελοῦν καὶ πάλιν ἐν ἀναβρασμῷ.

Ἀπὸ τῆς στήλης αὐτῆς ἡσυχολήθημεν χθὲς μὲ τὰ μαρτύρια, εἰς τὰ ὁποῖα ὑποβάλλονται οἱ Ἕλληνες Δωδεκανήσου ὑπὸ τὴν βάρβαρον Ἰταλικὴν Διοίκησιν. Σημερινὰ ἐξ Ἰωαννίνων εἰδήσεις μᾶς ἀναγκάζουν ν' ἀσυχοληθῶμεν μὲ τὸν διωγμὸν, ὁ ὁποῖος ἐξαπελύθη καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως ἐναντίον τῆς Βορειοηπειρωτικῆς μειονότητος. Σχολεῖα αὐθαίρετα κλείνονται. Ἕλληνες δημοδιδάσκαλοι ἀπάγονται εἰς τὰ Τίρανα σιδηροδρόμοι καὶ γενικῶς ἐπανδρύνθη τὸ γινώσκον καθεστὼς τῆς βίας καὶ

τῶν βασανιστηρίων. Ἀλλ' ἐκτὸς ὅτι δι-εθνεῖς καταχωρῶμεναι συνθήκαι διαγράφουν ὡς νομικὴν ὀποχρέωσιν τῶν Ἀλβανῶν ἀπαραβίασνον τὸν ἐκ μέρους αὐτῶν σεβασμὸν τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἑλληνικῆς μειονότητος, δικαιωμάτων ἀναγνώμενων εἰς τὴν θρησκείαν, τὴν γλῶσσαν, τὴν ἐκπαίδευσιν, πρότινων μνηνῶν ἐξεδόθησαν δύο σχετικαὶ ἐτυμηγορίαι κατὰ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Τιράνων—ἡ προσφυέστερον, τῶν Τιράνων—καὶ τῶν ἀπανθρώπων μεθόδων τῆς. Ἡ μία εἶναι τοῦ Διαρκοῦς Δικαστηρίου τῆς Χάγης καὶ ἡ ἄλλη τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν. Θὰ ἐπιτραπῇ νὰ γραφοῦν ἀμφοτέραι εἰς τὰ χαντζάρια τῶν ἰταλοδούλων χοιροβοσκῶν τῆς Ἀλβανίας ;

Αἱ Ἀλβανικαὶ ἀρχαί, θέλουσαι ὁπωσδήποτε νὰ κλείσουν νὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα τῆς Βορείου Ἡπείρου, μετέρχονται, κατὰ μίαν πληροφορίαν, ἀφαντάστως πιεστικὰ μέτρα τόσο κατὰ τοῦ διδακτικοῦ προσωπικοῦ ὅσον καὶ κατὰ τῶν μαθητῶν καὶ τῶν γονέων. Ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι πρέπει δὴθεν νὰ ἐκπληρώσουν τὰς στρατικὰς των ὑποχρεώσεις—ἀναφέρουν αἱ σημερινὰ εἰδήσεις ἐξ Ἀλβανίας—συλλαμβάνονται οἱ διδασκαλοὶ καὶ ὠδηγοῦνται ὑπὸ συνοδείαν εἰς τὰ Τίρανα, ὅπου κατατάσσονται εἰς τὸν στρατόν. Μὲ τὸ σύστημα αὐτὸ ἐκλείσαν τὰ σχολεῖα πολλῶν κοινοτήτων, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι, πρὸ τῶν νέων αὐτῶν διωγμῶν, διατελοῦν ἐν ἀπογνώσει. Ἀρχίζομεν νὰ σχηματίζομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἀλβανικὴ κυβερνήσις, παρὰ τὰς ἐπανελημμένας ὑποσχέσεις τῆς καὶ τὰς ἀναληφθείσας παρ' αὐτῆς ὑποχρεώσεις, ἐμμένει εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς, τῆς ἐξοντώσεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Βορείου Ἡπείρου. Τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν ὀφείλει νὰ ἐπιληφθῇ τοῦ ζητήματος καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ ἅπαξ διὰ παντὸς τὴν κατάστασιν διὰ νὰ γνωρίζωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ Ἕλληνες τῆς Ἀλβανίας ἂν ἔχωμεν φίλην ἢ ὄχι τὴν γείτονα χώραν.

Αἱ πληροφορίες ἀπὸ τὴν Ἀλβανίαν παρουσιάζουν καὶ πάλιν τὴν κατάστασιν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων τῆς Β. Ἡπείρου ὡς ἀπελπιστικὴν. Οἱ διδασκαλοὶ

συλλαμβάνονται και οδηγούνται ε'ς τὰ Τίραννα διὰ νὰ εκπληρώσουν δὴθεν τὴν στρατιωτικὴν τῶν θητειῶν, εἰς τὴν πραγματικότητά ὅμως διὰ νὰ παραιτηθοῦν τοῦ ἔργου τῶν. Ὑπὸ τὰς συνθήκας αὐτὰς δὲν βλέπομεν διατὶ τὸ ὅλον ζήτημα ἤχθη ἐνώπιον διεθνῶν δικαστηρίων καὶ ἐδόθησαν πανηγυρικαὶ διαβεβαιώσεις περὶ τῆς ἐξομαλύνσεώς του. Ὅταν τὰ κρατικὰ ἀλβανικὰ ὄργανα ἔχουν τὸ δικαίωμα διὰ μέτρων διοικητικῶν νὰ παραλύουν τὴν λειτουργίαν τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων, αἱ διαβεβαιώσεις περὶ πιστῆς ἐφαρμογῆς τῶν συνθηκῶν χάνουν τὴν ἀξίαν τῶν. Τοῦ το πιστεύομεν θὰ τὸ ἀναγνωρίζῃ καὶ ἡ κυβέρνησις τῶν Τιράνων, ἡ ὁποία καὶ ὑπέχει τὴν εὐθύνην τῶν γενομένων.

Δὲν γνωρίζομεν κατὰ πόσον ἀληθεύουν αἱ μεταδοθεῖσαι ἐνταῦθα πληροφορίες περὶ τῶν πιεστικῶν μέτρων, τὰ ὁποία

«ΕΘΝΙΚΗ»
(17 Διβρίου 1935) μετέρχονται αἱ Ἀλβανικαὶ ἀρχαὶ ἐναντίον τοῦ διδασκικοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐν Βορείῳ Ἡπειρῷ ἑλληνικῶν σχολείων, ὅσον καὶ ἐναντίον τῶν μαθητῶν καὶ τῶν γονέων τῶν. Διότι, ἐὰν ἀληθεύουν ἀποδεικνύουν, κατὰ τρόπον ἀναμφισβήτητον πλέον, ὅτι ἡ ἀλβανικὴ κυβέρνησις δὲν εἶναι διατεθειμένη νὰ σεβασθῇ τὰ διεθνή νόμιμα καὶ τὰς ὑφισταμένας συνθήκας, ἀλλ' ὅτι εἶναι στερρῶς καὶ ἀκλονήτως ἀποφασισμένη νὰ συνεχίτῃ, ὑπὸ ἄλλην μορφήν, τὸν ἐξοντωτικὸν ἀγῶνα τῆς ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου. Πρὸ τῆς τοιαύτης τακτικῆς, ἡ θέσις καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διαγράφεται νομίζομεν σαφῆς καὶ κατηγορηματικὴ εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν. Εἶναι ὅμως ἀνάγκη διὰ τοῦτο νὰ ἐξακριβωθῇ πρωτίστως ἡ ἀλήθεια τῶν ἐν λόγω πληροφοριῶν. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δὲ ὅτι ἡ ἀρμοδία ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν θὰ ἔχῃ ἤδη προβῇ εἰς τὰς καταλλήλους ἐνεργείας πρὸς τὴν κατεῦθυνσιν αὐτῇν.

Δὲν πιστεύομεν νὰ ὑπάρχῃ κράτος ἄλλο τὸ ὁποῖον νὰ συμπεριφέρεται εἰς ἀλλοτρώτα τέκνα του μὲ «ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ» τὴν ἀστοργίαν, (22 Διβρίου 1935) ὅπως ἡ Ἑλλάς. Διότι αὐτὸ τὸ ἀνάξιον κράτος, ζητεῖ ἀπὸ τοὺς ἀλutrώτους οἱ ὁποῖοι προσέφυγον εἰς αὐτὸ διὰ νὰ διαφύγουν τὰς διώξεις καὶ τὴν ὀργὴν τῶν ξένων τυράνων, νὰ λάβουν ἀδείας παρὰ μὲν εἰς τὸν τόπον μας, εἰς τὴν πατρίδα τῶν. Διὰ νὰ ληφθοῦν ὅμως αἱ ἀδείαι

παρὰ μὲν εἰς τὸν τόπον μας, εἰς τὴν πατρίδα τῶν, διὰ νὰ ληφθοῦν ὅμως αἱ ἀδείαι παραμονῆς καθὼς καὶ ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος ἀπαιτοῦνται πιστοποιητικά, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ θεωρηθοῦν ἀπὸ τὰ προξενεῖα τῶν ἄλλων, ἐκείνων τῶν ὁποίων τὴν ὀργὴν ἠθέλησαν νὰ διαφύγουν. Ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν οἱ ὑπὸ δίωξιν Δωδεκανήσιοι, Κύπριοι, Βορειοηπειρώται νὰ πλησιάσουν εἰς τὰ προξενεῖα τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἀλβανίας; Ἡ μήπως τὸ κράτος δὲν διστάζει νὰ προσφύγῃ εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν ἀπερίγραπτον ἀνάνδριαν, διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ, διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τοὺς ἰσχυροὺς, ἀδιαφοροῦν τελείως ἂν στρέφεται ἐναντίον Ἑλλήνων;

Τὸ κράτος θέλει προφανῶς νὰ ἱκανοποιήσῃ τὸν φασισμόν. Ἀλλὰ τί πταῖουν οἱ πτωχοὶ Δωδεκανήσιοι ἢ οἱ Κύπριοι ἢ οἱ Βορειοηπειρώται; Ἄν ἦτο ὅμως κράτος μὲ στοιχειώδη ἀξιοπρέπειαν καὶ κύρος θὰ ἐδέχετο τοὺς ἀλutrώτους χωρὶς διατυπώσεις καὶ θὰ ἐπροσάταυεν αὐτοὺς διὰ νὰ ἐργασθοῦν καὶ νὰ ζήσουν. Ἀλλὰ δὲν εἴμεθα κράτος!...

Οἱ γάμοι τῆς ἀδελφῆς τοῦ Βασιλέως Ἀχμέτ Ζώγου, πρίγκηπισσης Σενιγέ, μετὰ τὸν υἱὸν τοῦ «Ν. ΦΩΣ» Σουλτάνου Ἀβδούλ (10 Ἰανουαρίου 36) Χαμίτ, πρίγκηπος Ἀμπίδ, ἀνηγγέλησαν ἐπισήμως διὰ τὴν προσεχῆ Κυριακὴν 12 Ἰανουαρίου. Μετὰ τὴν γαμήλιον τελετὴν θὰ παρατεθῇ ὑπὸ τοῦ Βασιλέως Ζώγου, γεῦμα πρὸς τιμὴν τῶν νεονύμφων, εἰς τὰ Ἀνάκτορα.

Αἱ ἐφημερίδες ἀφιερώνουν ἄρθρα διὰ τὸ γεγονός τοῦτο καὶ παρέχουν λεπτομερεῖς βιογραφικὰς πληροφορίες περὶ τῆς ζωῆς τοῦ πρίγκηπος Ἀμπίδ, ὅστις εἶναι μὲν 30 ἐτῶν καὶ ἐπεράτωσε τὰς σπουδὰς του ἐν Παρισίοις.

Πληροφορίαι ἀσφαλούς πηγῆς ἀναφέρουν, ὅτι ἡ λειτουργία τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων καθ' ὅλην τὴν Βόρειον Ἡπειρὸν (11 Ἰανουαρίου 35) ῥον ἐξακολουθεῖ ἀπρόσκοπτος. Τὰ λειτουργοῦντα σχολεῖα ἀνέρχονται εἰς 70, τῶν ὁποίων τὰ πλεῖστα ἔχουν πλειονάς Ἑλλήνων διδασκάλους διορισθέντας ἀπὸ τὰς Ἑλληνικὰς κοινότητας. Ἐλπίζεται ὅτι ἡ Ἀλβανικὴ Κυβέρνησις θὰ δώσῃ τὴν συγκατάθεσίν της διὰ τὴν λειτουργίαν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ εἰς τὴν Χιμάραν καὶ τὸ Δέλβινον.

Τὸ ἐπίσημον Γερμανικὸν Πρακτορεῖον

πληροφορεῖται ἐκ Γενεύης ὅτι τὸ Συμβολίον τῆς Κ. Τ. Ε. «Messenger d' Athènes» εἰς τὴν σημερινήν του συνεδρία (24 Ἰανουαρίου 1936) νὴν του συνεδρία σὺν ἔλαβε γνώσιν μεθ' ἱκανοποιήσεως τοῦ διακανονισμοῦ τοῦ ζητήματος τῶν σχολείων τῆς ἐν Ἀλβανίᾳ ἑλληνικῆς μειονότητος. Ὁ Ἀλβανὸς ἀντιπρόσωπος ἐδήλωσε ὅτι διεξάγοντι διαπραγματεύσεις διὰ τὸν κανονισμόν ἐπίσης τοῦ ζητήματος τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ καθολικῶν σχολείων.

Ἡ ἐφημερίς «Σ Λ Ο Β Ο» δημοσιεύει ἄρθρον τοῦ κ. Νέγκωφ ἐπὶ τοῦ 11ου συνεδρίου τῶν Μειονοτήτων, τὸ ὁποῖον συνήλθεν ἐσχάτως ἐν Γενεύῃ.

Αἱ περὶ μειονοτήτων διατάξεις τῶν σκυνθηκῶν, λέγει ὁ κ. Νέγκωφ, δὲν ἐτηρήθησαν ἀπὸ ὀρισμένα κράτη παρὰ τὰς ἀναληφθείσας υποχρεώσεις. Ἀλλὰ κράτη ἀμφισβητοῦν τὸν ἐθνικὸν χαρακτῆρα τῶν μειονοτήτων καὶ ἀρνοῦνται νὰ ἐγγυηθοῦν τὴν ὁμαλὴν ἀνάπτυξιν τῶν. Εἰς τὰ διάφορα συνέδρια τῶν μειονοτήτων δὲν ἔγινε τίποτε ἄλλο ἢ οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν νὰ ἐπιδίδωνται εἰς θεωρητικὰς συζητήσεις χωρὶς νὰ ἐξεύρουν προκτικὴν ὁδόν, ἥτις θὰ ἡγγυάτο τὰ δίκαια τῶν μειονοτήτων. Ἡ ἀνώμαλος κατάστασις εἰς ἣν εὐρίσκονται αἱ ἐθνικαὶ μειονότητες προκαλεῖ παρεξηγήσεις καὶ σοβαρὰς διενέξεις. Αἱ διενέξεις αὗται δὲν δύνανται νὰ ἀποφευχθοῦν ἢ διὰ τῆς ὀργανώσεως τοῦ πνευματικοῦ βίου τῶν μειονοτήτων. Τὸ πρόβλημα τῶν μειονοτήτων εἶναι τὸ σοβαρώτερον τῆς Εὐρώπης, Δέον νὰ καθισθῇ μετ' ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης. Ἰὴν κράτος τὸ ὁποῖον ἔχει μετὰ τῶν πληθυσμῶν του καὶ μειονότητα, πρέπει νὰ συνεννοηθῇ μετ' αὐτῶν ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ σεβασμοῦ τοῦ αὐτοῦ ἰδεώδους. Εἰλικρινῆς πολιτικὴ, ἥτις σέβεται τὰ δίκαια τῶν μειονοτήτων, δὲν δύναται νὰ ἀποτελέσῃ οὐδεμίαν ἀπειλὴν ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀκεραιότητα τοῦ κράτους. Ἀντιθέτως διὰ τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν νομίμων αἰτημάτων τῶν ἐθνικοτήτων θὰ ὑποβοηθηθῇ ἡ ἐσωτερικὴ ἐδραίωσις καὶ θὰ ἐξυψωθῇ τὸ κύρος τῆς χώρας εἰς τὰ ὅμινα τοῦ ἐξωτερικοῦ. Αἱ συνθήκαι περιέχουν κατηγορηματικὰς διατάξεις ὅσον ἀφορᾷ τὴν προστασίαν τῶν ἐθνικῶν μειονοτήτων. Διὰ τὴν προστασίαν τῶν μειονοτήτων δέον νὰ ὑπάρξῃ καὶ διεθνὴς ἐγγύησις, ἰδίως δὲ ἡ τῆς Κ. Τ. Ε.

— Ἡ ἀπόφασις τῆς Ἀλβανίας.

(a Frankfurter Zeitung «Φραγκφούρτης

Ἀνταπόκρισις ἐκ Βελιγραδίου).

Ὡς τελευταῖον κράτος ἐξέφερε τὴν γνώμην του ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν κυρώσεων ἐν Γενεύῃ ἡ Ἀλβανία. Ὁ Ἀλβανὸς ἀντιπρόσωπος ἐξετέλεσε τὴν ἐντολὴν τῆς Κυβερνήσεως του ἐκφράσας τὴν λύπην του, ὅτι αὕτη δὲν δύναται νὰ συμμετάσχῃ εἰς τὴν ἀπόφασιν τῆς Κ. Τ. Ε. τὴν σχετικὴν πρὸς τὰς κυρώσεις. Οὐχ' ἦττον ἡ Κυβέρνησις τῶν Τιράνων ἐτόνισεν ἰδιαιτέρως τὴν πίστιν της πρὸς τὸ Σύμφωνον τῆς Κ. Τ. Ε. καὶ τὴν σημασίαν, τὴν ὁποῖαν ἀποδίδει εἰς τὴν προσήλωσιν πρὸς τὸ Σύμφωνον. Μολονότι εἰς τὴν Ἀλβανικὴν ἀπάντησιν δὲν συναντᾷ κανεὶς τὸν λόγον «ἐκ λόγων βίας» ἐν τούτοις διαφαίνεται τοῦτο εὐκρινῶς διὰ μέσου τῶν γραμμῶν. Πολλοὶ Ἀλβανοὶ θεωροῦν ὡς σύμπτωσιν, ὅτι δὲν εἶναι ἡ χώρα τῶν, ἡ ὁποία ἀπευθύνεται πρὸς τὴν Γενεὺν ζητοῦσα προστασίαν, ἀλλ' ἡ Ἀβησσυνία. Μόλις πρὸ μικροῦ ἀνέλαβον πάλιν οἱ Ἰταλοὶ τὴν καταβολὴν τῆς ἐτησίως ἐπιχορηγήσεως τῶν δέκα ἐκατομμυρίων χρυσῶν φράγκων, τὴν ὁποῖαν ἐπὶ ἔτη ἠρνοῦντο, λόγω τῆς σθεναρᾶς Ἀλβανικῆς ἀντιστάσεως ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς χώρας. Ἡ ἀρνήσις τῆς Ἰταλίας εἶχεν ὀδηγήσῃ τὴν Ἀλβανίαν εἰς τὸ χεῖλος τῆς οικονομικῆς καταστροφῆς. Ὁλόκληρον τὸ εἰσαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς Ἀλβανίας εὐρίσκεται εἰς χεῖρας τῶν Ἰταλῶν. Αἱ προσπάθειαι τῆς Κυβερνήσεως τῶν Τιράνων ὅπως δι' ἐμπορικῶν Συμβάσεων μετὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Γιουγκοσλαυίας καταστή ἡ χώρα τῶν πλέον ἀνεξάρτητος ἀπὸ τῆς Ἰταλίας δὲν ἐπέφερον μέχρις ὥρας σημαντικὰ ἀποτελέσματα. Ἰνα γίνῃ ἐπομένως ἀντιληπτὴ ἡ δυσχερὴς κατάστασις εἰς τὴν ὁποῖαν εὐρίσκεται ἡ Ἀλβανία δὲν εἶναι καὶ ἀνάγκη νὰ γίνῃ λόγος περὶ τῆς στρατιωτικῆς θέσεως τῆς Ἰταλίας ἐν Ἀλβανίᾳ τῆς

ὁποίας ἡ σημασία ἄλλωστε κρίνεται διαφοροτρόπως. Παρὰ ὅμως τὴν ἐν Γενεύῃ στάσιν τῆς Κυβερνήσεως τῶν Τιράνων αἱ προσπάθειαι τῆς Ἀλβανίας, ὅπως διατηρήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῶν κινήσεων τῆς εἰς ἐπικειμένης ἀποφάσεις, χρήζουσιν προσοχῆς. Πρὸ ὀλίγου μόλις ἤνοιξαν ἐκ νέου τὰ σχολεῖα τῆς Ἑλληνικῆς μειονότητος εἰς νότιον Ἀλβανίαν (Β. Ἡπειρος). Ἡ Κυβέρνησις τῶν Ἀθηνῶν ἐτόνισεν εἰς δῆλωσιν τῆς τὴν νομιμοφροσύνην τῆς Ἀλβανικῆς Κυβερνήσεως. Δὲν θ' ἀπετέλει πλάνην, ἐάν διέβλεπὲ τις τὸν δάκτυλον τῆς ἀγλικῆς διπλωματίας ὀπισθεν τῆς ἑλληνοαλβανικῆς συνδιαλλαγῆς. Ἡ Ἀγγλικὴ διπλωματία ἀνέπτυξε τὰς τελευταίας ἑβδομάδας δράσιν εἰς τὰς Βαλκανικὰς πρωτεύουσας. Ἡ ἀπόφασίς τῆς Ἀλβανίας ὅσον ἀφορᾷ τὰς κυρώσεις δὲν προδικάζει τὴν στάσιν τῆς εἰς περίπτωσιν περαιτέρω ἐντάσεως τῆς ἰταλοαγγλικῆς διαφορᾶς εἰς τὴν Μεσόγειον.

118.—Ἡ Κυβερνητικὴ μεταβολὴ ἐν Ἀλβανίᾳ.—Ἡ ἰταλοαιθιοπικὴ διαφορὰ μεταφερομένη εἰς τὴν Ἀδριατικὴν.

(«Ere Nouvelle» Παρισίων, Ἄρθρον κ. Μπρές, Περίληψις).

Ὁ ἀρθρογράφος τονίζει τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν ἔχουν αἱ ἄκται τῆς Ἀλβανίας διὰ τὴν ἰταλικὴν ἄμυναν. Ἐπομένως τυγχάνει εὐνόητον τὸ συμφερόν τῆς Ἰταλίας νὰ μεταβάλῃ εἰς σημείον ἐνισχύσεως τῆς τὰ 150 χιλιομέτρα τῶν Ἀλβανικῶν ἄκτων. Ἀναφέρων περαιτέρω ὁ ἀρθρογράφος τὴν πρόθεσιν τῆς Ἰταλίας, ὅπως ἀνοίξει εἰς τὴν Ἀλβανίαν πίστωσιν 60.000.000 λιρετῶν λέγει, ὅτι ἡ στάσις τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ἀλβανίας εἰς τὴν Κ. Τ. Ε. ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς προτάσεις αὐτὰς τῆς Ἰταλίας, προτάσεις αἱ ὁποῖοι συνεπήγοντο

καὶ ἄλλας ὑποχρεώσεις, τὰς ὁποίας ἠρνήθησαν νὰ δεχθῶν τὰ μέλη τῆς Βασιλικῆς Κυβερνήσεως καὶ αἱ ὁποῖαι προεκάλεσαν τὴν παραίτησιν ὁλοκλήρου τοῦ Ὑπουργείου. Αἱ περὶ ὧν πρόκειται ὑποχρεώσεις εἰς τὰς ὁποίας ἀντέστησαν οἱ ὕπουργοὶ τοῦ Βασιλέως Ζώγου ἀφώρων εἰς τὴν στρατιωτικὴν συμμαχίαν μετὰ τῆς Ἰταλίας. Πληροφορίαι ἐξ Ἀθηνῶν καὶ Ρώμης δημοσιευθεῖσαι ἀπὸ τὸ πρακτορεῖον «Ρά ν τ ι ο» καὶ εἰς τὸν «Ἡμερήσιον Ταχυδρόμον» τοῦ Λονδίνου ἀγγέλου τὴν κινητοποίησιν 7 ἐφεδρικῶν κλάσεων ἐν Ἀλβανίᾳ. Ἐν Ρώμῃ βεβαιοῦται ὅτι τὰ μέτρα ταῦτα δὲν ἀποτελοῦν ἢ ἀπλῶς μέτρα προνοίας. Οἱ ἐν Ἀθῆναις νομίζουν ὅτι τὰ μέτρα ταῦτα εἶναι σχετικὰ πρὸς τὴν ἐνδεχομένην ἀπόβασιν ἰταλικῶν στρατευμάτων εἰς Αὐλῶνα. Τό ἐνδεχόμενον τοῦτο δὲν θὰ ἡδύνατο νὰ πραγματοποιηθῇ ἢ κατόπιν παραβιάσεως τῆς διεθνούς Συμφωνίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας βασιζέται ἡ ἀναγνώρισις τῆς πλήρους αὐτοτελείας τῆς Ἀλβανίας. Ἐκ τῆς παραίτησεως τῆς Ἀλβανικῆς κυβερνήσεως ἐξάγεται ὅτι αὕτη δὲν ἠρωτήθη, ὅτε, ἀπεφασίσθησαν αἱ δεσμεύσεις, τῶν ὁποίων τὸ πρῶτον ἐπακόλουθον ἦτο νὰ φέρουν τὸ νεαρὸν Βαλκανικὸν κράτος εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν Κ. Τ. Ε. Αἱ δεσμεύσεις αὗται, ἐν ᾗ περιπτώσει ἐπιβάλλουν εἰς τὴν Ἀλβανίαν νὰ βοηθήσῃ καὶ στρατιωτικῶς τὴν Ἰταλίαν, κινδυνεύουν νὰ τὴν φέρουν καὶ εἰς ρῆξιν πρὸς τὴν Κ. Τ. Ε. Οἱ ἀδήποτε ἐξήγησις καὶ ἂν δοθῇ, ἡ Ἀλβανικὴ κινητοποίησις μεταφύρουσα τὴν ρῆξιν εἰς τὰ Βαλκάνια θέλει δικαιολογήσῃ ὅλας τὰς ἀνησυχίας, τὰς ὁποίας ἐγέννησεν ἡ ἰταλοαιθιοπικὴ διαφορὰ καὶ τὴν ἐν Γενεύῃ ἀναγνωρισθεῖσαν ἀνάγκην νὰ μὴ ἀφεθῇ ἡ διαφορὰ αὕτη νὰ ἐπιδεινωθῇ.

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΤΑΛΟΚΡΑΤΙΑΝ

“ΜΑΥΡΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ,”

Τοῦ κ. ΤΑΣΟΥ ΒΙΔΟΥΡΗ

“Ὅταν στὰ 1916 οἱ φίλοι μας Ἰταλοὶ κατέλαβον ἀναιμάκτως τὴν Β. Ἡπειρον ἐκτοπίζοντες τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα μᾶς ἐκόμισαν πλὴν ἄλλων καὶ δύο ἀγαθὰ τοῦ δυτικοῦ τῶν πολιτισμοῦ: τὸν ἀποκλεισμόν καὶ τὸ κλείσιμον τῶν σχολείων.

Τὰ δῶρα ταῦτα ἡσθάνθη βαρύτατα ὁ ἑλληνικὸς πληθυσμὸς τῆς ἀτυχοῦς χώρας. Κάθε συγκοινωνία μετὰ τὴν Ἑλλάδα, ποὺ ἐθεωρεῖτο ἐχθρά, διεκόπη. Τὸ ταχυδρομεῖον δὲν ἐλειτούργει πλέον. Καὶ ὡς εἶναι γνωστὸν τὸ πλεῖστον τῆς Ἡπείρου εἶναι ὄρεινόν καὶ ἄγονον καὶ οἱ κάτοικοι ἠναγκάζοντο ἀνέκαθεν νὰ ζητοῦν ἀπὸ τὴν ξενιτειὰ ἐκεῖνον, ποὺ ἡ φτώχῃ πατρίδα τῶν δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς δώσῃ: τὸ ψωμί. Αἱ περισσότεραι οἰκογένειαι ζοῦν μετὰ ἐμβάσματα τῶν ξενιτευμένων τῶν. Φυσικὸν λοιπὸν ἦτο νὰ αἰσθανθῇ βαρύτατα ὁ πληθυσμὸς τὴν ἑλλειψιν συγκοινωνίας.

Βρισκόμουν τότε στὴν γενέτειρά μου Δροβιανὴν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῆς τῆς Β. Ἡπείρου οἱ ἡρωϊκὲς γυναῖκες τῆς ὁποίας, ἔδωκαν στὸν Ἀλβανὸ ἑπαρχὸν ἐσχάτως ἓνα διδακτικὸν μάθημα πατριωτισμοῦ, διακηρύσσας αἱ ἑλληνοπρεπέστατα ὅτι προτιμοῦν νὰ σφάζουν τὰ παιδιὰ τους παρὰ νὰ τὰ στείλουν στὸ Ἀλβανικὸν σχολεῖον. Καὶ αὕτη λοιπόν, ὅπως καὶ ἡ λοιπὴ Β. Ἡπειρος, ἔσπενεν ὑπὸ τὸ πέλμα τῶν ἐκ δυσμῶν γειτόνων. Καὶ αὕτῃ ὑπέφερεν ἀπὸ ἑλλειψιν συγκοινωνίας καὶ ἐπικοινωνίας μετὰ τοὺς ἐν Ἑλλάδι, Αἰγύπτῳ, Ἀμερικῇ καὶ ἄλλαχοῦ διαμένοντας Δροβιανίτας. Καὶ ἐπειδὴ τὸ ταχυδρομεῖον δὲν ἐλειτούργει αἱ ἐπιστολαὶ καὶ τὰ ἐμβάσματα ἔφθαναν ἕως τὸ Δελβινάκι ὅπου καὶ ἔμεναν ἀδιανέμητα. Ὁ πληθυσμὸς ὑπέφερε πολὺ. Τὸ φᾶσμα τῆς πείνας ἔκρουε πολλὰς πόρτες. Ἀλλ’ ὁ καιρὸς περνοῦσε καὶ τὸ ταχυδρομεῖον δὲν ἰδρύετο. Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῶν οἱ κάτοικοι ἀπεφάσισαν νὰ πληρώσουν ἓνα Δροβιανίτην, τὸν Νάτση Καλκάνην, γιὰ νὰ πηγαῖν στὸ Δελβινάκι καὶ στὰ Γιάννενα καὶ νὰ φέρῃ κρυφὰ τὸ ταχυδρομεῖον. Καὶ πράγματι ἐπὶ ἀρκετὸ διάστημα μετὰ τὸ μέσο αὐτὸ ἀνεκουφίσθη κάπως ὁ πληθυσμὸς. Ἀλλ’ ἡ Ἰταλικὴ ἀστυνομία κατὰ ἐμυρίστηκε καὶ ἐπροσπαθοῦσε νὰ συλλάβῃ τὸν Καλκάνην.

Ἀκριβῶς τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, ὀλίγον μετὰ τὸ μεσημέρι, ἄλλεπάλληλοι πυκνοὶ πυροβολισμοὶ ριπτόμενοι ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸ μέρος ἀνεστάτωσαν τὴν κωμόπολιν. Ἰσως κατόπιν προδοσί-

ας οἱ Ἰταλοὶ παραμονεύοντες κατεδίωξαν τὸν Καλκάνην ὁ ὁποῖος δι’ εὐφυεστάτου τεχνάσματος ἐσώθη ἀπὸ βέβαιον θάνατον. Ἐκουλούριασε τὸ μαῦρο σακκάκι του γύρω ἀπὸ ἓνα θάμνον καὶ αὐτὸς ἐρπονίας καὶ δι’ ἀποκρήμνων λάκκων κατάρθωσε νὰ διαφύγῃ, ἐνῶ πυρὰ ὁμαδὸν ἐρρίπτοντο ἐπὶ τοῦ ἀτυχοῦς σακκακίου. Ἀμέσως ἡ Ἰταλικὴ ἀστυνομία ἐνισχυθεῖσα καὶ ἀπὸ στρατιώτας περιήλθε ὅλας τὰς συνοικίας συλλαμβάνουσα τοὺς προκρίτους τῆς Δροβιανῆς. Δὲν ἐφείσθη οὔτε τῶν γερόντων, οὔτε τῶν ἀσθενῶν οὔτε τῶν ἱερέων. Τριάντα ἐξ προκρίτοι συνελήφθησαν καὶ σιδηροδέσμοι ἐρρίφθησαν εἰς τὸ κελλὰρ τῆς οἰκίας Μητσούλη, ποὺ ἐχρησίμευε ὡς ἀστυνομικὸν κατάστημα. Τὰ ἀπαισιώτερα μεσαιωνικὰ μαρτύρια ἐχρησιμοποιήθησαν ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας ἵνα οἱ ἀτυχεῖς κάτοικοι καταθέσουν ὅτι δῆθεν συνεννοοῦντο μετὰ τῶν ἑλληνικῶν ἀρχῶν πρὸς κατάλυσιν τῆς Ἰταλικῆς κατοχῆς. Εἰς μάτην γέροντες σεβάσμοι, ἐπιστήμονες καὶ ἱερεῖς διεμαρτύροντο ὅτι ταῦτα ἦσαν συκοφαντίαι αἰσχρῶν συκοφαντῶν καὶ ὅτι ὅλοι ἦσαν φιλήσυχοι καὶ νομοταγεῖς πολῖται. Ὅλοι οἱ νέοι ἔμαστιγώθησαν μέχρις αἵματος διὰ νὰ μαρτυρήσουν τὴν ἀνυπαρκτὸν συνωμοσίαν. Αἱ σπαρακτικὰ κραυγὰ τῶν ἡκούοντο σ’ ὅλο τὸ χωριὸ ἐνσπεύρουσαι τὴν φρίκην καὶ τὸν πανικόν. Μαῦρα Χριστούγεννα ἐπεράσαμε τὴν ἡμέρα ἐκείνη. Κάθε ἐπικοινωνία μετὰ τοὺς φυλακισμένους εἶχε ἀπαγορευθῇ ἀπολύτως. Δὲν ἐπετράπη νὰ τοὺς δοθῇ οὔτε μία κουβέρτα γιὰ νὰ μὴ κοκκαλιάσουν ἀπὸ τὸ φοβερὸ κρύο ποῦ ἦταν ἐξαιρετικὸ τὴ χρονιά ἐκείνη. Κάτω στὰ ἀνήλια καὶ παγερά κελλάρια, Ἀλλ’ οὔτε καὶ φαγητὸ ἐπετράπη νὰ τοὺς φέρουν οἱ συγγενεῖς τῶν... Ὁρῆνος καὶ κοπετὸς ἡκούετο σ’ ὅλο τὸ χωριὸ. Καὶ τότε γιὰ πρώτη φορά αἰσθανθήκαμε τὴν βαρβαρότητα τῆς δυτικῆς τυραννίας. Εἴχαμε βέβαια δοκιμάσει πολλές φορές ὡς τότε τὴν ἀγριότητα τῶν Τσερκαλβανῶν καὶ τῶν Λιάμπηδων. Ἀλλὰ τέτοια τρομοκρατία πρώτη φορά ἐβλέπαμε.

Κοντεύουν εἴκοσι χρόνια ἀπὸ τότε καὶ δὲν μποροῦμεν νὰ λησμονήσωμεν ἀκόμη τὴ φρικτὴ ἐκείνη νύχτα τοῦ τρόμου. Τὴν ἐπομένη πολὺ πρῶτῃ ἡ μακάβρια πομπή, ὡς νεκρώσιμη συνοδία ὡδηγεῖτο εἰς Ἀργυρόκαστρον διὰ νὰ ριφθῇ στὰ ἀνήλια μπουντρούμια τῶν φοβερῶν φυλακῶν τοῦ Κάστρου. Κατὰ διαταγὴν τῆς ἀνωτάτης Στρατιωτικῆς Διοικήσεως τῆς

Αὐλῶνος τὸ χωριὸ ἐμελλε νὰ βομβαρδισθῇ καὶ νὰ μὴν μείνῃ λίθος ἐπὶ λίθου ὅπως ἐπληροφορηθήκαμε ἀργότερα ἀπὸ ἀκριτομυθίας καραμπινιέρηδων τινων. Ἄλλ' ὅτε ἐν μέσῳ γοερῶν θρήνων καὶ κοπετῶν σπαρακτικῶν τῶν γυναικοπαίδων οἱ συλληφθέντες ἤγοντο ὑπὸ αὐστηρὰν συνοδίαν καὶ ἐβάδιζον τρικλιζόντες καὶ τρέμοντες ἀπὸ τὸ κρύο πρὸς τὴν ἐξορίαν, καὶ καθ' ἣν στιγμὴν περνοῦσαν πλησίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀγ. Γεωργίου αἰφνης ἐπιφαίνεται ἔφιππος στό ἄκρον τοῦ δρόμου ὁ Ἰταλὸς συνταγματάρχης Σεβαστιάνι, ὁ ὁποῖος εἶχε διαταχθῇ νὰ ἔλθῃ νὰ κάμῃ ἀνακρίσεις. Ὅταν οὗτος εἶδε νὰ σύρνωται σιδηροδέσμοι παπάδες καὶ γέροντες καὶ ἀσθενεῖς, ποὺ δὲν μποροῦσαν νὰ σταθοῦν στὰ πόδια των, ἐξεπλάγη διὰ τὴν γκάφαν τῶν ἀρχῶν καὶ πεισθεὶς κατόπιν προχείρων ἀνακρίσεων ὅτι οἱ ἀγόμενοι εἰς ἐξορίαν ἦσαν φιλήσυχοι πολῖται ἀκίνδυνοι καὶ ἀνίκανοι διὰ κάθε συνωμοσίαν, διέταξε νὰ σταματήσῃ ἡ θλιβερά θεωρία καὶ νὰ ἐγκλεισθοῦν ὅλοι εἰς τινὰ οἰκίαν, ὅπου διέμειναν ἐπὶ δύο ἡμέρας μέχρι πέρατος τῶν ἀνακρίσεων. Τότε ἐπετράπη καὶ ἡ ἐπίσκεψις τῶν συγγενῶν, ἡ χορήγησις τροφῶν καὶ κλινοσκεπασμάτων.

Δὲν μπορεῖ ὅμως νὰ λησμονηθῇ καὶ τὸ κωμικὸν μέρος τῆς ἱλαροτραγωδίας αὐτῆς. Γηραιὸς διδάσκαλος μεταβάς νὰ ἐπισκεφθῇ συγγενὴ τοῦ συλληφθέντα ἐπίσης, ἐκρατήθη καὶ αὐτὸς ὡς ὑποπτος. Εἰς μάτην προσεπάθει νὰ πείσῃ τοὺς φύλακας ὅτι δὲν συμπεριελαμβάνετο εἰς τὸν πίνακα τῶν συλληφθέντων. Οἱ φρουροὶ ἀπαντοῦσαν στερεοτύπως «Ντέντρο, ντέντρο» (δηλ. μέσα—μέσα). Καὶ ὁ γηραιὸς διδάσκαλος παρ' ὅλον τὸ τραγικὸν τῆς θέσεώς του, δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴν δώσῃ τὴν χιουμουριστικὴν ἀπάντησιν: Τὶ δένδρο λέτε, μωρὲ Ζησοπάντηδες...

Ἦτο δὲ Ζῆσο Πάντος κάποιοι ἀνισόρροπος ζητιάνος στὸ χωριὸ καὶ μὲ τὸ χαρακτηριστικὸν αὐτὸ ἐπίθετο ὁ γηραιὸς διδάσκαλος εἶχε κοσμήσει τοὺς ἀγαπητοὺς φρατέλλους. Φυσικὰ παρ' ὅλην τὴν τραγικὴν των θέσιν ὅλοι οἱ κρατούμενοι ξέσπασαν εἰς ἀκράτητα γέλοια, τὰ ὁποῖα οἱ φύλακες δὲν μποροῦσαν φυσικὰ ποὺ ν'

ἀποδώσουν. Ἦγγικεν ἡ κάλτσσ, συνεπλήρωσεν ὁ διδάσκαλος, καὶ τότε νὰ ἰδοῦμε ποῦ θὰ πιάσετε, μαῦρο Ζήσηδες....

Ἔφθασαν δηλ. οἱ Τσολιάδες καὶ τότε νὰ ἰδοῦμε ποῦ θὰ πιάσετε.... Ἀχ καὶ μένε δάσκαλε, μὲ τὸ ἡγγικε ἐμείναμε...

Κατησχυμέναι αἱ Ἰταλικάι ἀρχαὶ ἀπέλυσαν τοὺς συλληφθέντας καὶ ἐνδυσθεῖσαι τὴν ἀλωπεκὴν ἐζήτησαν συγγνώμην διὰ τὴν θλιβεράν παρεξήγησιν.

Τὶ τὸ ὄφελος ὅμως. Ἡ Δρόβιανη ἐώρτασε τὴ χρονιά ἐκείνη πρώτη φορά ἀπὸ τῆς συστάσεώς της «μαῦρα Χριστοῦ-γεννα»...

ΗΠΕΙΡΩΤΑΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Σὰν χάντρες πέφτουν ἡ ἀνάμνησες κομπολογιοῦ σὲ γέρου χέρια
Κι' οἱ λογισμοὶ μου φτερουγίζουνε ἔτσι, σὰν ἄστρα περιστέρια....

Καὶ στὴν πατρίδα μὲ μακραίνουνε μὲ μιὰ ὑπερκόσμια νοσταλγία...
στάγαπημένο τὸ σπιτάκι μου
στῶν λουλουδιῶν του τὴ μαγεία...

Καὶ στὰ δρομάκια ἐκεῖ τὰ πόμερα ποῦπαιζα κάποτε μικρός,
καὶ μοῦ τὰ στέρησε ἀσυγκίνητα
τώρα ὁ πικρὸς μου χωρισμός....

Καὶ μέσ τις χάντρες—τις ἀνάμνησες,
γιὰ ὅποιον τώρα εἶναι μακριὰ μου,
πέφτουν ἀκόμα δυὸ ἀστραφτόθωρες
χάντρες—ὕγρες—τὰ δάκρυά μου !..

ΟΛΜΟΣ ΠΕΡΑΝΘΗΣ

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΜΟΥ ΖΩΗ =

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΚΑΒΑΛΛΑΡΗΔΕΣ

ΤΟΥ Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΧΡΗΣΤΟΒΑΣΙΛΗ

Δὲν μπορῶ νὰ ξέρω σὰν τι νὰ αἰσθάνονται καὶ σὰν τὶ νὰ σκέφτονται τ' ἄλλα παιδιὰ τοῦ κόσμου ὅταν εἶναι μικρά, ἀλλ' ἐγὼ ἀφόντας ἄρχιζα νὰ αἰσθάνωμαι ὅτι ζοῦσα, ἤμουν κυριευμένος ἀπὸ μεγαλομανία, ἐλάττωμα, ποῦ διατηρῶ ἀκόμα τὰ ἴχνη του.

Φιλοδοξοῦσα νὰ γένω ψηλότερος ἀπ' ὅλον τὸν κόσμον, ψηλότερος κι' ἀπὸ τῆς ψηλότερης στέγης τῶν σπιτιῶν τοῦ χωριοῦ μου, κι' ἔτσι νὰ μπορῶ νὰ πιάνω τὸν ἕναν καὶ τὸν ἄλλον ἀπὸ τὸ λαιμό, ἢ ἀπὸ τὴν μέση καὶ νὰ τὸν πετάω πέρα, σὰν βίσαλο. Καὶ δὲν τὸ φιλοδοξοῦσα μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ πιστεύα μ' ὅλην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς μου κι' ὅσο προχωροῦσα στῆς ἡμέρες, στῆς ἐβδομάδες, στοὺς μῆνες κι' ἔμπαινα ἀπὸ τὰ τρία χρόνια σὲ τέσσερα τόσο μέγαλone κι' ἡ μεγαλομανία μου.

Τὴν ἡμέρα τοῦ Ἀϊ—Ἡλιῶς, πῶμπαι νὰ ἀπὸ τὰ τρία χρόνια σὲ τέσσερα, μοῦ τὸ ἀνάγγειλε χαρούμενη καὶ γελαστή ἡ μάνα μου, μοῦ τραβήξε περίφανε τ' αὐτί, μὲ φίλησε γλυκὰ καὶ μοῦ εὐχήθηκε εὐλαβικὰ νὰ τὰ ἑκατοστήσω. Ἀπὸ τότε δὲν μοῦ ἄρεγε καὶ δὲν μὲ ικανοποιοῦσε πλεῖα νὰ ψηλώσω ὥς τῆς στέγης τῶν σπιτιῶν, κι' ἤθελα νὰ φτάνῃ τὸ κεφάλι μου ὥς τῆς κορφῆς τῶν αἰωνοβίων δένδρων τῆς ἐκκλησιᾶς τοῦ χωριοῦ μου. Ἔ! τότε πλεῖα τὶ θάμελε νὰ γένῃ, ἔλεγα μὲ τὸ μικρό μου τὸ μυαλό τοῦ μικροῦ μου κεφαλιοῦ. Ἀλλὰ προχωρώντας καὶ πάλι στῆς ἐβδομάδες καὶ στοὺς μῆνες ξαναρχίζω νὰ μὴν εὐχαριστοῦμαι νὰ ψηλώσω ἴσια τῆς κορφῆς τῶν ὑπερψηλῶν δέντρων τῆς ἐκκλησιᾶς κι' ἤθελα νὰ γένω ψηλός, σὰν τὰ κορφοβούνια, ποῦ στέκουν μακριὰ καὶ ὀλόγυρα ἀπὸ τὸ χωριὸ μου, τὸ χωριὸ μου, ποῦ φαντάζομαι ὥς κέντρον ὅλου τοῦ Κόσμου, καὶ νόμιζα ὅτι ἐσμὶ γαν μὲ τὰ οὐράνια, ἢ ὅτι στέκονται σὰν οὐράνιοι στῆλσι γύρα—γύρα καὶ βα-

στοῦσαν τὰ οὐράνια νὰ μὴν πέσουν κάτω νὰ μᾶς πλακώσουν! Τότε πλεῖα, (ἔλεγα μέσα μου) θὰ μπορῶ νὰ καβαλλικεύω τὰ σύννεφα καὶ νὰ φέρω γύρα ὅλον τὸν οὐρανόν, θὰ πιάνω τὸν ἥλιο, τὸ φεγγάρι καὶ τ' ἄστρα μὲ τὰ χέρια μου, καὶ θὰ βλέπω τὸν θεὸ μὲ τὰ μάτια μου, πῶς κάθεται καὶ τὶ κάνῃ καὶ θὰ κουβεντιά-ζω μαζὶ του, γιατί ἤξερα ἀπὸ τὴ μάνα μου, ὅτι ὁ θεὸς κατοικοῦσε ψηλά, μέσα στὰ οὐράνια, καὶ μέσα στὰ χουσὰ παλάτια, μὲ τοὺς ἀγγέλους του. . . .

Ὅταν ὕστερα ἀπὸ χρόνια μεγάλωσα κι' ἔγεια ἀντρας καὶ θυμώμουν ἐκείνα τὰ παιδικὰ μου ὄνειροπολήματα γελοῦσα καὶ γελάω ἀκόμα καὶ σήμερα, ποῦ ζυγόνω τὰ ἐβδομήντα χρόνια τῆς ζωῆς μου, ἀλλὰ καὶ λυποῦμαι, ποῦ δὲν εἶμαι ἀκόμα ἐκεῖνο τὸ μικρὸ παιδί ἐκείνου τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ παιδί τῶν τριῶν—τεσσάρων χρονῶν, ποῦ πίστευε ὅτι θὰ μπορούσε νὰ ψηλώσῃ ὥς τὰ κορφοβούνια καὶ τὰ σύννεφα.

Συνέπεια ἐκείνης μου τῆς μεγαλομανίας, ποῦ τὴν ὑπόθαλπε ἡ μάνα μου ὅσο μπορούσε, χωρὶς νὰ ξέρῃ τὸ κακό, ποῦ μᾶκανε ἡ κατμένη, εἶταν κι' ὁ μέγας μου ἐγωϊσμός, ποῦ με ἀναπτυχτῇ μέσα μου ἀπὸ τότε, κι' ἀξιώ νάχω τὰ πρωτεῖα σ' ὅλα, νὰ γένεται ἐκεῖνο, ποῦ ἤθελα ἐγὼ, ἐλάττωμα, ποῦ αἰσθάνομαι νὰ μ' ἐνοχλῇ ὥς τὰ σήμερα. . . .

Εἶχαμε σὶδὸ σπῖτι τὶ ἄλογο τοῦ πάπου μου, τὸν Κόκκινο, ποῦ τὸ ὑπεραγαποῦσα, γιατί εἶταν ἡρεμὸ, σὰν ἀρνί, κι' οὔτε κλοτσοῦσε, σὰν ἄλλα ἄλογα, καὶ βρίζομαι σκεδὸν ὅλην τὴν ἡμέρα καβάλλα στὴν ῥάχη του, καμώνοντας σὰν νὰ ταξίδευα μακριὰ καὶ σὰν νὰ πηγαίνα νὰ βρῶ τὸν ξενιτεμένον πατέρα μου, στὰ ξένα μέσα στὰ βάθρα τῆς Ἀνατολῆς, κατὰ τὸ Ἐρζερούμ καὶ καὶ τὸ Ντιαρμπενήρ, καὶ φώναζα ψηλά ἀπὸ τ' ἄλογο:

— Έχε γειά, μάννα ! Πάω στὰ ξένα νὰ βρῶ τὸν πατέρα μου !

Κι' ὅταν μιὰ μέρα μᾶς κόνεψε στὸ σπίτι ἕνας μπέης, φίλος τοῦ πάππου μου, καβάλλα σ' ἕνα σιδερόψαρο ἄλογο, πολλὸ ὡμορφότερο καὶ ψηλότερο ἀπὸ τὸν Κόκκινο μας, ἀπαίτησα ἀπὸ τὴν μάννα μου νὰ δώσωμε τὸν Κόκκινό μας, στὸν Μπέη, καὶ νὰ πάρωμε τὸ σιδερόψαρό του. Ἡ μάννα μου καὶ ὁ Μπέης μὲ βεβαίωσαν ὅτι θὰ γένονταν τὸ θέλημά μου, ἀλλ' ὅταν ὁ Μπέης ἔφυγε τ' ἄλλο πρωῒ, ἐγὼ κοιμώμουν ἀκόμα, κι' ὅταν ξύπνησα κι' εἶδα ὅτι εἶταν φευγάτος ὁ Μπέης μὲ τ' ἄλογό του, ἔπεσα νὰ πεθάνω ἀπὸ τὸ κακό μου καὶ δὲν ἔφαγα τίποτα ὅλην τὴν ἡμέρα.

Τὰ ἤθελα ὅλα δικά μου, ὅσα νόμιζα καλύτερα ἀπ' ἐκεῖνα, ποῦ εἶχα. Ἦθελα νὰ ὑπερέχω σ' ὅλα, νᾶναι ὅλοι κάτω ἀπὸ μένα, ἂν κι' εἶμουν μιὰ χαψιά ἀνθρωπαῦλλι ! Στὸ τραπέζι τοῦ φαγητοῦ, τὴν ἱστορικὴ τάβλα, ἔπιανα τὸ λεγόμενο κεφαλοτράπεζο, σὰν ἀρχηγὸς τοῦ σπιτιοῦ, κι' εἶχα ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά τὴν μάννα μου, ποῦ μ' ἐκαίμαρνε, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴν ἀδερφή μου, ἀλλ' ὅταν ἦρθε ὁ πατέρας μου, ἀπὸ τὰ μακρυνὰ τὰ ξένα, ἀπὸ σαράντα κονάκια τόπο, ἀπὸ τὸ Ἐρζερούμ, κι' ἀπὸ τὸ Ντιαρμπενήρ, ποῦ εἶταν μεγάλος δικαστής, κι' ἔπιασε τὸ κεφαλοτράπεζο, μοῦ χάλασε ὅλην τὴν χαρά, ποῦ αἰστάνομουν, καρτερωντάς τὸν νῆρθη, νὰ τὸν πρωτογνωρίσω, γιατί μ' εἶχε ἀφήσει ἀγέννητον, ὅταν ἔφυγε γιὰ τὴν ξενιτειά, καὶ μοῦ φάνηκε ὅτι εἶχε πέσει ὅλη ἡ σκεπὴ τοῦ σπιτιοῦ μας ἀπάνω στὸ κεφάλι μου, ἀλλὰ τί νᾶκανα ; Εἶταν μεγάλος. Ἀς γένομουν κι' ἐγὼ μεγάλος σὰν τὰ κορφοβούνια, καὶ τότε θ' ἄβλεπε ! Ἔτσι θέλοντας καὶ μὴ, ἀναγκάστηκα νὰ τὸν ἀνέχωμαι νὰ μοῖ καταπατᾷ τὰ δικαίωμάτα μου.

Μιὰ μέρα... εἶταν παραμονὴ τῶν Θεοφανείων κι' ἡ μάννα μου εἶχε καταιβάσει ψηλὰ ἀπὸ τὸ εἰκονοστάσι, ὅλες τῆς εἰκόνες γιὰ νὰ τῆς πλύνῃ, νὰ τῆς καθαρίσῃ καὶ νὰ τῆς πᾶν τὴν ἄλλη μέρα στὴν ἐκκλησιά, ποῦ θὰ γένονταν ὁ Μέγας Ἀγιασμός, γιὰ νὰ τῆς ραντίσῃ ὁ παπᾶς μὲ τ' ἁγιαστήρι. Εἶταν ἐκεῖ μιὰ εἰκόνα

ἀπὸ τῆς λεγόμενης «τριμόρφου» γιατί εἶχε τρεῖς ξεχωριστὲς εἰκόνες καὶ κλειῦσε, σὰν ἀρμάρι. Εἶχε στὴ μέση τὴν Παναγία μὲ τὸν Χριστὸ βρέφος στὴν ἀγκαλιά της, κι' ἀπὸ τὰ πλάγια τῆς, στὸ ἕνα τὸν Εὐαγγελισμὸ ποῦ δίνει τὸν κρίνο ὁ Γαβριήλ Ἀρχάγγελος, καὶ στ' ἄλλο τὸν Ἀϊ—Γιάννη τὸν Πρόδρομο, ὅπως τὰ μαθα ἀργότερα ὅταν ἀρχισα νὰ πηγαίνω στὸ σχολεῖο. Οἱ ἄλλες δυό, εἰκόνες ποῦ στέκονται στὸ εἰκονοστάσι ἡ μιὰ ἀπὸ τὴν μιὰ μεριά τοῦ τριμορφοῦ, κι' ἡ ἄλλη ἀπὸ τὴν ἄλλη, καὶ δὲν τῆς εἶχα λογιᾶσει ἄλλη φορά, γιατί εἶταν πολὺ ψηλὰ τὸ εἰκονοστάσι γιὰ τ' ἀνάστημά μου, ἔπεφταν γιὰ πρώτη φορά στὴν ἀντίληψή μου.....

Ἡ μάννα μου ἐπειδὴ ὀνομαζόμουν Χρῆστος μ' εἶχε μάθει νὰ πιστεύω ὅτι ὁ Χριστὸς ἦταν δικὸς μου ἅγιος καὶ προστάτης μου γι' αὐτὸ καὶ γιωρτάζαμε τὰ Χριστούγεννα, καὶ μοῦ «σήκωνε τὸ ὕψωμα» ὁ Παπᾶς. Μ' εἶχε μάθει ἀκόμα, ὅτι ἐκεῖνο τὸ παιδάκι τῆς μεσιανῆς εἰκόνας τοῦ τριμορφοῦ ποῦ βρισκόταν στὴν ἀγκαλιά τῆς μάννας του, τῆς Παναγίας, ὁ μικρὸς Χριστὸς ἦταν ὁ μεγάλος Χριστός, ποῦ εἶχε ἡ ἐκκλησία δεξιὰ στὴν ἀνεμόθυρα, κι' ὅτι ὁ Χριστὸς αὐτὸς ἦταν γυιὸς τοῦ Θεοῦ, μοναχοπαίδι, καὶ μεγαλύτερος ἀπ' ὅλους τοὺς Ἀγίους. Ἔτσι λοιπὸν καυχώμουν ὅτι εἶχα τὸν μεγαλύτερον ἅγιο δικόν μου, μ' ὅλο μου τὸ δίκιο, καὶ περιφρονοῦσα τὸν Ἀϊ—Γιάννη τὸν πρόδρομο, ποῦ τὸν ἔβλεπα γυμνόν, ἀπὸ τὴν μέση κι' ἀπάνω, μ' ἕνα παλιοτόμαρο, στὸν ὅμο γιὰ κάππα του, καὶ ξυπόλυτος σὰν τοὺς διακονιαραίους, ποῦ περνοῦσαν συχνὰ ἀπὸ τὸ χωριὸ μας κι' ἀπὸ τὸ σπίτι μας καὶ διακόνευαν ψωμί....

— Αποροῦσα πῶς ἕνας τέτοιος μεγάλος ποῦ ἦταν ὁ Χριστὸς καταδέχτηκε νὰ τὸν κἀνὴν νουνό του, ἐνῶ ὁ δικὸς μου ὁ νουνός, ὁ Γιάννη—Γκουρυγιάννης ἀπὸ τὴν Κρετσούνιστα ἦταν ἕνας ὡμορφοντυμένος τοέλιγκας ψηλὸς πρόχειος καὶ σοβαρός. μὲ μιὰ ψηλὴ κλύτσα παλιουρίσια—πῶφτανε μισὴ ὀργυιὰ ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι του....

Ἐκεῖ πῶπλενε ἡ μάννα μου τὶς εἰκό-

νες ἔπεσε τὸ μάτι μου ἀπάνω στὶς δύο εἰκόνες, ποῦ ἀνάφερα παρὰ πάντα, καὶ τὶς παρατήρησα γιὰ πρώτη φορά. Ἡ μιὰ εἰκόνα ἀπ' αὐτὲς, εἶχε ἕναν ἅγιο, καβαλλάρη ἀπάνω σὲ σιδερόψαρο ἄλογο, σὰν ἐκεῖνο τοῦ Μπέη, κι' ἡ ἄλλη ἄλλον πάλε ἅγιο, καβαλλάρη ἀπάνω σὲ κόκκινο ἄλογο, σὰν τὸν δικὸ μας τὸν κ κκινο. Μοῦ ἀρέσαν αὐτὲς οἱ δυὸ εἰκόνες τῶν Ἀγίων Καβαλλάρηδων, κι' ὅταν παρατήρησα ὅτι εἶχαν καρφωμένους μὲ τὰ κοντάρια τοὺς ὁ ἕνας ἕναν μεγάλον ὄφριον μὲ τέσσαρα ποδάρια, κι' ὁ ἄλλος ἕναν ἄγριον ἄνθρωπον ἀρματωμένον, ρώτησα τὴ μάννα μου μὲ μεγάλη μου ἐκπληξη :

—Τ' εἶναι αὐτοὶ οἱ καβαλλάρηδες μάννα ;

—Ἀγιοι, παιδί μου.... ἅγιοι

Μοῦ ἀποκρίθηκε ἡ μάννα μου, ὡς παντογνώστρια ποῦ τὴννόμιζα.

—Ἐχουν κι' οἱ ἅγιοι ἄλογα μάννα ;

Τὴν ξαναρώτησα μὲ πλειότερη ἐκπληξη ἀκόμα.

—Μονάχα αὐτοὶ οἱ δύο οἱ Ἀγιοι κι' ἄλλοι δύο ἀκόμα ἔχουν ἄλογα....

—Ποῖοι εἰν' αὐτοὶ οἱ δυὸ κι' οἱ ἄλλοι Ἀγιοι καβαλλάρηδες, μάννα ;

—Ὁ ἕνας μοναχοῦλλη μου μὲ τὸ ψαροῖ ἄλογο, εἶναι ὁ Ἀϊ—Γιώργης, κι' ὁ ἄλλος μὲ τὸ κόκκινο, εἶν' ὁ Ἀϊ—Δημήτρης, κι' οἱ ἄλλοι δυὸ, ποῦ λείπουν, εἰν' οἱ Ἀγιοι Θόδωροι....

—Γιατί μάννα, δὲν ἔχει κι' ὁ Χριστὸς μου ἄλογο ;

—Ξέρω κι' ἐγὼ, μοναχὲ μου, γιατί δὲν ἔχη ;

—Νὰ μοῦ πῆς, γιατί δὲν ἔχη ;

—Νὰ ποῦ δὲν ἔχει.... Εἶναι μικρὸς ἀκόμα...

—Δὲν λέω γιὰ τοῦτον τὸν Χριστὸ ποῦναι μικροῦλλης καὶ τὸν ἔχει ἡ μάννα του στὴν ἀγκαλιά.... λέω γιὰ τὸν μεγάλο τὸν Χριστό, μὲ τὰ γενάκια ποῦναι στὴν ἐκκλησιά...

Ἡ μάννα μου βοήθηκε ἀπροετοιμασθῇ σ' αὐτὸ καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ μοῦ ἀ-

Εἰκόνες ἀπ' τὴν Πατρίδα

Ἀποψὶς Δερβιτσιάνης (ΔΡΟΠΟΛΕΩΣ)

παντήση.

—Ὡστε δὲν ἔχει ἄλογο ὁ Χριστός, μάννα ;

—Σοῦ εἶπα παιδί μου, πῶς δὲν ἔχει Πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ ἄλλοιῶτικα ;

Μ' ἔπιασαν τὰ κλάματα κι' εἶπα στὴ μάννα μου :

—Δὲν τὸν Θέλω τὸν Χριστὸ γι' ἄγιον μου, ἀφοῦ δὲν ἔχει ἄλογο. Θέλω νὰ πάρῃ κι' ὁ Χριστὸς ἄλογο. Δὲν τὸν θέλω χωρὶς ἄλογο. Δὲν τὸν θέλω ! Δὲν τὸν θέλω, γι' ἄγιον μου. Θέλω καβαλλάρη ἄγιον μου. Τ' ἀκοῦς ; Τῆς εἶπα κι' ἔξακολουθοῦσα νὰ κλαίω.

—Τὶ νὰ σοῦ κάνω, παιδί μου, ἀφοῦ δὲν ἔχει ἄλογο ὁ Χριστός ; Φταίω ἐγώ !

Ἡ μάννα μου στενοχωριῶνταν πλειότερο γιὰ τὴν ἀσέβεια πῶδειχνα στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, καὶ δὲν ἤξερε πῶς νὰ μὲ πείσῃ ὅτι ὁ Χριστός ποῦ δὲν εἶχε ἄλογο, ἦταν πλειὸ μεγάλος ἀπὸ τοὺς δυὸ καβαλλάρηδες Ἀγίους ποὺ εἴχαμε τὶς εἰκόνες τους μπροστὰ μας, καπνισμένες ἀπὸ τὴν ἀσβηστη καντήλα, πῶκαιγε μερανύχτα στὸ εἰκονοστάσι, μὲ φῶς φερόμενο ἀπὸ τὸν ἅγιο τάφο, καὶ γι' αὐτὸ θαυματουργοῦσε σὲ κάθε ἀρρώστεια καὶ σὲ κάθε ἡσυχιαστικὸ ὅταν ἀλειφαν τὸν ἄρρωστο μὲ τὸ λάδι τῆς καντήλας τοῦ εἰκονοστασιοῦ μας.

Σ' αὐτὸ ἀπάνω ἀκούστηκε ν' ἀνεβαί- τὴν ἐξωτερικὴ λιθοκτιστὴ σκάλα τοῦ σπιτιοῦ ὁ Ἐφημέριός μας ὁ Παπᾶ Θωμᾶς πῶρχονταν ἀπὸ τὸ χωριό του γιὰ νὰ λειτουργήσῃ τὴν αὐριανὴ ἡμέρα τῶν Θεοφαναίων καὶ νὰ εὐλογήσῃ τὰ νερὰ στὸν Μέγα Ἀγιασμό, ποῦ θᾶκανε τότε μπαίνοντας ὁ μεγάλοπρεπος παπᾶς στὸ σπῆτι, μ' ἐκείνην τὴν κατάσπρη γενειάδ' του, ποῦ τῶπερτε ὡς τὸ ζωνάνι τῆς μέσης του καὶ τὸ ψηλὸ τοῦ ἀνάστημα, σὰν κυπαρίσσι, εἶπε τὴν «καληώρα». (1) Ἡ μάννα μου ἄφησε ἀμέσως τὸ πλύσιμο τῶν εἰκόνων κι' ἔτρεξε σκυφτὴ νὰ τοῦ φιλήσῃ τὸ χέρι τοῦ παπᾶ γιὰ νὰ πάρῃ τὴν εὐχή του.

(1) = Καλὴ ὥρα, χαιρετισμὸς ἐκείνου τοῦ καιροῦ κατὰ τὴν ὥρα, πῶγερεν ὁ ἥλιος νὰ βασιλέψῃ. Ὑπάρχει καὶ ῥῆμα καληωρίζω=καλησπερίζω, καληώρισμα.

Γὸ ἴδιο ἔκανε κι' ἡ ἀδερφή μου. ἐνῶ ἐγὼ στεκόμουν κλαμένος καὶ μπρουσγκώμενος (2) Τότε ἡ μάννα μου μ' ἔσυρε ἀπὸ τὸ χέρι μπροστὰ στὸν Παπᾶ, γιὰ νὰ τοῦ φιλήσω κι' ἐγὼ τὸ χέρι, καὶ τοῦ τὸ φίλησα ἔξασρδα αὐτὴν τὴν φορὰ, κι' ὄχι σὰν ἄλλες φορὲς πρόθυμα καὶ χαρούμενα.

Τὸν παπᾶ Θωμᾶ τὸν ἀγαποῦσα καὶ τὸν σεβόμουν, γιὰτὶ ἦταν, ὅπως εἶπα, ἀξιόπρεπος, σοβαρὸς—δὲν γελοῦσε ποτὲ —μιλοῦσα ἡμερᾶ, μ' ἀγαποῦσε, καὶ μὴ δινε προσφορὰ ἀπὸ τὴν λειτουργία, ποῦ τὴν θεωροῦσα ἁγιασμένη γιὰτὶ μύριζε ὅλος ἀπὸ μοσκοθύμιαμα, γιὰτὶ ἦταν ἐφημέριός μας χρόνια, πρὶν γεννηθῶ ἐγώ, καὶ πλειότερο ἀκόμα, γιὰτὶ αὐτὸς μ' εἶχε βαφτίσει ὡς παπᾶς ὁχτῶ μερῶν βρέφος. Αὐτὰ ὅλα μαζωμένα ἀποτελοῦσαν ἕναν μεγάλον ὄγκον σεβασμοῦ κι' ἀγάπης γιὰ μένα ἀπέναντί του.

Ὁ παπᾶ Θωμᾶς, ἰδόντας μὲ κλάμενον καὶ σκυθρωπὸ, κι' ὄχι σὰν ἄλλες φορὲς, ποῦ ριχνόμουν χαρούμενος στὰ ποδάρια του, ὅταν τὸν ἔβλεπα νὰ μπαίνη στὸ σπῆτι μας, ρώτησε τὴ μάννα μου μὲ πατρικὸ ὕφος :

—Τὶ ἔχει τὸ παιδί κι' εἶνε ἔτσι ;

—Τὶ νάχῃ δέσποτά μου ; Ἦδρα τὸν διαλόγ μου σήμερᾶ μ' αὐτό ! Ἐχει τόση ὥρα ποῦ σκούζει γιὰτὶ ἔχουν ὁ Ἀῖ—Γιώργης καὶ ὁ Ἀῖ—Δημήτρης ἄλογα κι' ὁ Χριστὸς δὲν ἔχει ! Ἐχῆς ἀκούσει ποτε τέτοιο πρᾶμμα.

Ἀκούοντας τὴν ἀναφορὰ τῆς μάννας μου ὁ Παπᾶ Θωμᾶς, συλλογίστηκε κομμάτι, κι' ὕστερα μοῦ εἶπε μὲ τὸ συνηθισμένο πατρικὸ τοῦ ὕφους :

—Ἐλα δῶ !

Πῆγα κοντὰ του κι' ὁ παπᾶς ἔξακολουθῆσε :

—Ἀκουσε τὶ θὰ σοῦ πῶ παιδί μου. Ὁ Χριστὸς εἶναι γιὸς τοῦ Θεοῦ κι' ὡς γιὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ Θεὸς ὁ ἴδιος, μαζὶ μὲ τὸν πατέρα του τὸν θεὸ καὶ τὸ ἅγιο Πνεῦμα, ποῦ κάνουν οἱ τρεῖς μαζὶ τὴν Ἀγία Τριάδα, εἶναι μεγαλύτερος ἀπ' ὅλους τοὺς ἁγίους. Ὅλοι οἱ ἅγιοι ποῦ

(2) = σκυθρωπός, λέξη ἄγνωστης ἐτυμολογίας.

γίνονται ἅγιοι γιὰ τὴν ἀγάπη του, εἶναι δοῦλοι του, ἀπαράλλαχτα ὅπως εἶναι ὁ Ἰσιῆτος (3) στὸ σπῆτι σου, ἄλλοι πεζοὶ κι' ἄλλοι καβαλλάρηδες ὅπως τοὺς θέλει αὐτός, ὁ Χριστός..... κι' αὐτοὶ κάνουν πρόθυμα ὅτι τοὺς προστάζει....

—Γιὰτὶ νὰ μὴν ἔχῃ κι' ὁ Χριστὸς ἄλογο καὶ νάχουν ὁ Ἀῖ—Γιώργης κι' ὁ Ἀῖ—Δημήτρης ;

Τοῦ ἀπάντησα ἐγὼ μὲ παράπονο.

—Καὶ τί τὸ θέλει παιδί μου τ' ἄλογο ὁ Χριστός ; Τὶ ἀνάγκη ἔχει ἀπὸ ἄλογο αὐτός ! Αὐτὸς βρίσκεται μέσα στὰ οὐράνια, καὶ μέσα σὲ χρυσαφένια παλάτια καὶ δὲν χρειάζεται ἄλογο. Μποροῦν ν' ἀναιβοῦν καὶ νὰ περπατήσουν τ' ἄλογα στὸν οὐρανὸ ; Θὰ πέσουν κάτω καὶ θὰ γένουν κομμάτια. Τὶ λέγω «κομμάτια» ; Λάσπη κόκκινη.

Ἀρχισα νὰ πείθωμαι στὰ λόγια τοῦ Παπᾶ Θωμᾶ καὶ νὰ μετανοιώνω γιὰ τὴν σκηνή, ποῦχα κάνει τῆς μάννας μου, γιὰ τ' ἄλογα τῶν Ἀγίων Καβαλλάρηδων.

Ὁ παπᾶς κατάλαβε τὴν ἐσωτερικὴ μου συντριβή, γιὰ τὴν ἁμαρτία ποῦχα κάνει, εἰπόντας «δὲν ἔτὼν θέλω τὸν Χριστὸ γιὰ ἅγιον μου» καὶ νόμισα τοὺς ἁγίους καβαλλάρηδες, ὡς μεγαλύτερους ἀπὸ τὸν Χριστὸ, ἐνῶ αὐτοὶ ἦταν δοῦλοι του καὶ μοῦ εἶπε πάλε :

—Ἐκανες μεγάλη ἁμαρτία.... Σταύρωσε τὰ χέρια σου.

Τὰ σταύρωσα τρέμοντας.

—Πες «ἡμαρτον Χριστέ μου, Σχώρεσέ με». Εἶπα «ἡμαρτον Χριστέ μου, Σχώρεσέ με».

—Φίλησέ μου τώρα τὸ χέρι καὶ σύ.

ρε μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας καὶ κάνε σαράντα μετάνοιες γιὰ νὰ σοῦ σχωρέσῃ ὁ θεὸς τὴν ἁμαρτία πῶκαινες σήμερᾶ.

Ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποῦ μάθαινα ὅτι εἶχα κάνει ἁμαρτία κι' ἡ πρώτη φορὰ πῶρχομουν σὲ συνάφεια ὁ μικροσκοπικὸς ἐγὼ ἀνθρωπούλλης μὲ τὸν Δημιουργὸν κι' ἄρχοντα τοῦ Κόσμου, τὸν θεόν !

Ἐκείνη τὴν στιγμὴ ὁ σεβάσμιος παπᾶς μοῦ φάνηκε ἄλλοιῶτικος, σὰν νὰ ἦταν τὰ μακρὰ καὶ κατάσπρὰ του γένεια πλειὸ μεγάλα κι' ἀπὸ τὰ δένδρα τῆς ἐκκλησιᾶς τοῦ χωριοῦ μας σὰν ν' ἄγγιζε τὸ κεφάλι του τὰ σύννεφα καὶ τὰ λόγια, ποῦ μοῦ εἶχε πῆ μοῦ καρφώθηκαν στὸ μικρούλλικὸ μου τὸ μυαλὸ, καὶ τὰ θυμῶμουν βδομάδες, μῆνες, χρόνια καὶ τὰ θυμᾶμαι ἀκόμα...

Στ' ἀναμεταξὺ ἡ μάννα μου εἶχε τελειώσει τὸ πλύσιμο τῶν εἰκόνων καὶ τῆς τοποθετοῦσε μὲ προσοχὴ κι' εὐλάβεια, ὅπως ἦταν πρὶν, στὸ εἰκονοστάσι, κι' ἐγὼ ἄρχισα νὰ κάνω τῆς μετάνοιες, ποῦ μοῦχε διατάζει ὁ Παπᾶ Θωμᾶς, κι' ἐπειδὴ δὲν ἤξερα ἀκόμα νὰ μετροῦω πλειότερο ἀπὸ τὰ τέσσαρα μοῦ ἔτῃς μετροῦσε ἡ ἀδερφή μου, ποῦ ἦταν δέκα χρόνια μεγαλύτερή μου.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἐανάγεινε πάλε μέσα μου μεγάλος ὁ Χριστὸς μου κι' ὡς μὴν εἶχε ἄλογο κι' ἔξακολουθαί ν' ἄνε μεγάλος καὶ πολὺ μεγαλύτερος, ἀκόμα ὡς τὰ σήμερᾶ, κι' ἀπὸ τὴν στιγμὴν ποῦ ἔμαθα ὅτι ὅλοι οἱ ἅγιοι τῆς Γῆς καὶ τ' Οὐρανοῦ πεζοὶ καὶ καβαλλάρηδες ἦταν δοῦλοι τοῦ Χριστοῦ μου, τοῦ ἁγίου τοῦ δικοῦ μου !

(3) = Πραγματικὸ ὄνομα, ἐνὸς πιστοῦ μας ὑπηρέτη ποῦ εἶχα κλάψῃ ἀπαρηγόρητα ὅταν πέθανε.

Γιάννενα 5 Γεναρίου 1928

“ΣΥΝΤΑΞΗ”

ΥΠΟ “ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΟΥ”

Δημοσιεύομεν κατωτέρω διήγημα έκλεκτου μας συμπατριώτου ό όποιος ήτο μέλος τής πλειάδος εκείνης τής όποι-ας ή φιλολογική συγκομιδή συνεκεν-τρούτο πρόέτωνείς τόν «Ήπειρωτικόν» Αστέρρα του άειμνήστου Βασιλειάδου.

Έκ λόγων άβρότητας και σεβασμού πρός τήν θέλησιν του συγγραφέως δέν θά άνακοινώσωμεν τό όνομά του ζητούντες συγγνώμην παρά τών άνα-γνωστών μας.

Ο συγγραφέας του όποιου ή άξία ούδέ να διαφεύγει έάν έχει στοιχειώδεις γνώσεις Νεοελληνικής λογοτεχνίας έχει πάψει ήδη νά γράφη θεωρεί δέ «νεανικά άμαρτήματα, όπως προσφυ-ώς τά χαρακτηρίζει τά προϊόντα τής πετώσης νεανικής του φαντασίας. Τι-μώμενοι φιλοξενούντες συνεργασίαν του δέν άντέχομεν είς τόν πειρασμόν νά προσθέσωμεν ότι ό έκλεκτός μας συνεργάτης άποτελεί γόνον οίκογε-νείας, ή όποία έφύλαξεν επί μακρόν ζωηράν φιλολογικήν παράδοσιν.

Η μεγάλη καμπάνα τής έκκλη-σίας του χωριού μας χτυπούσεν άδιάκοπα μιά ήλιόλουστη ήμέρα, σέ ώρα πού ούτε λειτουργία, ούτε ιερεύς, ούτε δοξολογία θά ψαλλον-ταν.

Κάποιο λοιπόν σοβαρό κοινοτι-κό ζητήμα θά ύπήρχε και έπρεπε νά μαζευτή ή γερουσία του χω-ριού γιά τήν επίλυσί του.

Πράγματι στό μεσοχώρι κάτω από μιά γρηά συκαμινιά—έδω εί-ναι μιά άξιοσημείωτος έξαίρεσις δέν ύπάρχει ό περιλάλητος πλά-τανος—κάτι γερατίδια καθισμένα στίς «πεζούλες» συνομιλούσανε και μέ τίς χοντροφιασμένες μαγ-κούρες τους έγραφαν κύκλους, τρίγωνα, πολύγωνα, όλα έν γένει τά γεωγραφικά σχήματα.

Έπλησίασα μέ εϋλάβεια έννα και του υπέβαλα τήν έρώτηση πρός τί ή κωδωνοκρουσία. Πρός στιγμή νόμισα ότι ως άλλος ‘Αρ-

χιμήδης θά μέ έκεραυνοβολούσε μέ κανένα «μή μου τούς κύκλους τάραττε», άλλ’ αυτός άντιθέτως πρός τόν Σοφόν άφοϋ κατέστρεψε και τό τελευταίο όρθογώνιο μοι είπε πολύ πρόθυμα : “Εχομε σύν-ταξη, πρόκειται νά σκεφτούμε πε-ρι τόν διορισμόν έμπορίας».

Οντως ή σπουδαιότης του ζητή-ματος έδικαιολόγει τήν δαιμονι-ώδη εκείνην κωδωνοκρουσίαν και άπεφάσισα νά άσκήσω και έγώ τά πολιτικά δικαιώματα μου λαί-βάνω μέρος είς τήν σύνταξιν. Έ-μιμήθηκα μάλιστα τούς άλλους άλλ’ είς τήν έκτέλεσιν τών σχεδι-ών των. Κάθησα δηλαδή σταυρο-πόδι στην πρασινάδα και βάσα-αϋτών έκανα σπιτάκια μέ πετροϋ-λες.

Τέλος άμα έγινε άντιληπτό ότι έγινε άπαρτία ό εισηγητής τής υποθέσεως διά μακροτάτης άγο-ρεύσεως, κατά τήν διάρκεια τής όποιας έγώ μέν είκοσι διάφορα σχέδια έξετέλεσα οί δέ λοιποί γε-ρουσιασταί είχαν όργώσει κυριο-λεκτικώς τό έδαφος μέ τίς μαγκο-ρες των, έκεραυνοβόλησε τήν πρ-ώτην έφοροεπιτροπήν ως μηδέν προ-ξασαν και έκάλεσε τούς προεστ-τας νά προβοϋν είς τήν έκλογή νέας.

Οί υπό κατηγορίαν διά λόγου προνοίας δέν έλαβον μέρος είς τήν σύεταξη, άλλά συνήλθον είς παρα-συναγωγήν και έσκέπτοντο περ-του καταλληλοτέρου τρόπου ένερ-γείας γιά «νά μή παραιτήσουν και έρθοϋνε άλλοι στά πράγμα-τα, όπερ άν χμφισβιτήτως θά έση-μαινε «καταστροφήν τών κοινοτι-κών συμφερόντων».

Είς τήν λήψιν τής αποφάσεως

ταύτης συνετέλεσεν ό τέως ταμί-ας τής «Έμπορίας» ό όποιος είχε τελειοποιήσει είς άπίστευτον βαθ-μόν τήν λογιστικήν έπιστήμην κρα-τών άντι παντός βιβλίου ή σημει-ώσεως δύο «σακκούλες» τήν κοινο-τικήν και τήν ιδιαιτέραν του, είς τās όποιας έρριχνε έκ τών εισπρά-ξεων ό,τι άνήκεν είς έκάστην και έξ έϋν έδαπάνα άναλόγως τών πα-ρουσιαζομένων άναγκών.

Αν και όμως έξ υπερβολικής έν-τιμότητος είχε λάβει τό άσφαλέ-στατον τουτό μέτρον τής μη άνα-μίξεως ιδιωτικών και κοινών χρη-μάτων έν τούτοις αί κακά γλώσ-σαι ύπεστήριζαν ότι έπειδή ή σύ-ζυγός του, άμα τή είς τό ύπουργη-μά του άναρρήσει του, τās είχε κατασκευάσει άπό τό ίδιο ύφασμα χωρίς κανένα διακριτικόν σημεϊον εγίνότανε πολλάκις σύγχυσις και μερικά οίκογενειακά έξοδα πλη-ρωνόντανε—κατά λάθος πάντοτε—άπό τήν κοινοτική και κάτι κοι-νοτικές εισπράξεις κάνανε—κατά τίς κακές γλώσσες—λάθος στην πόρτα και μπαίνανε στην άτομική χωρίς νά συμβαίνη και τό αντίθε-τον.

Τά κενά όμως πού έδημιουρ-γοϋντο στην κοινοτική τά συνεπλή-ρωνε προθύμως—α! είχε αυτό τό καλό—δανείζων τήν κοινότητα άπό τά δικά του, μέ τόν συμβιβα-στικό τόκο τό 1, 1 1)2 τόν μήνα.

Μή ήμπορών λοιπόν νά στερηθ-η τιαύτης λεπτής και τερπνής ένά-σχολήσεως ό κύριος Ταμίας προσε-πάθησε νά ύποκκαύση τό φιλότι-μο τών συναδέλφων του «γιά νά μήν αφήσουν νά τούς πάρουνε οί άλλοι κάτω».

Είς τήν παρασυναγωγήν διά του-το έλήφθη ή άπόφασις νά διατηρή-σουν πάση θυσία τήν άρχήν,

“Ας έκαναν στό μεσοχώρι οί άλλ-λοι έκλογές. Αϋτοί θά τούς τίς χαλούσανε, γιατί «άμα—κατά τήν φράσιν ένός—άλοιφανε τόν Δεσπό-τη μέ δυό τενεκέδες βούτυρο»—

ιμιόρυθος βλέπετε και λίαν δυσ-κίνητος μηχανή ό σεβασμιώτατος—δέν θά έπεκρύνονται τάπρακτι-κά και αϋτοί ή θά διορίζωνται είς ντουφεκίου (όφφικίου) ή θά μέ-νανε όπως βρισκότανε τά πράγμα-τα.

Γι’ αυτό τούς αφήνανε τούς άν-τιθέτους νά κάμουνε ό,τι θέλουν.

Η γερουσία υπό τήν προεδρίαν του ρήτορος όστις απέβλεπε και αϋτός είς τήν ζνόρθωσιν τών οί-κονομικών τής κοινότητος διά τής άντικαταστάσεως τών σακκου-λιών δι’ ιδίας διπλογραφικής με-θόδου συμφώνως πρός τήν όποιαν τά έξοδα θά έγγράφωνται δυό φο-ρές και τά έξοδα μία διεξήγε ό-μαλώς τήν συζήτησιν.

Είχε έκλεγή σχεδόν παμψηφεί ό εισηγητής τής νέας διπλογραφικής μεθόδου και παρεκλήθη νά ύποδεί-ξη και τούς συνεργάτας του.

—Τι λέτε, τούς ρωτά, σās άρέ-σει ό Γιάννης ό Κλεφτοκοταράς ;

—“Οχι αϋτός, είπανε δειλά δυό-

Βορειοηπειρωτική όμορφιά

τρείς, έχει πολλές δουλειές... στόν κλάπο του και δέν θά βρίσκει και ρό νά φροντίζη και «περι τά κοι-

Βορειοηπειρωτική λογοτεχνία

Πάνω στο χαλασμό

Τῆς Δίδος Κατίνας Παπᾶ

(Ἀπὸ τὸ βιβλίο «Στὴ Συκαμιὰ πὸ κάτω», βραβευμένο ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν)

—«Ἐφτακανε μωρί' ἔφτακανεεεεεε!...»
Φώναξε μιὰ φωνὴ γυναικῆσια πέρα πὸ τὴν Παναγιά, μέσα στ' ἀποδείλινο κι ὅτι βَاίζαν τὰ ἰσκιώματα πάνω στὴν πλαγιά.
Ἦταν ἡ ὥρα πού γύριζαν τὰ σφαχτά κι οἱ χωριανὲς στὶς ὁδὲς πορτες μὲ τὴ ρόκα στὸ ζωνάρι, καρτέρωναν νὰ τὰ μπάσουν στὸ μαντρί κυττάζοντας μὴ λείπει κανένα ἢ μὴ τίποτα ξένα σμίχτηκαν μὲ τὰ δικά τους.

Ἐμπνευε πρῶτα τὸ Κεσέμι κεπέρχονταν ὕστερα τὰ ζυγούρια τῶνα κοντὰ στ' ἄλλο μὲ τὰ κεφάλια κατεβασμένα καὶ πίσω τους πηδηχτὴ ἡ Λιάρα καὶ ἡ Μπούτσικα καὶ ἡ Κένα καὶ ἡ Νιάγκρα ἡ ζουρλή, καὶ ἡ ἡμερὴ ἡ φλώρα.

Πρῶτος ἀπέικασε τὴ φωνὴ ὁ παππᾶς πού ἀνεβασμένος στὴ στέγη γύριζε τὰ νοτικά».

Στὸ χαμένο διεμαρτυρήθη ὁ ἀπο κρουσθεὶς. Ἡ ἀπόφασις τῆς γερούσιας ἦτανε τελεσίδικη.

—Τότε ἄς βάλωμε τὸν Παναγὴ τὸν Ἀλογοσύρτη, εἶπε ἕνας ἄλλος...

—Ταμάμ τὸ πρόκοψες, εἶπε ὁ νε οεκλεγεὶς ταμίας, ὁ ὁποῖος ἔβλεπε ἐπικίνδυνον ἀντίπαλον εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διαχειριστικῶν του μεθόδων.

—Βέβαια δὲν σ' ἀρέσει τῆς ἀφεντιᾶς σου, εἶπε ὁ ἀποκρουσθεὶς θυμωμένος. Γιὰ νὰ μπορέσης νὰ τὸ φέρῃς ἔξω κ' ἕνα θέλεις νάχης μαζύ σου τίποτα ζᾶ πού νὰ μὴ νογούδ.

—Τὶ νὰ σὲ κάμωμε ἐσένα στὴν «ἐμφορία» γιὰ τὸ παρουσιαστικό σου νὰ σὲ βάλωμε ἢ γιὰ τὸ νομά σου;

Ἀναψε καὶ κόρωσε ἡ φιλονικεῖα. Ἐμνημονεύθησαν γονεῖς, πάπποι, προπάπποι, συμβῖαι καὶ τέκνα,

κεραμίδια, τοῦ σπιτιοῦ του πού ἄφηναν σὲ μεριές-μεριές τὰ νερά νὰ σταλάζουν.

—«ὦχ! οἱ ἔρμοι!» συλλογίστηκε καὶ σήκωσε τὸ κεφάλι του κατὰ τὸν ἀγίωρη. «Θαφῆσεις νὰ μᾶς κάψουν ἔτσι στὸ χωριό; Βόηθα, Ἀγίωρη, νὰ τὰ σηκώσουμε, βόηθα νὰ σώσουμε τὰ παιδιά καὶ τὶς γυναῖκες, κιὰς χαθεῖ τὸ ἔρμὸ τὸ βιός, ἄς χεθεῖ».

Ἐκαμε τρεῖς βολές τὸ σταυρὸ του καὶ ρίχτηκε στὸ διπλανὸ τάλωνι:

—«ὦ! χωριανοὶ, φώναξε, ἔφτακαν οἱ Λιάπηδες, μὰ κάμετε καρδιά! ἀπόψε προ κόνουμε νὰ φύγουμε καὶ νὰ κρυφτοῦμε στὶς γράβες. Ὁμπρός! γληγοράτε κι ὁ Ἀγίωρης μαζί μας!»

Κι ἔτρεξε νὰ συμμάσει τὰ ἑφτά παιδιά του, πού ἦτανε σκορπισμένα δῶθε κεῖθε

ζῶντες καὶ μακαρία τῇ λήξει γενόμενοι, στολισμένοι μὲ ποικίλα κοσμητικὰ ἐπίθετα.

Ἡ γερουσία πρὸ τοιούτου ρητορικοῦ ἀγῶνος εἶχε κλίνει τὴν κεφαλὴν καὶ ἐσιώπα μέχρις οὗ εἶδε ὅτι τὸν λόγο διεδέχθησαν οἱ μαγγοῦρες. Ἐπενέβη λοιπὸν καὶ διέλυσε τὰ ἀντιμαχόμενα στρατεύματα διαλυθεῖσα.

Κ' ἔτσι ματαιώθηκε ἡ «σύνταξις» πρὸς ἄρρητον χαρὰν τοῦ ταμίου ὁ ὁποῖος προφανῶς ἔξ ὑπερβολικῆς συγκινήσεως, διότι κατῆχουσε τῆς διπλογραφίας, ἀποδώσας τὰ ἀνέλπιστα ἀποτελέσματα εἰς τὸ πρὸς τὸν σεβασμιώτατον «τάξιμο» μετέφερε τὴν ἀξίαν τοῦ βουτύρου ἐκ τῆς γειτονικῆς εἰς τὴν ἰδίαν σακκούλαν, μὲ τὴν ἐπιφύλαξιν του νὰ πληρώσῃ ἐκ ταύτης πλέον. ἂν τυχὸν ἀργότερα παρουσιάζετο ἀνάγκη ὀριστικῆς προσφορᾶς του

ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΗΣ

στὰ περιβόλια, κιᾶλλα στὸ πηγάδι, κιᾶλλα ροβόλαγαν κάτω μὲ τὰ γελάδια.

Σάστισε τὸ χωριό, οἱ γυναῖκες ἔστησαν μοιρολόγια κ' οἱ ἄντρες ἔτρεξαν νανοῖξουν λάκκους στὰ κατώγια νὰ παραχώσουν τάσημικά τους, τὰ γανώματα καὶ τὶς πρωϊμιές, βούτυρα καὶ λάδια καὶ ρακὶ κι ὀλάκερα βαρέλια μὲ τυριά. Σὲ λίγο ὅλα ἦτανε ἔτοιμα κ' οἱ χωριανοὶ μαζεύτηκαν στὸν κάτω μαχαλᾶ ἀπ' ὅξω ἀπὸ τοῦ Κώστα-Λέζου τὸ σπῆτι, ὅπου εἶχε φτάσει κι ἡ Ἀλέξω τοῦ Μητρο-Κυριαζῆ, πού μὲ τὸ ἕνα παιδί ζαλωμένο στὴν κούνια καὶ μὲ τὸ ἄλλο στὴν ἀγκαλιὰ καὶ μ' ἕνα σακκούλι ψωμὶ παραμάσκαλα ξεκίνησε ἀπὸ τὸ χωριό τῆς τῆ Ζερκουβίτζα νὰ τοὺς φέρει τὴν εἰδηση νὰ προκάμουνε κι αὐτοὶ νὰ σωθοῦνε.

Ἐβαλαν τὰ σφαχτά μπροστὰ μὲ τοὺς δυὸ πιστικούς καὶ ξεκίνησαν ἀφοῦ γύρισαν καὶ μιὰ βολὰ ἀκόμα κατὰ τὸν Ἀγίωρη παρακαλώντας τὴ μεγάλη του χάρη, νὰ βάλει τὸ χέρι του στὸ χωριό.

Διάβηκε ὁ παππᾶς μπροστὰ μὲ τὰ λιανοπαῖδια, πίσω οἱ γυναῖκες φορτωμένες μὲ τὶς λίγες ἀποσκευές, τὸ ψωμὶ καὶ τὰ μικρὰ παιδιά πού δὲν μποροῦσαν νὰ περπατήσουν· τελευταῖοι ἔρχονταν οἱ ἄντρες μὲ τὰ πέντ' ἔξη παλληκάρια, πού εἶχαν ἀπομείνει στὸ χωριό, ὅλοι μὲ τὰ ντουφέκια στὴν πλάτη.

—«Ἐχ—ἔχ! καὶ ποιὸν ἔχομ' ἀνάγκη τώρα καθὼς εἴμαστε!» εἶπε γελῶντας ὁ Βασίλης-Μίνος, γιὰ νὰ δώσει καρδιά στὶς γυναῖκες, πού κόντευε νὰ τοὺς βγεῖ ἡ ψυχὴ.

—Μωρ' οὔτε τ' Ἀλῆ-πασσα τὰσκέρι δὲν ἀποκοτάει νὰ μᾶς βγεῖ πο μπροστὰ, ἀποκρίθηκε ὁ Νικόλας τοῦ Τάση-Μπράσκα.

—Ἀχ! καλότυχοι, πῶχετε ὄρεξη καὶ γιὰ σακάδες! στέναξ' ἡ Πανάγω καὶ στάθηκε νὰ πάρει πνοή· γιὰ τὴν τὰ δυὸ παιδιά, πού βαστοῦσε στὴν ἀγκαλιὰ καὶ τᾶλλο πού σέρνονταν ἀπ' τὸ ζωνάρι τῆς κόντευαν νὰ τῆς φέρουν τὴν ψυχὴ στὰ δόντια. Ἐφτακαν ἔτσι στὴν κορυφὴ τοῦ Σταυροῦ καὶ πρὶν ἁθοῦν πίσω ἀπὸ τὸ βουνὸ στάθηκαν ὅλοι νάγναντέψουν καὶ μιὰ βολὰ ἀκόμα τὸ χωριό, πού τάφηναν ἔρμω, μὲ τὰ σκυλιὰ μοναχὰ πού παραπονεμένα ἀλύχταγαν τώρα ὅλα μαζί σὰ νά νοιωθα κι αὐτὰ τὸ κακό.

—Ἀχ! νὰ φάτε τὸ κεφάλι σας γρουσουζικά! μουρμούρησε ἡ Μαλέκω-Τοέπω, ἡ Μούτω ἡ Μουρμούρω, ὅπως τὴν ἔλεγαν στὸ χωριό γιὰ τοῦτο τῆς τ' ἀνέτι, πού εἶχε νὰ μιλεῖ «μὴρ-μὴρ-μὴρ...» ὅλην

τὴν ὥρα κάτω ἀπὸ τὴ μύτη τῆς.

«Τὶ γουριάζετ' ἔτσι μυριόρημα; σᾶμπως τὸ θέλαμε μεις νὰ σᾶς ἄπαριάκομε; τὶ θὰ σᾶς ταῖζαμε ἂν σᾶς παίρναμε κοντά μας;

Ἐμπρός! μὴ κοντοστέκεστε, σφίξτε τὴν καρδιά σας καὶ δρόμο, γιὰτὶ ἐνύδτωσε καὶ δὲν μποροῦν τὰ παιδιά νάνεβοῦν στὶς γράβες μὲ τὸ σκοτάδι, εἶπε ὁ παππᾶς καὶ οἱ χωριανοὶ τὸν ἀκολούθησαν.

Μόλις ζύγωσαν στὶς γράβες, γύρισαν οἱ πιστικοὶ τὰ σφαχτὰ κάτω, κατὰ τὰ γριόκλαδα, πού ὅπως εἶχανε θεριέψει ἔκρυβαν ὀλότελα τὸ ποτάμι, πού διάβαινε ὀρμητικὸ μέσα σιὸ βάθος καὶ πού μοναχὰ ὁ ἀχὸς του ἔφτανε στὴν κορφή στὶς γράβες μαζί μὲ τὸ βουῖσμα πού ἄφηναν τὰ πλατανόφυλλα καθὼς τᾶδερναν ἀλύπητα οἱ ἀγέρηδες.

Ῥίχτηκε ἀντίπερα στὸ ποτάμι καὶ τὰ φηκαν στὸ λόγγο, δίχως κυπριά καὶ δίχως τσοκάνια καὶ ὅσα ἀπόμισκαν ἄς ἀπόμισκαν!

Αὐτοὶ γύρισαν πίσω στὶς γράβες. Εἶχανε φτάσει κι οἱ γυναῖκες καὶ ἄλλες ξεφορτώνονταν, καὶ ἄλλες κοίμιζαν καὶ συγύριζαν τὰ παιδιά τους, ὅλα σιγὰ σιγὰ μὴν τύχει καὶ ἀκουστοῦνε.

Σήκωσε κι ἡ Σεβαστὴ τὸ μονάκριβο μέσα ἀπὸ τὴν κούνια, γιὰ νὰ τὸ λύση καὶ τί νὰ ἰδεῖ!

Ἀρχισὲ νὰ φωνάζει σὰν τὴν γελάδα πόνε χάνει τὸ μοσκάρι τῆς. —Φίδι πού μῆεεεεεεεεεεεε! φίδι πού μὲ κουλούριασεεεεεεεεεεεε!

Τρόμαξαν οἱ γυναῖκες, κι οἱ ἄντρες πετάχτηκαν ὀρθοί!

Μὰ πρῶτος ρίχτηκε δίπλα τῆς ὁ παππᾶς, πού ἦτανε κι ἀδερφός τῆς, τῆς ἄρπαξε τὸ κεφάλι καὶ τῆς ἔκλεισε σφιχτὰ τὸ στόμα μὲ τὴν παλάμη.

«Μὰς ἔχασες! μαύρη, μὰς ἔχασες!» μὰ ὅσο κιὰν ἔσφιγγε, οἱ φωνές τῆς ἀκούγονταν μισοπνιγμένες ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ δάφτυλά του.

—«Παῖδί μου, παῖδί μου!» φώναζε καὶ χτυποῦσε δυνατὰ τὸ κεφάλι τῆς καὶ τραβοῦσε τὰ μαλλιά τῆς.

«Σέσκότῳσα! ἐγὼ σέσκότῳσα, παῖδί μου!»

Οἱ γυναῖκες πῆραν τὸ πεθαμένο παιδί

στά χέρια τους.

—Όπως τώφερνε τὸν ἀνήφορο γύρισε ἡ κούνια κατὰ πίσω, τὸ σκοινὶ τοῦ ζαλώματος τοῦσφιξε τὸ λαιμὸ κι ὦ σ π ο υ νὰ φτάσουν στὶ γράβες τὸ παιδάκι ξεψύχησε.

—Καὶ τώρα ;

—Σὰν ἀποτώρα ! ἀποκρίθηκε ἄγρια ὁ παππᾶς, ποὺ συλλογίστηκε, πῶς τὸ παιδί ἦταν ἀβάφτιγο καὶ ποὺ τὸ κρίμα ἦτανε δικό του.

—Νὰ τὸ βαπτίσουμε, παππᾶ μου, τοῦχε πεῖ ἡ μάνα του, ἐδῶ καὶ λίγες μέρες, ποὺ τὸ εἶδε σὰν ἀνήμπορο. μὴ λάχει καὶ πάθει τίποτα τὸ παιδί καὶ πάρουμε τὴν ἁμαρτία.

—Ἔχουμε καιρὸ, ἀδερφή, τῆς εἶχε πεῖ καὶ τὴν ἄλλη Κυριακὴ ἐδῶ εἴμαστε καὶ τὸ βαπτίζουμε». ΓΙΑΤΙ ἐκείνη τὴν Κυριακὴ θὰ λειτουργοῦσε σᾶλλο χωριό, στὸν Ἁγιαντριᾶ καὶ τοῦ ἔρχονταν βαρὺ νὰ ξαναγαυρίσει τὸ ἴδιο βράδυ γιὰ τὰ βαπτίσια.

Στὸ μεταξύ ἦρθαν τὰ μαντάτα, πῶς πλάκωσαν οἱ Λιάπηδες καὶ τὸ παιδί ἀπομείνε ἀβάφτιγο.

—Καὶ τώρα ; εἶπαν πάλε οἱ γυναῖκες, ποὺ τὸ κρατοῦσαν ἀκόμα στὴν ἀγκαλιά τους, καὶ τὸ κύτταζαν συλλογισμένες.

—Τὶ τώρα κι ἀπὸ τώρα ; Μάζεψε τὸ νοῦ σου, ἄξερφή μου, ἀπ' αὐτὸ καὶ σύχα-

σε' αὐτὸ πάει τώρα καὶ ὅσο καὶ νὰ τὸ μοιρολογήσουμε, πίσω δὲν ἔρχεται. Θέλεις νάκουστοῦμε καὶ νὰ χάσουμε ὅλο τὸ χωριό ; Σύχασε ἀδερφή, ἄς ἦταν ἀβάφτιγο, ἦταν ἀθῶο καὶ θὰ τὸ θάψουμε σὰ δοῦλο τοῦ Θεοῦ στὸν Ἁγιώρη.

—Ὁμπρός ! Κίτσο-Λόλη, σήκωσε τὸ παιδί καὶ δρόμο' σκοτάδι εἶναι, κανεὶς δὲ θὰ μᾶς ἀπεικάσει. Πηγαίνουμε στὸ χωριό, τὸ παραχώνουμε κι ὥς τὰ χαράματα εἴμαστε πάλε ἐδῶ.

Βαστάτε τὴν ἀδερφοί, νὰ μὴ δέρνεται, κι ἔφτακαμε !

Μπόρα ἦτανε καὶ διάβηκε, ἐκεῖνες τὶς μέρες ἔπεφταν τὰ Γιάννενα κ' οἱ οἱ Λιάπηδες λούφαξαν σὰν τοὺς λαγούς.

Γύρισαν οἱ χαλασμένοι στὰ σπίτια τους καὶ τὸ χωριὸ ξανάβρε τὶς καλές του τὶς μέρες' κᾶνα-δυὸ σπίτια μοναχὰ πρόκαμαν νὰ κάψουν, τὰ σκυλιά, κι ἔφυγαν.

Ὁ Ἁγιώρης, μεγάλη του χάρη, δὲν ἄφηκε νάπλωθεῖ ἡ φωτιά καὶ τὸ χωριὸ δέχτηκε πάλε τοὺς νοικκυραίους του χαρούμενους κι' εὐτυχισμένους.

—Μοναχὰ τὰ μοιρολόγια τῆς Σεβαστῆς ἀκούγονταν ἀπὸ ράχη σὲ ράχη κι ἔκαναν τὸν παππᾶ νὰ συλλογιέται καὶ νὰ στενάξει :

—Κολάστηκα, ὁ μαῦρος, κολάστηκα !

Εἰκόνες ἀπὸ τὴν πατρίδα

Ὅταν στὸ Ἀργυρόκαστρο κυμάτιζε ἡ Ἑλληνικὴ Σημαία. Τὸ Διοικητήριο σημαιστόλιστο

Ὁ Μέγας ἐτήσιος χορὸς τοῦ Συλλόγου τῶν Βορειοηπειρωτῶν

Θ ἄ δ ο θ ῆ

Τὴν 21ην Φεβρουαρίου ἡμέραν Παρασκευὴν
καὶ ὥραν 10 μ. μ.

Ἐν τῇ πολυτελεστάτῃ αἰθούσῃ τοῦ «ΚΑΠΡΙΣ»

ὁ δ ὁ ς Β α λ α ω ρ ί τ ο υ 11

ΕΚΔΕΚΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

‘Από τὰ «Θυμάρια καὶ Ἀγράμπελες»

Χωρισμός

(Ἀφιερωμένο στοὺς ταξιδευμένους)

‘Ο Κωσταντῆς ταξίδεψε πολὺ μακρυὰ
 Κι’ ἄφ’κε στὸ σπῖτι μοναχὴ πεντάμορφη
 Νειόπαντρη καὶ μικροῦτσικη καὶ πολυ-
 Ποῦταν καμάρι τοῦ χωριοῦ τῆς γειτο-
 Καὶ τῆς δικῆς του τῆς καρδιάς, ἄφέν-
 Στὴν ξενητεία πάει τὸ κορμὶ κ’ ἔμειν’
 “Ὅπως κι’ αὐτῆς ἀκλούθησε Ἐκείνον
 Πρωτοῦμερα τοῦ χωρισμοῦ, ὁ ἥλιος εἶ-
 Τὰ λούλουδα δὲν εἶχαν πλιά οὐτ’ εὐω-
 Φαρμάκι ἦταν τὸ ψωμί καὶ τὸ νερὸ φαρ-
 Ἦ μέρα ἀτελείωτη, ἡ νύχτα δίχως ἄκρη
 Ἦ ἀνάπασι ἦταν ἄγνωστη καὶ ἡ δου-
 “Ὅλα ρημάδιφαίνονταν, ὅλα νεκροταφεῖο
 Κι’ ἀπὸ τῶν δυῶνε τὰ κορμιά εἶχ’ ἡ ζωὴ
 Καὶ μοναχὰ τὰ μάτια τοὺς ἀστεῖρευτες
 Ἐχύναν δάκρυα πικρά τοῦ χωρισμοῦ
 Κι’ ἀπὸ τὰ στήθεια ἀνάβλυζαν ἡναφυλ-
 Λάρωσε λίγο ὁ καιρὸς τῶν δυῶν καρδι-
 Μὰ ἐρχόνταν μέρες ποὺ κι’ αὐτὸς φούντω
 Ποῦ τῆνε δέρνει ὁ ἄνεμος, τῇ θρέφουνε
 Κι’ ἡ φλόγα αὐτὴ κατάλυσε νειῶτα κα-
 Βοσκῶντας σὲ κορμιά χυτὰ, σὲ μάγουλα
 Καὶ ἄφ’κε καυγαλίσματα καὶ ἄφηκε ἐ-
 Σὰν ποῦ δὲν ἦτανε γραφτὸ νὰ τοῦ γε-
 “Ὁ νειὸς ἐβασανίστηκε πολὺν καιρὸ στὰ
 “Ὅσπου μιὰ μέρα θλιβερὴ πέταξε ἡ ψυ-
 Μὰ τῆς καλῆς του τ’ ὄνομα στὰ μαρ-
 μένα χεῖλια

Εἰς τὰ γοργὰ του τὰ φτερά ὁ ἄνεμος
 Τὴν πίκρα κι’ ὄλον τὸν καὶ μὲ τῆς ὕστερ
 Καὶ πέταξε ὀρμητικὰ, τὸ μήνυμα νὰ φέρῃ
 Στὴ νειά που ποῦ τὴν ἐκράταγε τοῦ γυ-
 Στὸ διάβα του τὰ πέλαγα φουρτού-
 Καράβια πρωτοτάξειδα, γοργὰ σὰν χε-
 Τὰ δέντρα ραγιστήκανε κι’ ἄλλα ξερι-
 Τὰ λούλουδα μαράθησαν, στέγνωσε τὸ
 Στρώθηκαν χάμω τὰ σπαρτά, τ’ ἀμπέ-
 “Ὁ οὐρανὸς σκοτεῖναισε, ξέσπασε σὲ δά-
 Καὶ μὲς στὴν κοσμοχαλασιά, συχνά-
 Τοῦ Κώστα τ’ ἀνδροφυλλητὰ μὲ τ’ ὄνομα
 Τὸ μήνυμα ἦρε τὴ νειά στοῦ Πόνου
 Καὶ βυθισμένη στὸν βαθὺ τὸν ὕπνο τοῦ
 Μὰ ἄκουσε τοὺς στεναγμούς, ἄκουσε
 Καὶ γνώρισε μέσα σ’ αὐτὰ τὴν ποθητὴ
 Σὰν νὰ πλημμύρισε ζωὴ τὸ ἄψυχο κου-
 Πάνω τινάχτηκε μὲ μιὰς μὲ πρόσωπο
 Τὰ μάτια τῆς ἀστράψανε, βυθίστηκαν
 Ἦ ἀνάσα ἐσταμάτησε γιὰ νὰ ξανακούσῃ
 Καὶ ὅταν πάλι ἐφύσηκε κι’ ἀκούστη νὰ
 Τὰ χέρια μπρὸς τῆς ἄπλωσε, φώναξε
 «Ἐκεῖνος! Τώρα...ἐρχομαι...καρτέρα μὲ
 Καὶ μὲ τὰ λόγια αὐτὸ ἐφυγε, γιὰ νὰ βρῇ
 τὸν καλὸ τῆς.

ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΗΣ

Οἱ γάμοι ἄλλοτε καὶ τώρα

“Ἐν προικοσύμφωνον πρὸ 261 ἐτῶν

Τὶ ἔδιδον εἰς τὴν κόρην οἱ γονεῖς

20 Γενναρίου 1675.

Ἐν ὀνόματι τῆς Ἀγίας Τριάδος
 καὶ τῆς κόρης Κοκόννας προσιάτι-
 δος τῆς νήσου Σ , προι-
 κοσύμφωνον τῆς πρώτης μας
 κόρης Κατῆς, θυγατρὸς
 τοῦ Κωνσταντάκη καὶ τῆς μα-
 καρίτισσας τῆς γυναίκας μου Πι-
 πινίτσας, ἥτις θὰ πάρῃ νόμιμον
 σύζυγον τὸν Ντεμογιαννάκη τοῦ
 Κωνσταντάκη Μανωλάκη καὶ τῆς
 Πιπίτσας Βαρβαρίτσας. Καὶ ἐγώ
 καὶ ἡ μακαρίτισσα γυναῖκα μου ἡ
 Πιπίτσα δίνομεν τὴν συγκατάθε-
 σίν μας εἰς τὸ νὰ πάρῃ ἡ κόρη
 μας ἡ Κατὴ νόμιμον σύζυγον καὶ
 νὰ τὸν ἔχη ἡμέρα καὶ νύχτα τὸν
 Ντεμογιαννάκη τοῦ Κωνσταντά-
 κη τῆς Πιπίτσας, Βαρβαρίτσας καὶ
 νὰ τὸν νέμεται.

Ἐν πρώτοις δίνομεν ἀπὸ τὰ
 φύλλα τῆς καρδιάς μας ὅλην μας
 τὴν εὐχὴν νὰ τρισευτυχίσουν καὶ
 νὰ πολυχρονίσουν.

Δεύτερον, τὰ τέσσαρα εἰκονίσμα-
 τα, τὸ πρῶτον ἐκ ξύλου δυνατοῦ
 καὶ χονδροῦ δύο δάκτυλα καὶ τὰ
 ἄλλα τρία ἀπὸ ἀχυβάδα. Τρία ὀ-
 ποκάμισα τὰ δύο μικρὰ καὶ τὸ ἑ-
 να μεγάλο. Δύο ἀποκατινὰ πα-
 στρικά, ἀτρύπητα καὶ ὀλόγερα.
 Δύο μεσοφόρια ὀλόγερα καὶ μπου-
 γαδιασμένα. Ἐνάμισυ ζευγάρι
 κάλτσες—ἕως ὅτου γίνῃ ὁ γάμος
 ἔχει καιρὸν νὰ πλέξῃ καὶ τὴν ἄλ-
 λην διὰ νὰ γίνουν δύο ζευγάρια.
 “Ἐνα φουστάνι ὅπο ἰσιγιωτό,
 ἄλλο ἕνα ἀπὸ διακονὲ τῆς μακα-
 ρίτισσας τῆς γιαγιάς μου. Δύο
 μαντήλια λαδιοῦ καὶ δύο μαντα-
 πολέμια. Μία φασκιά διὰ τὸ κά-
 λορρίζικο. Δύο ζευγάρια παπού-
 τσια, τὸ ἕνα μπαλωμένο. Σαράν-
 τα πέντε πηγες βρακοζῶνα καὶ

μετὰ τὸν θάνατον τοῦ παποῦ μας
 μας ἄλλη τόση. Τρία τυλιγάδια
 μυτὸς τοῦ γαμπροῦ μιὰ σκούφια
 νὰ φορῇ βραδιά παρὰ βραδιά νὰ
 μὴ τρυπήσῃ γλήγορα. Δύο τσουκά-
 λια τῆς μακαρίτισσας τῆς γιαγιάς
 μου. Δύο φλιτζάνια τοῦ κιφέ χω-
 ματένια. Τὸ ἀμελέτητο μὲ δύο χέ-
 ρια γερό, παστρικό καὶ ἄπιαστο.
 Τρεῖς βελόνες τῆς κάλτσας. Ἐνα
 στρῶμα μπαλωμένο τῆς μακαρί-
 τισσας τῆς γιαγιάς μου ἀπὸ κα-
 λαμόφυλλο. Ἐνα λύχνο χωματέ-
 νιο καὶ ἕναν ἄλλο ἀπὸ τενεκιέ.
 “Ἐνα χωράφισια μὲ μιὰ κυλίστρα
 γαϊδάρου. Τρία ρεάλια, πέντε πα-
 ράδες καὶ πέντε ἄσπρα.

Μαζὺ μὲ ὅλα αὐτὰ ποὺ τοὺς κά-
 νουν πρώτους νοικοκυραίους τῆς
 νήσου μας, τὴν μίαν κάμαρα τοῦ
 σπιτιοῦ ποῦ κοιμούμαστε καὶ ἅμα
 πεθάνω ἐγὼ καὶ ὁ παπποῦς τῆς
 Κατῆς, ὅλο τὸ σπῖτι.

Ἀκόμη δὲ καὶ ταῦτα : Δύο κότ-
 τες, ἕνα πετεινὸ, εἴκοσι αὐγά, ἕνα
 κόσκινο κουκιά, ἕνα μερμιτσέλι
 σπητίσια μακαρόνια καὶ ἂν προ-
 φθάσωμεν θὰ κάμωμε καὶ ἄλλα
 τόσα, δύο ὀκάδες ἐληές καὶ πέντε
 ὀκάδες χαμάδα. “Ὅλα αὐτὰ νὰ
 τὰ κάνουν θάλασσα νὰ τρῶν, νὰ
 πίνουν καὶ νὰ γλεντοῦν ὅλο τὸ
 ὀκταήμερο γαμπρὸς καὶ νύφη καὶ
 ὅλο τὸ συμπεθεριὸ καὶ οἱ πειὸ κον-
 τὰ γειτόνοι.

Εἰς δὲ τὸν γαμβρὸν τὴν Κατὴν
 μὲ τὰ ὅλα τῆς.

“Ὁ πενθερὸς

Κωνσταντῖνος τῆς Σμαράγδας

Ἡπειρωτικὴ εὐδυμογραφία

Μπιέρι, ὁρὲ Γκίκα, μπιέρι!

(Διασκευὴ ἀπὸ γνωστὸν ἀνέκδοτον)

Τοῦ κ. Ἀλ. Μαρμπούλου

Ἐνα γιό εἶχε ὁ Λάμπης, χρόνια μυλωνὰς γνωστὸς ἀπὸ τὰ χωριά τῆς Πρεμετῆς ἀπὸ τὴ Μπούχαλη ὁ ἴδιος παραγέρασε πιά.

Μὰ δὲν ἔννοῦσε ὥστόσο νὰ ὑποταχτεῖ. Κακογεράματος καὶ ἀτσαλένιος στὴν ψυχὴ καὶ τὴν καρδιά.

Μὰ δὲ θὰ γίνεις ἄνθρωπος σὺ ποτέ; ῥωτοῦσε τὸ Γκίκα καὶ ἔδινε ὁ ἴδιος τὴν ἀπάντηση πάλι.

Ὅσο μυαλωμένος ὁ γέροντας, ἄλλο τόσο ξελογιασμένος ὁ γιός του. Ταξίδια, στεριὲς καὶ θάλασσες καὶ πολιτεῖες μεγάλες.

Παλιὰ καλὰ χρόνια, πού ὁ Σουλτάνος στὴν Πόλη δὲν ἤξαιρε τί ὠριζε, δὲν ἤξαιρε πού θ' ἀρχίναε καὶ πού τέλειωνε ἡ ἀπεραντὴ αὐτοκρατορία του.

Οἱ δικοὶ μας ταξιδεύαν στὴν Πόλη καὶ τὴ Βλαχιά. Καὶ ποῦθε δὲν εὗρισκες, ἀπὸ τὸ Ἀργυρόκαστρο, ἀπὸ τὸ Πρεμέτι, ἀπὸ τὴ Λιούντζη, πέρα π' τὴ Ζαγορία, πὸ τὴν ἀπάνω καὶ Κάτω Δρόπολη, πὸ τὸ Βούρκο καὶ τὸ Πωγωνί.

Καὶ τί δὲν ἔκαναν ἄλλοι φουρτζήδες, ἄλλοι χασάπιδες. Δουλεύαν σὰν τὰ σκυλιά. Γλύφαν τὸν ἰδρώτα τους καὶ φκίαναν καλλιμάρμαρα μέγαλα στὰ κατσάβραχα τῆς φτώχης Πατρίδος.

Βρίσκονται σήμερα στὴ Λιούντζη σπῖτια μὲ βαρύτιμη ἐπίπλωση πού οὔτε ἡ Ἀθήνα δὲν τᾶχει.

Μὰ καὶ δικηγόροι καὶ ἱατροὶ πολλοὶ Ἡπειρώτες στὴν πόλη.

Προπάντων ὅμως χασάπιδες.

Πέρασαν κάμποσα χρόνια πὸ τότε πού ἀφήκαμε τὸ Λάμπη νὰ γκρινιάζει μὲ τὸ γιό του.

Γητεμένος τοῦτος ἀπὸ τὶς ἀγνωστες ὁμορφιὲς παίρνει τὸ δρόμο τῆς ξενητείας τὸ μακρὺ καὶ τὸν ἀγύριστο τίς πιὸ πολὺς φορές.

Καὶ νὰ ὁ Γκίκας σὲ λίγο μαγαζάτορας στὴν Πόλη.

— Ἀρναούτ, Ἀρναούτ, τοῦ φώναζαν τὰ τουρκόπαιδα πὸ πίσω. Μὰ τί τὸν ἐνοιαῖζε.

Πολλοὶ ἴσως θὰ ῥωτήσουν ἀπὸ περιέργεια νὰ μάθουν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Πρεμετινοῦ τοῦ Γκίκα. Ἀξίζει ἔδω νὰ εἰπωθῇ πὼς ἡ Ὀθωμανικὴ καλοπέραση, τὸ χουζοῦρι καὶ τὸ ἀρχοντλήκι εἶχε βγάλει καὶ ἄλλο ἐπάγγελμα, πού σήμερα ἔχει λείψει ὁ Τζερτζής! Ποιὸς δὲν τὸν θυμᾶται; Ἐκεῖνοι πού εὐτύχησαν νὰ ζήσουν τὴ ζωὴ τῆς προπολεμικῆς Πόλης ἔχουν νὰ μάς ποῦν πολλὰ.

Τζέρια βέβαια πωλοῦσαν οἱ τζερτζήδες, οἱ ἀλησμόνητοι καὶ συμπαθητικοί, γιὰ τὶς γάτες τῶν ἀρχόντων.

Φτωχοζοῦσε ὁ Ἀρβανίτης ὁ Γκίκας καὶ θυμόταν τὰ λόγια τοῦ καλοῦ πατέρα στὴν πατρίδα, πού ἦταν γῆ τῆς ἐπαγγελίας.

— Μωρὲ δὲ θὰ γίνεις ποτέ ἄνθρωπος σί!

Κοντὰ στὸ φτωχὸ μαγαζί, πού ἦταν κρεμασμένα τὰ τζέρια καὶ εἶχαν μαζετῆ ὅλες οἱ γάτες τῆς συνοικίας κάθοταν κάποιος μυστηριώδης τύπος, πού μόνον ἡ νύχτα τὸν ἔβλεπε.

Ὁ τετραπέρατος Ἀρβανίτης εἶχε παρατηρήσει πὼς ἡ χουσεμκίρα τοῦ σπιτιοῦ μιὰ ὁμορφὴ Τσερκέζα πού, ὅταν χτυποῦσαν τὰ χρυσοκεντημένα γεμενιά τῆς, ἔπρεπε νὰ κατεβαίνει πάντοτε ἐρχόνταν κι' ἔπερνε ἕνα κομμάτι τζέρι χωρὶς ν' ἀκούεται πουθενὰ γάτα ποτέ!

Μιὰ μέρα τὴν ῥωτάει.

— Δὲ μοῦ λές, Χανούμ' τί τὸ κάνετε κάθε μέρα τὸ τζέρι;

Ἡ ὁμορφὴ Τσερκέζα ἔβαλε τὸ δάχτυλό της στὸ στόμα σὲ σημεῖο σιωπῆς.

— Σιγά, Ἀρναούτ, μὴ σ' ἀκούσει κανένας, εἶπε. Ἐδὼ εἶν' τὸ σπῆτι τοῦ Μεχμέτ τοῦ Κιοπρουλῆ, πού ἔχει πέσει στὴ δυσμένεια τοῦ Σουλτάνου, τὸ τζέρι τὸ παίρνουμε γιὰ δικὸ μας φαί.

Συγκινήθηκε ὁ Ἀρβανίτης, θυμήθηκε τὴ δική του φτώχεια, ἀνοιξε τὴν πλοῦσια σὲ αἰσθήματα καρδιά καὶ τὴν ἄλλη μέρα στέλνει ἕνα ὀλάκερο μπουτι στὸν Πασιᾶ μὲ σκόρδο καὶ πιπέρι, ὅπως αὐτὸς ἤξαιρε νὰ τὸ μαστορέψει.

— Ποιὸς τὸ στέλλει αὐτό; ῥωτάει μὲ ἀπορία ὁ Πασιᾶς τὴν ὑπηρέτρια.

— Ἀλαχτάν, ἐφέντημ' ἀπάντησε ἐκείνη,

(ὁ Θεός!)

Σὲ λίγο ἀναγκάστηκε νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἐπεισόδιο μὲ τὸν Ἀρβανίτη στὸν Πασιᾶ, πού τὴ διάταξε νὰ τὸν φέρει ἀπάνω.

— Ἐλα ἔδω μωρ' Ἀρναούτ, φώναξε θυμωμένα ὁ Πασιᾶς, μὲ ξαίρεις ἔμένα;

— Γιὸκ ἐφέντημ, ἀπάντησε ὁ Γκίκας λι-

Βορειοηπειρωτικὴ λεβεντιά

γάκι φοβισμένος.

— Γιατί μοῦ τὸ στέλνεις αὐτό;

— Ξαίρεις, Πασιᾶ μου, ἐμεῖς στὴν Πατρίδα μας συμπονοῦμε ἐκείνους, πού δὲν ἔχουν καὶ μάλιστα ὅταν βρίσκονται σὰν στὴ θέσι τῆς ἀφεντιάς σου πού εἶχες κάποτε πολλὰ.

Ἐκλείσε τὸ μάτι ἱκανοποιημένος ὁ Πασιᾶς καὶ τὸν ῥώτισε χαμογελώντας.

— Ἀν θάρθω στὰ πράματα, μωρὲ Ἀρβανίτη, τί θέλεις νὰ σὲ κάνω;

— ...Βαλὴ στὴ Βλαχιά, Πασιᾶ μου.

Πέρασαν κάμποσα χρόνια ἀπὸ τότε. Ὁ Ἀρβανίτης ὁ Γκίκας φτωχοζοῦσε, ὅπως πάντα. Κάποτε ὁ Κραταῖος καὶ ὁ ψηλὸς θρόνος τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας ἄλλαξε Σουλτάνο. Ἐκθρονίστηκε ὁ

πρῶτος καὶ ἀναγνωρίστηκε ὁ Σουλτάν Μετζήτ.

Ὁ Ἀρβανίτης μαθώντας πὼς μὲ τὸ νέο Σουλτάνο, ὁ Μεχμέτ Κιοπρουλῆς ἦρθε στὰ πράματα πᾶσι ἄψε σβῦσε καὶ τοῦ ἄγμυσε τὸ ρουσφέτι.

Ὁ Μεχμέτ Κιοπρουλῆς βρέθηκε σὲ ἐξαιρετικὰ δύσκολη θέση νὰ κάνει ἡγεμόνα τῆς Μολδοβλαχίας ἕνα ἄξιο καὶ ἀγράμμοτο Ἀρβανίτη.

Ἀποφάσισε νὰ συστήσῃ στὸν Ἀρβανίτη πὼς αὐτὸ πού ζητοῦσε ἦταν οὔτε λίγο οὔτε πολὺ ἐξωφρενικὸ μὰ πόλε δίσταζε γιὰ τὴν εἰς δόξαι τὸ λόγο του. Συμβουλεύτηκε τοὺς φίλους του, πού τοῦ εἶπαν πὼς δὲν εἶναι δύσκολο πρᾶμα νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν παράλογη ἀξίωση τοῦ παλαιοῦ Ἀρβανίτη.

Ἦσαν τότε ἔθιμο ἐκεῖνοι πού προαίεφοναν γιὰ Βαλῆδες καὶ Διοικηταὶ ἡ καὶ μακάμιδες ἀνέβαιναν σὲ ἕνα σελλωμένο δύστροπο ἄλογο στὸ ἄτ-μειντάν, ἐνῶ τὸ πλήθος, πού παρακολουθοῦσε τὴν τελετὴ ἐσοῦσε σὲ χειροκροτήματα καὶ φώναζε λαϊκ-λαϊκ ἢ λαϊκίς-λαϊκίς.

Οἱ σύμβουλοι τοῦ Μεχμέτ Κιοπρουλῆ ἀποφάσισαν νὰ σκαρῶσουν δουλειὰ στὸν θρασὺ Ἀρβανίτη, πού τῶβαλε ἀμέτ μωμὲτ νὰ γίνῃ Βαλῆς.

Θὰ χαλάρωναν ἀπλούστατα τὸ λουρί τῆς σέλλας καὶ θάπεφτε ὁ Ἀρβανίτης ὄντας θάκανε τὴν προσπάθεια ν' ἀνέβῃ καὶ τότε θὰ φώναζε ὁ κόσμος λαϊκίς-λαϊκίς!

Ἔτσι ὁ Πασιᾶς θὰ γλύτωνε κι ὁ Ἀρβανίτης θάπαρνε τὰ βρεμένα του.

Αὐτὸ τ' ἄκουσε ἡ ὁμορφὴ Τσερκέζα πού ἡ καρδιά της στὸ μεταξὺ δὲν εἶχε μείνει ἀσυγκίνητος στὰ μαῦρα μάτια καὶ τὴ λεβεντιά τ' Ἀρβανίτη.

Μιὰ καὶ δυὸ πᾶσι στὸ μαγαζί τοῦ Γκίκα καὶ τοῦ τὸ λεί.

Ἀστράψε ὁ Γκίκας ἀπὸ τὸ θυμὸ του μὰ δὲν ἔχασε καθόλου τὴν ψυχραιμία του.

Τὴν Παρασκευὴ θὰ γενόταν ἡ μεγάλῃ τελετὴ στὸ ἄτ-μειντάν στὸν παλιὸ Βυζαντινὸ ἵπποδρομο.

Οἱ κερκίδες ἀνησυχοῦν πού δὲν φαίνονταν ὁ ἐπίδοξος Βαλῆς.

Σὲ λίγο μπάινει μέσα σινάμενος κου νάμενος σὰν γύφτικη μπιστόλα. Τὸ πλήθος ἐσοῦσε σὲ ζητωκραυγές.

Ὁ Γκίκας προχωρεῖ καμαρωτός—καμαρωτός καὶ σιμώνει τὸ ἄλογο.

Ἡ καρδιά τοῦ κόσμου σταμάταγε ἀπὸ ἀγωνία.

Τί θὰ κάνει; Θὰ πέσῃ ὁ ὑποψήφιος Βαλῆς ἢ θὰ ἀνέβῃ;

Οἱ μεγάλοι τιτλοῦχοι καὶ στὸ μέσο τους ὁ Μεχμέτ Κιοπρουλῆς γελοῦσαν πὸ

κάτω από τη μύτη.

Περίμεναν άσφαλώς ρεζιλίκι μεγάλο και άποτυχία.

Σε μιá στιγμή ό Γκίκας άρπάζει χω-

Βορειοηπειρωτική όμορφιά

ρίς να κυτάξει καθόλου τη σέλλα τη χαίτη του άλόγου και σκαρφαλώνει σαν αϊ λουρος στη ράχη του...

Άμέσως ή άνθρωποθάλασσα εκείνη του άτ—μείνταν άρχιζε να κραυγάζει.

Λάϊκ—λάϊκ!

Άπό κάμποσο καιρό ό Γκίκας Βαλής πιά στο Βουκουρέστι στη χλιδή και στον πλοΰτο έστειλε ζαπτιέδες στην Βόρειο Ήπειρο να πάρουν τόν πατέρα.

Άπό σκοπιμότητα έκρυψε στους άπεσταλμένους την ιδιότητα του προσώπου που θάφερναν. Και κείνοι νομίζοντας πώς δέν είναι της εϋνοιας του Βαλή τόν έκακοποίησαν και τόν έφεραν στο Βουκουρέστι κατάκοπο ύστερα από πολλές μέρες πεζοπορίας.

Ό Σουφαρής έφερε τό χαμπέρι πώς έφτασε ή άκολουθεία ένω ό Βαλής διάταξε την όρχήστρα να παίξει.

Του παρουσιάζουν τόν Λάμπη.

Και ό φουκαρής ό Λάμπης τάχασε για μιá στιγμή, έμεινε άλλάλητος μπροστά σ' αυτά.

—Έ! Πατέρα του λέγει ό Βαλής ξγίνα Βαλής για όχι; Κι' ό Λάμπης άνακτώντας την ψυχραιμία

—Μωρέ Βαλής ξγίνες μά άνθρωπος δέν ξγίνες! Όμύλος στό χωριό γκρεμίστηκε από τά νερά, κάνα δυό κεφάλια πρόβατα που χαμετάφαγε ό λύκος και συ κάθεσαι και χτυπάς τά όργανα.

(*)—Μπιέρι όρε Γκίκα, μπιέρι!

(*) Βάρα, μπρέ Γκίκα, βάρα.

Ό Μέγας έτήσιος χορός του Συλλόγου τών ΒΟΡΕΙΟΠΕΙΡΩΤΩΝ

Θά δοθι την 21ην Φεβρουαρίου ήμέραν Παρασκευήν και ώραν 10 μ. μ. έν τη πολυτελεστάτη αίθούση του «Καπρίς» όδός Βαλαωρίτου 11

Χωριανά Διηγήματα

Την άλλη μέρα του πανηγυριού

ΟΛΜΟΥ ΠΕΡΑΝΘΗ

—Τσεβή, έ Τσεβή....

Και σύρθηκε άκόμη ως τό άγριόρρεμα κάτω ή γρηά Τάσαινα, άναζητώντας την κοπέλλα της. Έφτασε ως τά χείλη του στεφανιού, που μόνο τ' άγριοπρίναρα κρατούσαν τά χώματα της κατηφορίας του... Ούτε κατσίκια δέν ζύγωναν πολλές φορές, Μά είχε κάπου εκεί ένα ίσωμα (ή γρηά δέν ήξευρε καθαρά που) στρωμένο με φτέρες και έλατόκλωνα άπ' τη Τσεβή, για να κεντάη εκεί τις ώρες της σκόλης της.

—Τό ζηλιάρικο! Ξανάπε σιγανά ή γρηά, και στηρίζοντας έπειτα τό κορμι της τό γέρικο στο κρανένιο ραβδί της, ξανάκροξε με όση δύναμι μπορούσε να βγάλη...

—Τσεβή, έ Τσεβή....

—Έδω, μάννα. Άκούστηκε σε λίγο ή φωνή της Τσεβής. Έφτασε.

—Άντε, μάτια μ', και νύχτωσε.

Ένα κεφάλι φανερώθηκε πίσω από τους θάμνους και ένα κορμι λεβέντικο ύψώθηκε και πρόβαλε αντίκρυ στη μάννα...

Δέν είπαν τίποτε. Προχώρουσε ή γρηά και ή Τσεβή άκολουθαγε σιωπηλή. Τά βλέφαρά της κατεβασμένα σ' άπ' τό βάρος μιας νύστας, και τά μεστωμένα της στήθεια ήταν είκοσι χρονών κοπέλλα άναταράζονταν σαν από κάποιον καϋμό.—Μάννα, είπε σε λίγο ή Τσεβή. Ούτε αύριο θα πάμε στο πανηγύρι; Κι' ή φωνή της είχε κάτι τό παραπονιαρικό Άναστένανε ή γρηά.

—Δέν κάνει, μάτια μ', δέν κάνει. Και ποιός βουλώνει τά στόματα του κόσμου...

Τώρα έφτασαν στο κονάκι. Μικρό, μα πεντακάθαρο. Μάζεψε άπ' τό φράχτη ή γρηά κάμποσα ξύλα, και άναψε έπειτα φωτιά να τηγανίσουν.

Η Τσεβή μπήκε μέσα να στρώση για ύπνο νάνε έτοιμα. Σβέλασε καθώς ήταν, τέλειωσε γρήγορα. Μά ή γρηά—Τάσαινα που είχε πάει στη Γιωργάκινα κάτω, τη γειτόνισσα, για κάτι δανεικό, δέν είχε άκόμα γυρίση.

Τό σκοτάδι ήταν διάφανα χυμένο. Νυχτοπούλια άκούγονταν άπ' τό λόγγο, διακόπτοντας τη νυχτερινή γαλήνη... Κι' ή Τσεβή άκούμπησε στο παράθυρο και παραδόθηκε σε συλλογισμούς...

—Της Παναγιάς, αύριο, μεγάλη ή χάρι της. Πανηγύρι στο χωριό κάτω.... Μά έγώ πάλι έδω, μόνη... ένω ό.. Σά να φο-

βήθηκε και κύτταξε γύρω μην κι' άλλος ένιωθε τους λογισμούς της.. Άνα στένανε έπειτα...

—Άλήθεια, ό Νάσος αύριο... Και τι όμορφος που θάνε στις φουστανέλλες του...

Άξαφνα όμως θυμήθηκε τόν άδελφό της τόν Πέδρο κι' άναστένανε και γι' αυτόν. Ήταν φίλος του Νάσου, μά κάποτε πάνε δυό χρόνια τώρα—τό όπλο του Νάσου που τό έτοιμάζε για τό κυνήγι, πήρε φωτιά, κι' άδελφός της που έτυχε δίπλα, έπεσε ξάπλα... Δέν ήθελε βέβαια ό Νάσος... Μά τό πένθος τις έκλεισε μέσα και ή Τζεβή δέν κατάφερε να φανερώση την άγάπη της στο Νάσο. Άχ... Άς μπορούσε τουλάχιστον να τόν έβλεπε αύριο που θα χόρευε στην πλατεία κάτω....

Πανηγύρι. Οι καμπάνες άπ' τό πρωί δέν σταμάτησαν. Και τό χωριό όλόκληρο δέν άπόστασε να χορεύει. Κάτω άπ' τόν πλάτανο της πλατείας βιολιτζήδες άπ' την πόλη, λαλούσαν και ή λεβεντιά και τά νειάτα περνούσαν καμαρωτά, σέρνοντας τό χορό. Άπό πέρα έρχόταν ή μυρουδιά των ψητών, και τά παιδιά τά μικρότερα με τις κοπέλλες τις όμοιές τους, είχαν πάει στο άγριόρρεμα να κόψουν φτέρες κι' έλάτια να στρώσουν για τό γιόμα. Οι κοπέλλες οι μεγάλες του χωριού στα γιορτινά τους έσερναν τό χορό με τη σειρά. Και οι νειοί άστράφταν στις χιονάτες φουστανέλλες τους, και τ' άσημικά και τά τσαμπράζια τους πολλά ήταν προγονικά, άπ' τόν καιρό του 21.

Και γύρο τό χωριό σε μισοφέγγαρο έβλεπε και καμάρωνε... Έτσι, κανείς δέν πρόσζε την κυρά Τάσαινα που φάνηκε κι' αυτή με τό χοντρό κρανένιο ραβδί της και σύρθηκε μες τόν κόσμο—Τη βρωμά, να μην ντραπή! Τι θα πη ό κόσμος; Νόμιζε πως ή Τσεβή της είχε κατέβη στην πλατεία, γιατί στο άγριόρρεμα έπάνω που την φώναζε δέν ήταν. Σιγά-σιγά όμως ξεχάστηκε κι' αυτή με τους χορευτάδες. Και ή σκέψη της πλανήθηκε έπειτα σε πανηγύρια άλλων χρόνων, τότε που είχε κι' αυτή τόν λεβέντη της τό Παύλο και που ή Τσεβή της, πρώτη και καλλίτερη, έσερνε όπως καμιά άλ-

λη τὸ χορό.

Κι' ἕνας στεναγμός τῆς ξέφυγε, ἕνα «ἄχ», πού θὰ βάσταγε ὥσπου νὰ ἐκδικηθῇ, ὥσπου νὰ πάρῃ πίσω τὸ αἷμα τοῦ γυιοῦ της... Κι' ἕνα παράπονο τὴν ἐπίασε καὶ τὰ δάκρυα τῆς θάσταζαν, ἂν ὁ ἐγωϊσμός δὲν τὴν συγκρατοῦσε. Θὰ τῶχε καὶ αὐτὴ, ἂν αὐτὴ, ἡ χήρα τοῦ Τάσχα καὶ αὐτὴ, δὲν ἐκδικιόταν σου τοῦ λεβέντη, αὐτὴ, δὲν ἐκδικιόταν ἐκεῖνον πού πρόσβαλε τὸ σπίτι της καὶ σκότωσε τὸν Παῦλο...

Τὸν Νάσο... Τὸν κακοῦρνο. Πού δίχως λόγους εἶχε διαπομπέψῃ τὴν Τσεβή... Ὁ Παῦλος πῆγε ἀντρίκια νὰ τοῦ ζητήσῃ τὸ λόγο. Αὐτὸς τὸν σκότωσε... Στὴ δίκη τοῦ πατρὸς τοῦ Νάσο τὸν ὑποστήριξαν—αὐτὴ, ἄρρωστη τότε δὲν μπόρεσε ἡ ἴδια νὰ πᾶ—κι' ὁ Νάσος ὁ φονηᾶς, ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ φυλακῆς ξανάρθε στὸ χωριό.

Σὲ τέτοια εἶχε ξεχαστῇ ἡ γρηᾷ Τάσαινα. Σήκωσε ἄξαφνα τὰ μάτια. Ταράχτηκε.

— «Ἀχ... Νά...» Ὁ καταραμένος αὐτὸς.

Ὁ Νάσος ὁ φονηᾶς... Ἔσερνε τὸ χορὸ. Κορδώνονταν, καὶ κόλλαγε τὰλλαρά ὁ πατέρας του στοὺς βιολιτζήδες... Καὶ φούσκωνε καὶ ξεφούσκωνε... Ἐνῶ ὁ δικός της, ὁ Παῦλος της, λησμονημένος τώρα στὸ μαῦρο χῶμα.— «Ἀχ. Πῶς; Δὲν τὸ πῆρε καλὰ τ' αὐτὴ της... Κάτι εἶπε γι' αὐτὴν ὁ φονηᾶς—πού τὴν εἶχε ἰδῇ. Κάτι προσβλητικό...» Ἀαχ... ἔτσι. Ἡ ἀγανάχτησι τὴν ἐπνιγε ὡς τὸ λαιμό. Στήριχθηκε μὲ τὰ δύο της χέρια στὸ ραβδί μπροστά.— «Ἔτσι, ἔ; Καὶ μόλις στὴν ἄλλη βόλτα ὁ Νάσος ξανασίμωσε καὶ πήδαγε καὶ τσακίζονταν, ἕνα νάσα... ἄγριο ἀκούστηκε...»

Ὁ Νάσος ἔπεφτε ματωμένος, κι' ἡ γρηᾷ Τάσαινα μὲ τὸ κηλιδωμένο ραβδί της ἔκανε νὰ φύγῃ...

Γιορτοστολισμένη ἡ Τσεβή τὴ μέρα ἐκείνη εἶχε κατέβῃ στὸ ἀγριόρεμμα, στὸ ἴσιωμα ἐκεῖνο πού εἶχε στρώσει μὲ φτέρες νὰ κάθεται νὰ κεντάῃ... Ἦταν ἡσυχία... Μόνο ἀπ' τὸ πλάι ἀκουγόταν φω-

νὲς τῶν παιδιῶν ποῦκοβαν φτέρες καὶ ἐλατόκωννα... Καὶ ἡ Τσεβή μὲς ἀπ' τὰ κενὰ πού ἄφιναν τὰ βελονωτὰ κλαδιὰ τῶν ἐλάτων, ξαγνάντευε τὸ πανηγύρι κάτω, παραδομένη σὲ γλυκὲς ὄνειροπωλήσεις.

Ἀξαφνα τινάχτηκε. Τῆς φάνηκε πῶς δλα ἐκεῖ στὴν πλατεῖα εἶχαν ἀλλάξει. Τὰ βιολιά εἶχαν πάψῃ, ὁ κόσμος σάλευε, κι' ἕνα βουητὸ ἔφτανε ὡς τ' αὐτιά της...

Ἡ καρδιά της ἔσφιξε καί, χωρὶς νὰ ξέρῃ γιατί, μιὰ τρεμοῦλα περνοῦσε τὸ κορμί της... Τώρα ἡ βουὴ σὰ νὰ πλησίαζε, γιατί ὁ κόσμος εἶχε σκορπίσῃ. Ἀνέβηκε στὸν βράχο ἐμπρὸς—κι' ἄς ἦταν κάτω ἄγριος γκρεμνός—γιατί ἀπὸ ψηλὰ ἐκεῖ θάκουγε πιὸ καθαρά...

Πῶς; Ἦταν μπορετό;.. Μιὰ ζάλη τὴν βάρυνε. Εἶχε ἀκούσῃ ἐκεῖ ἀπ' τὸ μέρος τῶν παιδιῶν πού ἔκοβαν φτέρες...

— Ἡ κυρὰ Τάσαινα σκότωσε τὸν Νάσο τῆς Παναγιώταινας...

Ἦταν ἀλήθεια; Καὶ γιατί; Δὲν ζοῦσε λοιπὸν τώρα ὁ Νάσος;..

Ἀχ... Κι' ὁ κόσμος. Τὶ θάλεγε τώρα...

Παρέλυσε ὅλη... Τὰ πόδια της δὲν μπόρεσαν νὰ στηθοῦν καὶ τὸ λεβέντικο κορμί της ἔγειρε καὶ κύλησε μὲ φρίκη στὸ γκρεμνόν...

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Νάσος ἦταν καλὰ. Κι' ὁ ἀστυνόμος ἄφησε τὴ γρηᾷ Τάσαινα, ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ἀνάκρισι, νὰ γυρίσῃ στὸ κονάκι της... Στὸ θλιβερό κονάκι της.

Τὸ κορμί τῆς Τσεβῆς ἦταν κομματιασμένο, ἀλλὰ κι' αὐτὰ τὰ βράχια εἶχαν λυπηθῇ τὴν ὁμορφιά τοῦ προσώπου της, πού ἦταν χλωμὸ σὰν κερί... Κι' οἱ κοπέλες τοῦ χωριοῦ τὴν εἶχαν στολίσῃ στὴ μέση τῆς κάμαρας, μὲ δεντρολίβανα κι' ἀγριολούλουδα τῶν βουνῶν. Κι' οἱ μαυροφόρες γειτόνισσες ἔκλαιγαν τὴ χαμένη ὁμορφιά καὶ νανούριζαν μὲ θλιβερά μοιρολόγια τὴν πεθαμένη Τσεβή...

Τὰ Σώπικα

Ἡ ἡ συνθηματικὴ γλῶσσα τῶν Βαγενάδων
τῆς Βορείου Ἡπείρου

ὑπὸ ΑΘΑΝ. Χ. ΠΑΠΑΧΑΡΙΣΗ

Τέως Ὑποδιευθυντοῦ τοῦ ἐν Πωγωνιανῇ Γυμνασίου

Ἀπὸ τὴν Σωπικὴν καὶ τὴν Τσιὰ τίσταν, χωρία τοῦ Πωγωνίου ὑπὸ τὴν ἄλβανικὴν κατοχὴν τελοῦντα, καὶ ἀπὸ τοὺς Δρυμάδες καὶ τὸ Στραβοσκιάδι, ἄλλ' ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ ὡσαύτως, ἄλλ' ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἡπείρῳ κείμενα, προέρχονται οἱ βαγενάδες τῆς Ἡπείρου. Ἀλλ' ὡς κατ' ἐξοχὴν κοιτὶς αὐτῶν πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ Σωπικὴ. Αὕτη ἀριθμεῖ τώρα περὶ τὰς τετρακοσίας οἰκογενεῖας. Οἱ ἄρρενες πρὸ τῶν βαλκανικῶν πολέμων, γεγονότων ἐπιδρασάντων βαθύτατα εἰς τὸν βίον πάντων καὶ πολλὰς τροποποιήσεις ἐπιβαλλόντων εἰς τὰς ἑξεῖς τῶν κατοίκων τῆς Βαλκανικῆς, ἐπεδίδοντο, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, εἰς τὴν τέχνην τοῦ βαγενά. Τὸ γεγονὸς δὲ τοῦτο, ἦτοι ἡ σπάνις τῶν ἐξαιρέσεων, μὲ κάμνει νὰ θεωρῶ κοιτίδα τῶν βαγενάδων τὴν Σωπικὴν.

Ἀπεδήμουν οἱ Σωπικῶται βαγενάδες κατὰ Μάρτιον ἐκάστου ἔτους ἀπὸ τὴν Σωπικὴν καὶ ἐσκορπίζοντο εἰς ὅλην τὴν βαλκανικὴν ἀπὸ τῆς Ρουμανίας μέχρι τῆς Πελοποννήσου καὶ κατεσκεύαζον ἢ ἐπιδιῶρθωνον βαγένια καὶ κάδους μὲ κρασιά, καρδάρες καὶ μπουτνες γι' ἄρτυμῃ καὶ καρδάρια καὶ μπουτένια γιὰ τουρσιά καὶ λαχαναρμίες. Τὸν δὲ Ὀκτώβριον, ὅπου ἐτελείωνεν ὁ τρυγητὸς καὶ ἡ συγκομιδὴ καθε κτηνοτροφικοῦ «μαξουλιοῦ», ἐπέστρεφον εἰς τὴν πατρίδα.

Τώρα ὅμως ἡραιώθη πολὺ ἡ τάξις τῶν βαγενάδων, διότι καὶ ὁ διαμελισμὸς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας ὑπὸ τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν

ἡγειρε φράκτας εἰς τὰ ταξείδια τῶν Σωπικιωτῶν. Ἐνεκα τούτου περιορισθέντος τοῦ χώρου ἐκμεταλλεύσεως εἰς τὴν Ἀλβανίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα, ὅπου εἰσέρχονται μὲ ὀλιγοστάς διατυπώσεις, ἡναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴν ἀλυσιτελὴ πατροπαράδοτον τέχνην καὶ νὰ τραποῦν εἰς ἄλλα περισσότερον προσοδοφόρα ἐπαγγέλματα.

Ἀλλ' ἴσως περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην αἰτίαν συνέβαλεν εἰς τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς τέχνης τοῦ βαγενά ὑπὸ τῶν Σωπικιωτῶν ἡ μετανάστευσις εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὅπου—δὲν εἶναι ὑπερβολὴ—κάθε σπίτι σωπιώτικο ἔχει σταλμένον ἕναν ἄνδρα, ἂν μὴ περισσότερους.

Πολλοὶ ἐκ τῶν Σωπικιωτῶν δὲν κατάρθωσαν νὰ πραγματοποιήσουν τὸν Ὀκτωβριανὸν νόστον, ἀλλ' ἀποκατασταθέντες παρέμειναν εἰς τὴν ξενιτειάν. Οἱ φέροντες δὲ τώρα τὸ ἐπώνυμον «Βαγενᾶς» εἰς διάφορα τῆς Ἑλλάδος μέρη ἀνάγουν συνήθως τὴν καταγωγὴν τῶν εἰς προγόνους βαγενάδες ἐκ Σωπικῆς καταγομένους.

Μὴ θέλοντες οἱ Σωπικῶται βαγενάδες νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ δι' ἐνα οἰονδήποτε λόγον ἡ ὁμιλία τῶν ὑπὸ τῶν ξένων, παρ' οἷς ἐκάστοτε εἰργάζοντο, ἐπενόησαν γλῶσσαν συνθηματικὴν ἀποτελοῦσθαι μὴν κυρίως ἐκ νεολογισμῶν. Εἰς ταύτην προσέλαβον καὶ τινὰς λέξεις ἄλβανικὰς, βουλγαρικὰς καὶ ρουμανικὰς, ὡσὰν νὰ ἤθελον καὶ μᾶς πείσουν περὶ τῆς ἐκτασεως τῶν ἀποδημιῶν τῶν.

Τὰ «Σώπικα»—οὕτω καλεῖται ἡ

συνθηματική των Σωπικιωτών γλώσσα—όμιλοῦν μόνον οἱ μετερχόμενοι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ βαγενᾶ Σωπικιώται. Ἐκ τούτων δὲ τὴν παρέλαβον, ὡς ὑπὸ πάντων τῶν βαγενᾶδων πιστεύεται, καὶ οἱ ἐξ ἄλλων χωρίων τοῦ Πωγωνίου βαγενᾶδες. Ἐνεκα τούτου, γενικῶς παρ' ὅλων καὶ ἀδιακρίτως τοῦ τόπου τῆς καταγωγῆς τῶν λαλούντων, «Σώπικα» καλοῦνται τὰ βαγενᾶδικα.

Διαφορὰς τινὰς παρουσιάζουν τὰ «Σώπικα» ποῦ ὁμιλοῦν οἱ βαγενᾶδες τῆς Τσιάτιστας. Λεξιλόγιον ταύτης θὰ προσπαθῆσω νὰ δημοσιεύσω.

Τὸ ἐπόμενον λεξιλόγιον κατεγράφη καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ ἐκ Σωπικῆς βαγενᾶ Βασίλη Καναβοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁδηγιῶν τοῦ κ. Γ. Ἀναγνωστοπούλου (Ἡπ. Χρον. τ. Α' σ. 199).

Ὁφείλω νὰ εὐχαριστήσω τὸν κ. Ἀνδρέαν Θυμιογιάννην, διευθυντὴν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου Πωγωνιανῆς καὶ ἐκ Σωπικῆς καταγόμενον, διὰ τὴν ἄοκνον κάθε φορὰν ἀρωγὴν του.

Ἀχονιά (ἡ) ἡ γυναῖκα, ἀλάφτω= λαμβάνω, παίρνω, φέρνω. ἀλμυρὸ (τὸ)=τὸ ἄλας. ἀνθίζω=ξέρω. ἀντάρα (ἡ)=ὁ καπνός, ἀρεντᾶτος ὁ=ὁ τραχανᾶς.

Βακουριάρα (ἡ)=ἡ ἐκκλησία, τὸ ἐκκλησάκι. βαρύκωλη=ἡ ψεῖρα. βαρύκωλος (ὁ)=ὁ ψύλλος, βέσιο (ἐπίρρημα)=ἐπὶ πιστώσει. βροντάω=ἔχω. βροντισμένη (ἡ)=ἡ χάρᾶ, ὁ γάμος.

Γιάννης (ὁ)=τὸ τυρί. γιῶργος (ὁ)=τὸ γαιούρτι. γκέρο (τὸ)=τὸ γάλα. γκυλιστάρια (τὰ)=οἱ μαστοὶ τῆς γυναικός. γλυκὺ (ἡ)=ἡ ζάχαρη. γλυκὸ (τὸ)=τὸ μέλι.

Δέντρος (ὁ)=ὁ γαμβρός. Δέξιος (ὁ)=ὁ Ἕλλην. Δεξιόπουλο (τὸ)=τὸ Ἑλληνόπουλο. Δέξισσα (ἡ)=ἡ Ἑλληνίς. Δέξικο (τὸ)=τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, τὸ Ρωμαϊκόν.

Ἐργασμενιάρης (ὁ)=ὁ παντοπώ-

λης. ἐργασμένο (τὸ)=τὸ μαγαζί. **Ζαλιάρο** (ἡ)=τὸ ὥρολόγι, ζαράλης (ὁ)=ὁ ὄνος, Ζέρβας (ὁ)=ὁ Τοῦρκος, Ζέρβισσα (ἡ)=Τουρκάλα, Ζερβοπούλα (ἡ)=ἡ Τουρκοπούλα, Ζερβόπουλο (τὸ)=τὸ Γουρκάκι, ζολότα (ἡ)=ὁ χοῖρος, ζουμι (τὸ)=τὸ νερὸ ζουμερὸ (τὸ) τὸ ποτάμι, ζυγισμένη (ἡ)=ἡ ὀκᾶ, τὸ ζῶνω=ἔρχομαι, πηγαίνω, εἶμαι (τὸ) ζῶνεις=ἔρχεσαι κτλ. τὸ ζῶνει, τὸ ζῶνομε, τὸ ζῶνετε, τὸ ζῶνουν. **ζωσταράς** (ὁ)=ὁ διακονάρης, **ζωσταροῦ** (ἡ)=ἡ διακονάρα.

Θαλασσεύω=κλάνω. **Θάλος** (ὁ)=ὁ πόρδος. **Θάνος** (ὁ)=τὸ κρασί.

Κάγιος (ὁ)=ὁ σάκκος, ὁ ντρουβάς. καντήλι (τὸ) τὸ μάτι. καταουράλω (ἡ)=ἡ μπούτενα. καρτόφ (βουλγαρ)=οἱ πατάτες. κσφτερό (τὸ)=τὸ καυσόξυλον. κέμπ (τὸ) ἄλβαν.=τὸ πόδι. **κεντέζικο** (τὸ)=τὸ σχολεῖον. **κεντέζης** (ὁ)=ὁ διδάσκαλος. **κεντέζισα** (ἡ) ἡ δασκάλα. **κέχινη** (ἡ)=ἡ δραχμή. **κιμάο** (τὸ)=τὸ ὑποκάμισον. τὰ κλειᾶω=κνιμῶμαι. **κολερός** (ὁ)=ὁ χωροφύλαξ. **κομμένοι** [οἱ]=τὰ χρήματα. **κόντι** (τὸ)=τὸ ἄλευρον. **κοφτερά** (τὰ)=ἐν γένει τὰ σύνεργα τῆς βαρελοποιίας. **κοφτερό** (τὸ) τὸ=μαχαίρι. **κοῦκοι** [οἱ]=τὰ καυκιά. **κούλα** (ἡ)=ἡ ἐντροπή, ἡ αἰσχύνη. **κουλούκι** (τὸ)=ὁ σκύλος. **κουρκουσούρα** (ἡ)=ἡ καρυδιά. **κούφαλο** (τὸ)=τὸ σπίτι, τὸ βαγένη. **κουφαλιόρι** (τὸ)=τὸ πιστόλι.

Λαίμαργες [οἱ]=τὰ ψέμματα. **λαμπύρω** (ἡ)=ἡ ρακή, τὸ οὖζο. **λειανώματα** (τὰ)=τὰ παιδιὰ. **λιατωματίνα** (ἡ)=ἡ κόρη. **λειανόσπυρη** (ἡ)=ἡ σταφίδα. **λειανόσπυρο** (τὸ)=τὸ καλαμπόκι, τὸ σιτάρι. **λόθρα** (ἡ)=πληρωμή. **λοθρίζω**=πληρώνω. **λόλικο** (τὸ)=ὁ μικρός, τὸ μικρὸ παιδί. **λειώνω**=τρώγω.

Μάζος (ὁ)=τὸ κρέας. **μαλλιᾶζω**=φεύγω, κρύπτομαι, ἀποδιδράσκω. **μαλλᾶτος** (ὁ)=ὁ Δεσπότης, ὁ Παππᾶς, ὁ Διάκονος.

Μαλλάταινα (ἡ)=ἡ παπαδιά.

μάντρα (ἡ)=ἡ πόλις. **μαντρί** (τὸ)=ἡ συμφωνία. **μαρτουριάζω**=παντρεύω, **μαρτουριάζομαι**=παντρεύομαι. **μαρτουριασμένος-ἡ-ο**,=παντρεμένος-ἡ-ο. **Μάρω** (ἡ) [κυρά Μάρω]=ἡ γάτος. **μιλιᾶζω**=ἀποπατῶ. **μιλιᾶσματα** (τὰ)=τὰ περιττώματα. **μίλιαρης** (ὁ)=τὸ ἀποχωρητήριον. **μίχος** (ὁ)=τὸ γυναικεῖον αἰδοῖον. **μουντζουριάρης** (ὁ)=ὁ φοῦρνος. **μούτζουρο** (τὸ)=ὁ καφές. **μπαγιότι** (τὸ)=ἡ σακκούλα τῶν χρημάτων, τὸ πουγγί. **μπάνικος-ἡ-ο**=ὠραίος-α-ον. **μπανίζω**=φκειάνω, χτίζω. **μπάνισμα** (τὸ)=ἡ δουλειά, ἡ ἐργασία. **μπανιστᾶς** (ὁ)=ὁ μάστορης. ὁ τεχνίτης. **μπεντούσιω** (ἡ)=τὸ πρόσφορο (ἐν Μεσοβουνίῳ, Ἀρτσιστη, Ἀνω Ραβενίους καὶ Μαυροβουνίῳ τοῦ Ζαγορίου κ. ἄ. λέγεται **μπαντούσια**). **μπολνάβος** (ὁ) [ρουμαν.]=ὁ ἄρρωστος. **μπουκιάζω**=χτυπῶ, φονεύω. **μπρετζένι** (τὸ)=τὸ ρύζι, **μυρμήγκω** (ἡ)=τὸ γραδωτήρι (ὄργανον τοῦ βαγενᾶ). **μπουκίασμα** (τὸ)=ὁ δαρμός.

Νεροπούλι (τὸ)=τὸ ψάρι, τὸ χέλι. **ντόσιω** (ἡ)=ἡ βροχή, **ντόφτορας** (ὁ)=ὁ ἱατρός, **ντίλιο** (τὸ)=τὸ κερί.

Παῖτα (ἡ)=ἡ δόγα, ἡ σανίδα. **παλιός** (ὁ)=τὸ πέος. **πατερά** (τὰ)=τὰ τσαρούχια. **πισκοπιανοί** (οἱ)=τὰ κρομμύδια. **πρασινάδι** (τὸ)=τὸ λᾶδι. **πρίσκοι** (οἱ)=τὰ φασόλια. **πρόβειο** (τὸ)=τὸ καθάριο ψωμί. **Προεστῶς** (ὁ)=ὁ μέγας εἶτε καθ' ἡλικίαν ἢ κατ' ἀξίωμα.

Ρεντζελιάρικο (τὸ)=τὸ δεκάρι. **ρεντιάζω**=συνουσιάζομαι. **ρέντισμα** (τὸ)=ἡ συνουσία. **ρεντιαστούρω** (ἡ)=ἡ πόρνη. **ρεφενίζω**=βλέπω, **μιλῶ**. **ρίγκισσα** (ἡ)=ἡ γύφτισσα. **ρίγκοι** (οἱ)=ἡ γυφτουριά, οἱ γύφτοι. **ριγκοπούλα** (ἡ)=ἡ γυφτοπούλα. **ριγκόπουλο** (τὸ)=τὸ γυφτόπουλο. **ρίγκος** (ὁ)=ὁ γύφτος. **ρίχνομαι**=πεθαίνω. **ρόμπες** [οἱ]=τὰ ρούχα γενικῶς.

Σαβανιάρικο (τὸ)=τὸ μπουρέκι. **σαβανιάρω** (ἡ)=ἡ πίττα. **σβανιά-**

ζω=πίνω. **σέλω** [ἡ]=ἡ γριά. **σκοτεινῇ** [ἡ]=ἡ νύχτα, ἡ ἡμέρα. **σοκοτέλα** [ἡ]=[ρουμανική]=ὁ λογαριασμός. **σιουμαλίζω**=κουβεντιάζω. **σιουμάλιασμα** (τὸ)=ἡ κουβέντα. **σιούμαλος** [ὁ]=ὁ πολὺς. **σιούμαλη** [ὁ]=ἡ πολλή. **σιούμαλο** (τὸ)=τὸ πολὺ. **σιουμαλώτερος-ἡ-ο**=περισσότερος-ἡ-ον. **σιουρίζω**=κατουρῶ. **σιούριγμα** (τὸ)=τὸ κάτουρο. **σπειρωτό** (τὸ)=τὸ σταφύλι. **σπειρωτά** [τὰ]=οἱ ῥῶγες τῶν μαστῶν. **σινάπαλο** (τὸ)=τὸ σῦκο. **στένεμα** (τὸ)=ἡ ἀνεργία. **στενεύω**=εἶμαι ἄργός. **στέφος** [ὁ]=ὁ πρωκτός. **στρούμπουλο** (τὸ)=τὸ αὐγόν. **Σῶπος** [ὁ]=ὁ Σωπικιώτης. **ταβανιάρης** [ὁ]=ὁ μαραγκός. **τεσσαροπόδαρο** (τὸ)=ἄγελάδα, ἄλογο, ἡμίονος κτλ.

Τζαντίλι (τὸ)=τὸ βρακί. **τζιουμεύω**=κλέπτω. **τζιούμης**, **τζιούμηδες**=κλέπτης, κλέπται. **τριχερό** (τὸ)=τὸ μυστάκι. **τσέρος** (ὁ)=τὸ ψωμί. **τσιμπλω** [ἡ]=ἡ λάμπα. **τσιέλισμα** (τὸ)=τὸ φαγητό. **τσιουμπεύω**=τσακίζω, κόπτω. **τσιουμπέρι** [τὰ]=τὰ τρουκιά, στεφάνια βαρελίου.

Φάκω (ἡ)=ἡ φακή. **φηκάρι** (τὸ)=ὁ πτωχός. **φλοέρι** (τὸ)=τὸ ντουφέκι, ὁ πόλεμος. **φισάτ** (τὸ) (ἄλβανική)=τὸ χωριό. **φουσκωμένη** [ἡ]=ἡ ἔγκυος. **φούκος** (ὁ)=ὁ γέρος. **φτερουγιάρης** [ὁ]=ὁ πετεινός. **φτερουγιάρω** (ἡ)=ἡ κόττα. **φτερουγιαρόπουλο** (τὸ)=τὸ πουλὶ τῆς κόττας. **φῶτος** (ὁ)=ὁ ἄντρας, ὁ νοικοκύρης. **φώτισσα** (ἡ)=ἡ γυναῖκα, ἡ νοικοκυρά. **φατερίζω**=ἀνάβω φωτιά, **βάζω**, **ἀλλάζω**, **διορθώνω**, **τακτοποιῶ**. **φωτερῇ** (ἡ)=ἡ φωτιά. **φωτοκαγιάρω** (ἡ)=ἡ φωτιά.

Χαλιμπούρδω (ἡ)=ἡ γκίζα. ἡ οὔρδα. **χιόνι**=φτηνὰ (ἐπίρρημα). **χλιμιτάραγας** (ὁ)=τὸ κριθάρι.

Ψωριάζω=γελῶ

(Τὸ τέλος στὸ προσεχές)

Τὸ ἐμπόριον μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἀλβανίας καὶ ἡ Ἐξωτερικὴ πολιτικὴ μας

Τοῦ κ. ΓΕΩΡ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΥ Δικηγόρου

Τὰ κράτη συνήθως δὲν κανονίζουν τὴν πολιτικὴν των βάσει τῆς αἰσθηματολογίας. Ὁ κυριώτερος ἄξων περὶ τὸν ὁποῖον περιστρέφεται σήμερον περισσότερο παρά ποτέ, ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ εἶναι τὸ οἰκονομικὸν συμφέρον, ἡ ἐμπορικὴ συναλλαγὴ. Αὐτόν τὸν παράγοντα ἡ Ἑλλάς θὰ ἡμποροῦσε νὰ τὸν χρησιμοποιήσῃ πολὺ ἐπωφελῶς διὰ τὰ συμφέροντα τῶν Ἑλλήνων τῆς Βορείου Ἡπείρου, ἐάν ὑπῆρχε περισσότερο ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς διαβιούντας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἀχμέτ Ζώγου ἀλυτρώτους Ἡπειρώτας, ἐάν ὑπῆρχε σκεπτομένη Ἑλληνικὴ διπλωματία.

Ὅπως καταδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἐπίσημον στατιστικὴν τοῦ Κράτους ἡ Ἀλβανία εἰσάγει εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκκατοστάδων δραχμῶν προϊόντα τῆς, ἡ δὲ ἐξαγωγή Ἑλληνικῶν εἰδῶν εἰς Ἀλβανίαν μόλις πλησιάζει τὸ ἥμισυ τῶν εἰσαγομένων ἐκ τῆς γείτονος ἐπικρατείας. Ἐχει λοιπὸν συμφέρον μεγάλο ἡ Ἀλβανία νὰ διατηρῇ στενὰς οἰκονομικὰς σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα, ἡ ὁποία ὅποτελεῖ δι' αὐτὴν τὸν σπουδαιότερον καταναλωτὴν τῶν μοναδικῶν τῆς προϊόντων, τῶν κτηνοτροφικῶν.

Ὅταν διὰ πρώτην φοράν ἡ Ἑλλάς ἐφήρμοσε τὴν πολιτικὴν τοῦ περιορισμοῦ τῶν εἰσαγωγῶν καὶ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν προϊόντων, ἡ Ἀλβανία εὐρέθη εἰς δύσκολον θέσιν. Εἶχε συμβεῖ τότε σιτοδεία εἰς Ἀλβανίαν καὶ οἱ ὄρεινοὶ καὶ κτηνοτροφικοὶ πληθυσμοὶ διετέ-

λου ἐν ἀναβρασμῷ. Οὔτε καλαμπόκι διέθετον, οὔτε χρήματα διὰ νὰ τὸ ἀγοράσουν εἶχαν. Διότι μετὰ τὴν τείχη τῶν περιορισμῶν τῶν εἰσαγωγῶν τὰ ὁποῖα ὀρθώσεν ἡ Ἑλλάς, τὰ Ἀλβανικὰ κτηνοτροφικὰ προϊόντα ἐμείναν ἀπώλητα, ἐπειδὴ μόνον ἡ Ἑλλάς ἐκ τῶν πέριξ τῆς Ἀλβανίας χωρῶν ἔχει ἀνάγκην κτηνοτροφικῶν προϊόντων, ἀφοῦ οἱ Ἰταλοὶ οὐδέποτε ὑπῆρξαν ὑπολογίσσιμοι εἰσαγωγεῖς ἐξ Ἀλβανίας δεδομένου ὅτι τρέφονται κυρίως μετὰ κρέας βοδινόν, πολὺ δὲ περισσότερο οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Βούλγαροι οἱ ὁποῖοι ἔχουν ἀφθονίαν κρεάτων καὶ μόνον ἐξαγωγὴν διενεργοῦν.

Πρὸ τῆς ἐξεγέρσεως τῶν ὀρεινῶν ἡ Ἀλβανία τὰ ἐχρειάσθη. Ἐστειλε ἀμέσως ἀντιπροσωπεῖαν διὰ νὰ συνάψῃ ὅπως ὅπως μίαν σύμβασιν ἐμπορικὴν μετὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἦτο διατεθειμένη νὰ δώσῃ γῆν καὶ ὕδωρ διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν τοποθέτησιν τῶν προϊόντων τῆς. Σχετικῶς εἰδοποιήσαμεν τότε τὴν Κυβέρνησιν καὶ συνεστήσαμεν νὰ φροντίσῃ, ὅπως ἐπιτύχῃ ἠθικὰ ὑπὲρ τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ πληθυσμοῦ ἀνταλλάγματα, πλὴν τὸ Κράτος ἐκώφευσε καὶ ἀντὶ ἀνταλλαγμάτων ἔδρεψε βραδύτερον τοὺς σκληροὺς διωγμούς τῶν Βορειοηπειρωτῶν, τὸ κλείσιμον τῶν σχολείων, τὴν καταδυνάστευσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στοιχείου τοῦ πέραν τῆς Κακαβιάς. Ἡ Ἀλβανία ἐπέτυχεν τότε ὅχι μόνον νὰ συνάψῃ ἐμπορικὴν σύμβασιν μετὰ τὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ

καὶ νὰ διατηρήσῃ ὑπὲρ ἑαυτῆς μέγα ποσοστὸν ἐνεργητικὸν εἰς βάρος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους.

Κατὰ τὴν ἐπίσημον στατιστικὴν ἡ μετὰ τῆς Ἀλβανίας ἐμπορικὴ κίνησις παρουσιάζει τὰ ἐξῆς δεδομένα :

Ἔτη	Εἰσαγωγή	Ἔτη	Ἐξαγωγή
1932	10.867.000	1932	13.542.000
1933	9.608.000	1933	20.539.000
1934	36.770.000	1934	21.400.000
1935	14.520.000	1935	46.976.000

Ὡς προκύπτει ἀπὸ τοὺς ἀριθμοὺς αὐτοὺς ἡ Ἀλβανία κατὰ τὸ διάστημα τῆς τελευταίας τριετίας εἰσήγαγε εἰς τὴν Ἑλλάδα προϊόντα 104.221.000 δραχμῶν ἐναντι Ἑλληνικῶν προϊόντων εἰσαχθέντων εἰς Ἀλβανίαν κατὰ τὴν αὐτὴν χρονικὴν περίοδον 70.001.000 δραχμῶν, ἥτοι εἰσήγαγε εἰς τὴν Ἑλλάδα προϊόντα 34.220.000 περισσότερα.

Εἶναι ἀρκετὰ προφανές τὸ συμφέρον, τὸ ὁποῖον ἔχει ἡ Ἀλβανία ὅπως διατηρῇ στενὰς ἐμπορικὰς σχέσεις μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ συμφέρον αὐτὸ καθίσταται ἔτι μᾶλλον ἐναργές, ὅταν κανεὶς λάβει ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ ὅλον ἐξαγωγικὸν ἐμπόριον τῆς Ἀλβανίας δὲν ὑπερβαίνει τὰ 200 περίπου ἑκατομμύρια δραχμὰς (6 ἑκατομμύρια φράγκα χρυσᾶ) ἐτησίως καὶ ὅτι ἡ Ἑλ-

λὰς ἀπορροφᾷ τὸ 1/3 τοῦ συνόλου τῶν Ἀλβανικῶν προϊόντων.

Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ Ἑλλάς, ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέραμεν, εἶναι ὁ μοναδικὸς καταναλωτὴς τῶν κτηνοτροφικῶν προϊόντων καὶ γενικῶς ὁ καλλίτερος καταναλωτὴς τῆς Ἀλβανίας, δύναται νὰ προκύψῃ ὠφέλειά τις ὑπὲρ τῶν ἐν Ἀλβανίᾳ Βορειοηπειρωτῶν : Κατὰ τὴν ἀντίληψίν μας ναί. Ἡ Ἑλλάς, ὡς σπουδαῖος καταναλωτικὸς παράγων τῆς Ἀλβανίας, ἡμποροῦσε μετὰ κατάλληλόν χειρισμὸν τοῦ ζητήματος τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν νὰ ἐπιτύχῃ ὅσα δήποτε ἤθελε ἠθικὰ ἀνταλλάγματα ὑπὲρ τῶν σκλαβωμένων πατριωτῶν μας. Ἦρκει μόνον πρὸς τοῦτο οἱ διευθύνοντες τὰ κοινὰ νὰ ἔχουν καὶ τὸ ἐλάχιστον ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς Βορείου Ἡπείρου καὶ οἱ χειριζόμενοι τὰ διπλωματικὰ ζητήματα νὰ παρακολουθοῦν μετὰ ἀνάλογον ἐνδιαφέρον καὶ τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν δὲν θὰ συνέβαινε ποτὲ τὸ ἀχαρακτήριστον ἐκεῖνο γεγονὸς τῆς τελευταίας ἀνανεώσεως τῆς εὐνοϊκῆς διὰ τὴν Ἀλβανίαν ἐμπορικῆς συμβάσεως, καθ' ὃν χρόνον οἱ Ἀλβανοὶ εἶχον διατάξῃ τὸ κλείσιμον τῶν σχολείων μας.

Γ. ΒΑΒΑΡΕΤΟΣ

Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΒΟΡΕΙΟΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Ὁ Βορ)κός σύλλογος, ὁ ὁποῖος ἔχει καθιερώσει ὡς ἔθιμον ἵνα τὴν πρώτην ἐκάστου ἔτους συγκεντρῶν τὸς ἐνταῦθα Βορειοηπειρώτας, προβαίνει εἰς τὸ κόψιμον τῆς Βασιλόπητας καὶ τὴν κλήρωσιν τοῦ λαχείου, τοιοῦτοτρόπως καὶ ἐφέτος ἐώρτασε τὴν πρωτοχρονιά εἰς τὰς εὐρυχώρους αἰθούσας τῶν γραφείων τῆς ὁδοῦ Κάννιγος 21. Ἀπὸ τῆς 10 π. μ. πλήθος Βορειοηπειρωτῶν ἦλθε νὰ τιμήσῃ τὴν ἑορτὴν ταύτην. Περί τὴν 11ην ὁ πρόεδρος κ. Κ. Ζαρπαλᾶς κάμνων ἑναρξιν τῆς ἑορτῆς ταύτης ἐχαίρετ' ἑαυτὸν διὰ τοῦ κατωτέρω, ὡς δημοσιεύεται, ἐκφωνηθέντος λόγου :

Κυρίαί καὶ Κύριοι,

Εἴθισται ὅπως κατὰ τὴν ἑορτὴν, ἣν ἔχει καθιερώσει ὁ Σύλλογος μας ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, νὰ συγκεντρῶν ὑπὸ τὴν στέγην αὐτοῦ τοὺς συμπατριώτας του, ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ νὰ ἀπευθύνῃ πρὸς τοὺς προσερχομένους ὁλίγας λέξεις εὐχετηρίους. Θὰ ἐπιτρέψῃτε πιστεῦω, καὶ εἰς ἐμὲ νὰ μὴ κάμω ἐξαίρεσιν τοῦ ἔθους τούτου. Ἡ σημερινὴ ἑορτὴ σκοπὸν ἔχει ἅψ' ἑνὸς μὲν νὰ συναντηθῶμεν ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ Συλλόγου μας καὶ νὰ ἀπευθύνωμεν ἕκαστος εὐχὰς διὰ τὸ Νέον ἔτος, νὰ εὐχηθῶμεν ἕκαστος διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς γλυκειᾶς μας Πατρίδος νὰ ἐνθυμηθῶμεν τὸ ἀγαπημένον μας χωριό, τὸ προσφιλέας μας σπιτάκι καὶ τοὺς δικούς μας πού ἡ βία τῶν ἰσχυρῶν, τῶν διακηρυξάντων ὅτι κατέρχονται εἰς τὸν Πανευρωπαϊκὸν πόλεμον διὰ νὰ ἀγωνισθῶσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλευθερίας τῶν μικρῶν λαῶν, καὶ ἐν τούτοις ὑπεδούλωσαν βίαν, τὸν μικρὸν μὲν, ἀλλὰ γενναῖον Βορειοηπειρωτικὸν λαόν, γενναῖον διότι δὲν ἐδίστασε νὰ δράξῃ τὰ ὅπλα καὶ νὰ ταχθῇ, μικρὸς καὶ ἀνίσχυρος αὐτὸς, ἀντιμέτωπος τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, νὰ δημιουργήσῃ τὴν Βορειοηπειρωτικὴν ἐποποιίαν τοῦ 1914, νὰ ἀμυνθῇ καὶ νὰ

ἀμύνῃται ἔκτοτε παθητικῶς ὑπὲρ τῶν ἀπαραγράπτων δικαιωμάτων του καὶ τῆς Ἑλευθερίας του. Ἄς ἐλπίσωμεν, ἀγαπητοὶ συμπατριῶται, ὅτι τὸ 1936 θὰ εἰσακουσθῶσιν αἱ εὐχαὶ μας καὶ ὅτι θὰ ἀνατείλῃ καὶ δι' ἡμᾶς ἡ χαρμόσυτος ἐκείνη ἡμέρα καθ' ἣν ἡ μήτηρ Ἑλλάς θὰ ἀνοίξῃ τὰς θερμὰς τῆς ἀγκάλας καὶ θὰ δεχθῇ μὲ μητρικὴν στοργὴν τὰ ἀγαπημένα τῆς τέκνα. Ἄς ἀναπολήσωμεν δὲ κατὰ τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμὴν τὸ: «Πάλαι μὲ χρόνια μὲ καιροὺς πάσαι δικαί μας θάναται». Ἀφ' ἐτέρου δὲ νὰ ἐκκυβέσῃ τὸ λαχεῖον του, ὁπρὲς ἐκδίδει κατ' ἔτος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἱερῶν σκοπῶν οὗς ἐπιδιώκει.

Ὁφείλει ἐπὶ τούτῳ νὰ ἐκφράσω τὰς θερμότερας τῶν εὐχαριστιῶν τοῦ Δ. Σ. καὶ ἐμοῦ ἰδιαιτέρως πρὸς τὴν ἀξιότιμον κ. Τάλλιου, τὴν ἀξιότιμον δ)δα Μαρίκαν Μέτση καὶ εἰς μίαν ἄλλην δ)δα ἣς ἐπιτρέψατέ μοι νὰ μὴ ἀναφέρω τὸ ὄνομα, διὰ τὸ ἐνθερμον ἐνδιαφέρον, ὁπρὲς ἐπεδείξαντο καὶ τοὺς ἀπείρους κόπους εἰς οὗς ὑπεβλήθησαν πρὸς διάθεσιν πολλῶν λαχείων. Ἐπίσης καὶ εἰς ἀξιότιμοι Κυρίαί καὶ δ)δες Βορειοηπειρωτίσαι θὰ ἐνδιαφερθῶσι μετὰ τῆς αὐτῆς θερμῆς, προσκαλούμεναι ὑπὸ τοῦ Δ. Σ. διὰ τὸν ἐπικείμενον χορόν καὶ τὴν Φιλανθρωπικὴν ἀγορὰν τὴν ὁποίαν τὸ Δ. Σ. διοργανώνει διὰ τὸν προσεχῆ Ἀπρίλιον.

Τὸν λόγον τοῦ κ. Ζαρπαλᾶ, ἐκάλυψαν ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα. Κατόπιν ἐπηκολούθησε τὸ κόψιμο τῆς βασιλόπητας, ἐνῶ συγχρόνως ὁμᾶς συμπατριωτῶν ἐτραγούδῃσαν διάφορα Ἑπειρωτικὰ τραγούδια, σκορπώντας ρίγη ἐνθουσιασμοῦ εἰς ὅλους τοὺς παρευρισκομένους. Εἰς τοὺς κεκλημένους προσεφέρθησαν διάφορα ἀναψυκτικά. Ἡ ἐφετεινὴ Πρωτοχρονιατικὴ ἑορτὴ χάρις εἰς τὰς ἀόκνους προσπάθειας τοῦ Δ. Συμβουλίου ὑπερέβη πάσης προηγουμένης ὡς πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν καὶ τὴν συγκέντρωσιν κόσμου.

Τὴν ἀνωτέρω ἑορτὴν ἐτίμησεν ὁ Ἑπειρώτης ὑποψήφιος Ἀθηνῶν κ. Γ. Β. Με-

λᾶς. Ἐπίσης διεκρίναμεν τοὺς κ. κ. Φ. Σταύρου μετὰ τῶν θυγατέρων του, Σ. καὶ Ι. Ζαρπαλᾶν μετὰ τῆς δ)δος ἀδελφῆς των, Ι. Βάρτζον, Μεν. Γκίκαν, Σοφ. Ἐξαρχον, Χρ. Καρζὴν γεν. γραμματέα τοῦ Συλλόγου Βορ)τῶν, Θεοφ. καὶ Βασ. Βενακίδην, Μίμην Παπαδόπουλον, Ἀθ. Σωτηρίου μετὰ τῶν υἱῶν του, τὴν κ. Τάλλιου, τὰς δ)δας Μέτση, Πρίφτη, Καλυβοπούλου Ἐξάρχου, Λάμπρου, Σαμαρᾶ, Ν. Καλλιὰ φαν, Κ. Γκίκαν, τοὺς Σ. Λίτον,

Χρ. Σαχίνην, Ν. Μάσσιον, Θωμᾶν Καράσαν, Μιχ. Πάντον οἰκογενειακῶς, Πήσαν, Καραγιαννίδην, Ψόρρον, Σχιζάρην, Θ. Σαχίνην, Ζήσην, Χαρ. Καλύβαν, Ἀδελφούς Σταμούλη, Ι. Γεωργιάννην, Στεργίου, Ε. Ἀγιάννην, Π. Βάγιαν, Παν. Μαρμόπουλον, Λάζαρον καὶ Κ. Πουλογιάννην καὶ ἄλλους πολλοὺς τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μᾶς διαφεύγουν.

Κατὰ τὴν κλήρωσιν τοῦ λαχείου ἐκέρδισαν οἱ κάτωθι ἀριθμοὶ :

Οἱ κερδίσαντες ἀριθμοὶ κατὰ τὴν ἐκκύβευσιν τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Λαχείου τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν

1)	Ὁ ἀριθμὸς	3283	κερδίζει	ἐν	ζεύγος γυναικείων ὑποδημάτων
2)	»	2984	»	»	» ἀνδρικών ὑποδημάτων
3)	»	3016	»	»	ἀνδρικὸν πουλόβερ
4)	»	1990	»	»	σερβὶς λικέρ
5)	»	3101	»	»	χαρτοφυλάκειον ἀνδρικόν
6)	»	3394	»	»	ὑφασμα ἀνδρικῆς ἐνδυμασίας
7)	»	2982	»	»	ὠρολόγιον ἐπιτραπέζιον
8)	»	1442	»	»	ἀνθοδοχεῖον ὑψηλόν
9)	»	3495	»	»	σερβὶς τείου
10)	»	1586	»	»	ψυγεῖον
11)	»	3392	»	»	σερβὶς καφέ
12)	»	3352	»	»	ζεύγος ἀνδρικών ὑποδημάτων
13)	»	3253	»	»	ὑφασμα γυναικείας ἐνδυμασίας
14)	»	2990	»	»	μίαν κουβέρταν βαμβακερὴν
15)	»	3393	»	»	σερβὶς μαχαίροπῆρουνα
16)	»	3375	»	»	ἀνθοδοχεῖον μετἀλλινον
17)	»	1508	»	»	χαρτοφυλάκειον γυναικείον
18)	»	1088	»	»	πουλόβερ γυναικείον
19)	»	3469	»	»	μίαν κουβέρταν μάλλινην
20)	»	3143	»	»	ζεύγος γυναικείων χειρωνακίων

Τὰ μέλη τῆς ἐπὶ τῆς ἐκκύβευσεως τοῦ λαχείου Ἐπιτροπῆς

Ὁ Πρόεδρος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΑΡΤΣΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

ΣΟΦΟΚΛ. ΕΞΑΡΧΟΥ

Τὰ Μέλη

Μαρίκα Κ. Τάλλιου, Ἑλλη Πρίφτη, Μαρίκα Μέτση, Ἄννα Κ. Ζαρπαλᾶ Ν. Καλιάφας
Διὰ τὴν ἀκριβείαν τῆς ἀντιγραφῆς

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου
ΚΩΝΣΤ. Ι. ΖΑΡΠΑΛΑΣ

ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΔΡΟΠΟΛΙΤΩΝ

Τὴν 4 Ἰανουαρίου καὶ ὥραν 10 μ. μ. ἐγένετο ὅπως ἀνηγγέλθη εἰς τὸ ἐστιατόριον τοῦ κ. Παπαδημητρίου τὸ γεῦμα τοῦ Ὁμίλου Δροπολιτῶν. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ ὁμίλου καὶ ὁ πρόεδρος αὐτοῦ κ. Τσάρας ἐργασθέντες ἀόκνως καὶ με ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ γεύματος ἐγίναν αἰτία ὥστε ὁ χώρος τοῦ ἐστιατορίου νὰ ὑπερπληρωθῇ ἀπὸ Βορρῶτας πρὸ παντὸς οἱ ὅποιοι μὴ θέλοντες νὰ χάσουν μιὰ τέτοια πατριωτικὴ βραδυὰ ἤλθον ἐνίσχυται καὶ αὐτοὶ μιᾶς τοιαύτης ἐκ μέρους τοῦ ὁμίλου προσπάθειας. Τὸ μόνο δυσάρεστο σημεῖον ποὺ παρατηρήθη κατ' αὐτὸ ἦτο ἡ ἀνεπάρκεια τοῦ χώρου λόγω τῆς μεγάλης αὐτῆς κοσμοσυρροῆς μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανένας. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀντανεκλᾷ μεγάλως εἰς τοὺς διοργανωτάς τοῦ γεύματος, διότι λόγω τῆς περιόδου ἦτο ἀδύνατος σχεδὸν ἡ ἐξεύρεσις μεγαλύτερου χώρου. Πάντως ἡ ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως ἀπόλυτος ἐπιτυχία τοῦ γεύματος, ἐξουδετέρωνε τοιαῦτα μικρὰ λάθη. Καὶ ἡ βραδυὰ αὐτὴ ἡ γεμάτη ἐνθουσιασμὸ καὶ κέφι, θὰ μείνῃ γιὰ πολὺ ἀλησμόνητη σ' ὅσους εἶχαν τὴν εὐτυχία νὰ τὴν ἀπολαύσουν.

Τὸ γεῦμα, πλουσιώτατον εἰς ποιότητα καὶ ποσότητα, ἤρχισε περὶ τὴν 11ην ὥραν μ. μ.

Παρ' ὅλον τὸν συνωστισμόν ὁ ὁποῖος ἐπεκράτει οὐδεμίᾳ ἀταξία παρατηρήθη, καὶ τοῦτο λόγω τῶν ἐξαιρετικῶν προσπαθειῶν τὰς ὁποίας κατέβαλλε ὁ συμπατριώτης κ. Α. Παπαδημητρίου.

Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ἔλαβε πρῶτος τὸν λόγον ὁ ἀκούραστος πρόεδρος τοῦ ὁμίλου κ. Δ. Τσάρας ὁ ὁποῖος ἀφοῦ θερμὰ ἠὺχαρίστησεν

τόσον τοὺς προσκεκλημένους διὰ τὴν ἀθρόαν αὐτῶν συμμετοχὴν τῶν ὅσων καὶ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν τῆς Β. Ἠπείρου (Χειμάρρας, Πωγωνίου, Δελβίνου, Λιουτζουριάς), ἀνέπτυξε ὕστερον δι' ἐμπνευσμένου λόγου, τοὺς σκοποὺς καὶ τὰς ἐπιδιώξεις τοῦ ψυχαγωγικοῦ τούτου ὁμίλου. Τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ κ. Τσάρας ἐκάλυψαν παρατεταμένα χειροκροτήματα.

Ἀκολούθως ὠμίλησαν οἱ κ.κ. Κ. Ζαρπαλᾶς ἱατρός ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ἐπαρχίας Δελβίνου, Διαμάντης δικηγόρος καὶ ὁ κ. Ἀθανάσιος Γκογκώνης, οἱ ὅποιοι δι' ὀλίγων συνεχάρησαν τὸ Διοικ. Συμβούλιον καὶ τὸν πρόεδρον αὐτοῦ διὰ τὴν μέχρι σήμερον ἀξιόλογον δρᾶσιν των. Κατόπιν ἀπηγγέλθησαν ποιήματα ἰδικῆς των ἐμπνεύσεως ἐκ μέρους τῶν κ. κ. Βασ. Μπίτση καὶ Γ. Παπαδοπούλου (Ἄλκη Καστρίτη).

Καὶ μετὰ ἀπὸ τούτους ἤρχισαν πάλι με περισσότερον ἐνθουσιασμό τὰ πατριωτικὰ τραγούδια. Παρέες παρέες, συνηγωνίζοντο ἡ μιὰ τὴν ἄλλη διὰ τὴν καλλίτερη ἀπόδοσι τοῦ τραγουδιοῦ, ἐνῶ συγχρόνως ἡ Ἠπειρωτικὴ μουσικὴ με τοὺς παθητικούς σκοποὺς τῆς μᾶς θύμιζε καὶ μᾶς ἔφερε γιὰ λίγο στὸν ἀγαπημένον μας καὶ ἀλησμόνητο τόπον μας. Γιὰ μιὰ στιγμή ξεχείλισε ὁ ἐνθουσιασμός κι' ἀμέσως στήθηκε ὁ ἡπειρωτικὸς χορὸς. Τὰ ὄργανα ἀρχίζουν τὸ ξακουστὸ τραγούδι τῆς Δρόπολης καὶ ὁ κ. Τσάρας μετὰ τοῦ κ. Κ. Ζαρπαλᾶ καὶ τοῦ κ. Μ. Δάκκα σέρνουν πρῶτοι τὸ χορὸ ὑπὸ τὰ ἐνθουσιώδη χειροκροτήματα τῶν παρευρισκομένων κι' ἔτσι μέσα σ' ἓνα ἀδιάπτωτο κέφι καὶ πατριωτικὸ περιβάλλον τὸ

γλέντι πλέον ἄρχισε γιὰ καλὰ καὶ ἐξακολούθησε ὡς τὶς πρωινὲς ὥρες.

Στὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο καὶ στὸν Πρόεδρό του κ. Τσάρα γιὰ τὸν ὁποῖο καὶ ἄλλοτε ἐτονίσσαμε ὅτι εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ ὁμίλου, ἀξίζουν νὰ δοθοῦν θερμὰ συγχαρητήρια, γιατί κατόρθωσαν μέσα σ' ἓνα σύντομο χρονικὸ διάστημα ὑπερπηδῶντας τὰ ἐμπόδια νὰ φθάσουν τὸν ὁμιλὸν τοὺς εἰς τοιοῦτον σημεῖον, ὥστε νὰ ἀποτελῇ ὑπόδειγμα διὰ κάθε Ἠπειρωτικὸν Σωματεῖον.

Εἰς τὸ γεῦμα τοῦ Ὁμίλου παρευρέθησαν οἱ κ. κ. Κ. Ζαρπαλᾶς πρόεδρος Βορ. Συλλόγου μετὰ τῶν υἱῶν του καὶ τῆς δεσποινίδος θυγατρὸς του, Μ. Δάκκας πρόεδρ. ἀδελφ. Κοσοβίτσης, Χρ. Καρζῆς δικηγόρος Γεν. Γραμμ. Βορ. Συλ-

λόγου, Σ. Μόσχος πρόεδρ. ἀδελφ. Μεγκουλιτῶν κ. Ι. Διαμάντης δικηγόρος, Ν. Μάσσιος ταμίας ὁμίλου Δροπολιτῶν Σ. καὶ Π. Μάσιος, Χ. Σαχίνης Γεν. Γραμματεὺς ὁμίλου Δροπολιτῶν Χαρ. Βῶκος ἀντιπρόεδρος, Μεν. Γκίκας, Φωτ. Τζελάτης Ἄλ. Μαμμόπουλος ἰδιαιτέρος τοῦ κ. Γ. Β. Μελᾶ, Σ. Λίτος, ὁ κ. Λάζ. Πουλογιάννης, τελειόφοιτος Ἰατρικῆς, Ἄλ. Ζέρρης ἱατρός, Ἰωάν. Μπιζιάνης, Κ. Κωτσάνης, Θωμ. Καρασσας, Στασιούλης, Γ. Παπαδόπουλος μετὰ τῆς κυρίας του, αἱ διδ. Λιάτση καὶ Ξυραφοπούλου, Ἄν. Κυριάκης, Ἀθ. Μπάσιος, Γ. Μπίλης, Μιχ. Πάντος, Β. Ζιάγκος, Μεν. Πόλιος, Σωκρ. Νότης, Χρ. Δεληγεώργης, Ν. Παπαδόπουλος, Β. Ζέρρης, Κων. Σίγκας, Ἡλίας Μάσσιος, καὶ ἄλλοι τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μᾶς διαφεύγουν.

Ὁ Μέγας ἐτήσιος χορὸς τοῦ Συλλόγου τῶν Βορειοηπειρωτῶν

Θ ἄ δ ο θ ἦ

Τὴν 21ην Φεβρουαρίου ἡμέραν Παρασκευὴν
καὶ ὥραν 10 μ. μ.

Ἐν τῇ πολυτελεστάτῃ αἰθούσῃ τοῦ «ΚΑΠΡΙΣ»

ὁ δ ὁ ς Β α λ α ω ρ ί τ ο υ 11

Εἰδήσεις ἀπὸ τῆν Πατρίδα

Κατ' εἰδήσεις ἐξ ἐγκυροτάτης πηγῆς ἠνοιχθησαν καὶ τὰ ὑπόλοιπα σχολεῖα τῆς Περιφερείας Δελβίνου.

Γονεῖς καὶ διδάσκαλοι ὁμως εὐρίσκονται πρὸ πραγματικοῦ ἀδιεξόδου διότι ἡ κυβερνητικὴ διαταγὴ ἐξεδόθη ἀργά εἰς τρόπον ὥστε τὸ ὑπόλοιπον διάστημα τοῦ σχολικοῦ ἔτους θὰ ἀποβῇ ἂν ὅχι ἀνωφελές ὅχι τόσον ὥς ἔπρεπε καρποφόρον ἀπὸ ἀπόψεως διδασκαλίας τῆς μητρικῆς γλώσσης.

Ὅπως ἀνάφέρουν πληροφορίες φίλων καθ' ὅλα ἀξιόπιστοι τὰ κοινοτικά κτίρια, τὰ ὁποῖα προώριζον αἱ κοινότητες διὰ σχολεῖα ἔχουν χρησιμοποιηθῇ ὑπὸ τῶν Ἀλβανῶν ὡς δημόσια καταστήματα.

Οἱ μαθηταὶ μαζεῦνται εἰς τὸν γυναικωνίτην τῆς ἐκκλησίας ἔνθα διδάσκονται.

Γενικῶς ἐπικρατεῖ γνώμη ὅτι τὸ ἐφετεινὸν σχολικὸν ἔτος τὸ ἔφαγαν καὶ πάλιν οἱ Ἀλβανοὶ εἰς μερικὰ τοῦλάχιστον σχολεῖα, ὡς τοῦ Δελβίνου.

Κατ' ἄλλας νεωτέρας εἰδήσεις ἐξ Ἀλβανίας ἐπικεῖται κατ' αὐτὰς τὸ ἀνοιγμα τῶν Ἑλληνικῶν Σχολείων καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν Χειμάρρας.

Καθ' ἃ εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ μεταδώσωμεν καὶ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἐπικρατοῦν αἱ αὐταὶ συνθηκαὶ λειτουργίας τῶν μειονοτικῶν σχολείων.

— Ὁ χειμὼν ἐπικρατεῖ βαρύντως ἐν Ἀλβανίᾳ

Εἰς τινὰς δὲ περιοχάς, ὡς τῆς Σκόδρας αἱ μεγάλαι πλημμύραι εἶχον καὶ σημαντικὰς καταστροφὰς καὶ πολλὰ θύματα. Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἀργυροκάστρου καὶ τοῦ Δελβίνου ὑπῆρξαν σχετικῶς μετριώτεροι.

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Στολή γυναικῶν Βούρκου Δελβίνου

Ὁ ἄλβανικὸς τύπος

«Arbenia» 24 Ἰανουαρίου. Τίρανα. — Ἡ ἀστυνομία συνέλαβε χθὲς τὸν Λέτσην (γνωστὸν, φαίνεται, τύπον σημ. Β. Η.) τῶν καφενειῶν τῶν Τιράνων μασὶ με δύο ἄλλους συντρόφους τὸν Ἀριστείδην Παπακλίμην καὶ τὸν Νικόλ. Ζαχαρία διότι χθὲς μετὰ τὴν μεσημβρίαν ἔκλεψαν εἰς ἓνα καφενεῖον τὸ χρηματοφυλάκιον ἑνὸς χωρικοῦ, ὁ ὁποῖος δὲν ἀντελήφθη τίποτε καὶ παραμένει ἄγνωστος.

Ἡ κλοπὴ ἀπεκαλύφθη μετὰ τινὰς ὥρας ὅταν οἱ κλέπται ἐμοιράζοντο με τὰς «χοῦφτες» τὰ λέκ καὶ εἶχον κρύψει τὴν χρηματοσακκοῦ λαν εἰς μίαν ὑπόγειον ὁπὴν ὀπίσω ἀπὸ τὰ Ὑπουργεῖα.

Ὁ Λέτσης εἶχε συλλάβει τὴν ιδέαν τὴν Δευτέρα, ἐκάλεσε δὲ ἀκολουθῶν καὶ τοὺς ἄλλους δύο συντρόφους καὶ τοὺς ἔδωσε τὰ ἀπαιτούμενα μαθήματα.

Ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ ρεπόρτερ τῆς ἐφημερίδος μας ἐράνη χαρούμενος διότι θὰ ἐδημοσιεύετο τὸ ὄνομά του εἰς τὴν ἐφημερίδα.

Ὁ ἐτήσιος χορὸς τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν

Ὁ Σύλλογος τῶν Βορειοηπειρωτῶν δίδει καὶ ἐφέτος τὴν ἐτησίαν αὐτοῦ χοροεσπερίδα ὑπὲρ τοῦ φιλαεθρωπικοῦ αὐτοῦ σκοποῦ εἰς τὴν πολυτελεστάτην αἴθουσαν τοῦ «Καπρὶς» ὁδὸς Βαλαωρίτου 11.

Καταβάλλεται ἐξαιρετικὴ προσπάθεια τόσον ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Σ. τοῦ Συλλόγου ὅσον καὶ ὑπὸ τῆς διοργανωτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ χοροῦ διὰ τὴν ἀρτιωτέραν ἐμφάνισιν αὐτοῦ.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ποσῶς ὅτι τόσον οἱ ἀγαπητοὶ μας συμπατριῶται ὅσον καὶ οἱ φίλοι τῆς Βορείου Ἠπείρου θὰ τιμῆσωσι τὸν φιλεθρωπικὸν τοῦτον χορὸν ἐνισχύοντες διὰ τῆς παρουσίας των τοὺς ἱεροὺς σκοποὺς οὓς ἐπιδιώκει ὁ Σύλλογος τῶν Βορειοηπειρωτῶν.

Ἡ Διοργανωτικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ χοροῦ τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν

Αἱ Κυραὶ :

Μαρία Π. Μαμοπούλου
Μαρίκα Κ. Τάλιου
Βοῦλα Σ. Ἐξάρχου

Αἱ Ἄδεις :

Ἄννα Κ. Ζαρπαλᾶ
Μαρίκα Μέση
Ἑλλη Πρίφτη
Ἐλευθερία Ἐξάρχου
Ἑλλη Καλυβοπούλου
Ἐλένη Σταύρου

καὶ οἱ Κύριοι :

Θεοφ. Βενακίδης
Νίκος Καλλιφάς
Φώτης Μέσης
Ἐλευθέρ. Πάλλης
Θεοδ. Πίσσαλας
Μιχ. Πάντος
Δ. Βασιλείου
Σοφ. Ἐξάρχου

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ

Γυρίζοντας ἀπὸ κυνήγι κουνάβιων

ΦΩΤΗΣ ΤΣΑΒΙΔΗΣ

Είναι εις πάντας γενικόν τὸ αἶσθημα, ὅτι μὲ τὸν τόσο πρόωρον ὅσον καὶ ἀνέλπιστο θάνατον τοῦ Φώτη Τσαβίδη ὁ Βορειοηπειρωτικὸς κόσμος τῶν Ἀθηνῶν καὶ γενικώτερον ὁ κόσμος τῶν ὑποδούλων Βορειοηπειρωτῶν, χάνει ἓνα ἀπὸ τὰ πειρὸ διαλεχτὰ μέλη του. Ὡς Βορειοηπειρώτης—πατριώτης—ξεταζόμενος ὁ Φώτης Τσαβίδης εἶχε μιὰ σπανία εἰδικότητα καὶ ἐπίδοσι σ' ὁλόκληρον τὸ δύσκολο βορειοηπειρωτικὸ πρόβλημα.

Ἄλλ' ἐπὶ πλέον ὄχι μόνον ἦτο ὁ μακαρίτης Φώτης Τσαβίδης ἐντρίβεστος σ' ὅλους τοὺς κλάδους—ἅς ποῦμε ἔτσι—τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ προβλήματος, ἀλλὰ καὶ εἶχεν εἰδικευθῇ μὲ λαμπρὰν σταδιοδρομίαν ἐν τῇ προεδρείᾳ τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ συλλόγου Ἀθηνῶν, μολοντί ὁ περιορισμένος χρόνος καὶ αἱ ἰδιωτικά του ἀσχολίαι δὲν τοῦ ἐπέτρεπαν νὰ δεῖξῃ ὅλο τὸ πλάτος τῆς εἰδικότητός του στὰ Βορειοηπειρωτικὰ ζητήματα.

Ὁ Φ. Τσαβίδης ἄρχισε τὸ πατριωτικὸν του στάδιον ὡς ἀξιωματικὸς τοῦ Στρατοῦ κατὰ τὸν Βαλκανικὸν πόλεμον καὶ κατὰ τὴν ἐποίῃαν τοῦ Βορειοηπειρωτικῆς ἀγῶνος, εἰς ὃν ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος. Ἐσυνέχισεν τὸ στάδιον του αὐτὸ ὡς στρατιώτης τοῦ πνεύματος, γαλουχήσας τοὺς Βορειοηπειρωτοὺς μετὰ τὰ νάματα τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας. Μετὰ τὴν ὑποδουλώσιν τῆς πατρίδος τοῦ Βορείου Ἠπείρου, ἔγεινε γρήγορα ὁ πολύτιμος σύμβουλος τοῦ μεγάλου οἰκονομικοῦ ὁργανισμοῦ.

Ἐξαιρετικὰ μελετηρὸς, ὅπως ἦτο, εὐρίσκειτο πάντοτε ἐνήμερος τῆς ἐξελίξεως τῶν κλάδων πού τὸν ἐνδιέφεραν. Ὡς διευθυντὴς τοῦ ὁργανισμοῦ τούτου ἦτο σὲ ἀπίστευτο βαθμὸ εὐσυνείδητος καὶ ἀφωσιωμένος στὸ ἔργον του. Ἀλλὰ πρὸ παντὸς εἶχε τὴν μανίαν τῆς ἐργασίας. Χωρὶς νὰ ὑπολογίζῃ τὸν ἑαυτὸ του, ἐδίδετο ἀληθινὰ μεθυσμένος ἀπ' αὐτήν, στὸν πειρὸ σκληρὸ τῆς μόχθου. Ἐδούλευε πάντοτε, εἴτε στὸ γραφεῖον του, εἴτε στὸ γραφεῖον τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Συλλόγου. Μεσ' τοὺς τέσσαρας τοίχους τῶν γραφείων του τούτων ἔκαψε τὰ νειάτα του σὰν λαμπά-

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ

—Ἡ ἐτησία τελετὴ τοῦ Βορειοηπειρωτικοῦ Συλλόγου ἐσημείωσε ἐπιτυχίαν.

—Τὴν ὥραία Βασιλόπηττα παρεσκεύασε ὁ συμπατριώτης μας ἀρτοποιὸς κ. Κώστας Γκίκας.

—Οἱ μερακλήδες τοῦ τραγουδιοῦ πῆραν καὶ μερικὲς συγκινητικὰς στροφές.

—Τὸ γέμμα τοῦ Ὀμίλου Δροπολιτῶν εἰς τὸ Κέντρον τοῦ συμπατριώτου μας κ. Α. Παπαδημητρίου ἦταν τὸ κοσμικὸν γεγονός τῶν τελευταίων ἡμερῶν.

—Καὶ πάλι τὸ ἀδιαχώρητον. Ἡ σημειωθεῖσα ἀταξία διηυθετήθη ἀμέσως χάρις εἰς τὴν ἐπίβλεψιν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

—Νέοι Ἠπειρώται ποιηταὶ ἀπήγγειλαν καὶ στίχους.

—Ὁ λόγος τοῦ κ. Τσάρα περισπούδαστος ὡς πάντοτε.

—Ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς Λιουντζουριάς ὡς «γοήσεως» ἐπιτυχής. Ἐφ' ᾧ καὶ ὁ ἐκείθεν καταγόμενος συντάκτης μας τὸν εὐχαριστεῖ θερμότερα εὐχόμενος καὶ εἰς ἄλλα μὲ ὑγίαν καὶ... τζάμπα δημοσιογραφικὴ εἴσοδο!

δα, δουλεύοντας ἀδιάκοπα. Ἀπὸ τὸν καιρὸ πού, πρὸ ὀλίγου χρόνου, εἴμασιν μαζὴ στὴ διοίκηση τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν, ἦταν ἀδύνατον νὰ μὴ φοβηθῇ κανεὶς ὅτι ὁ μεστός αὐτὸς ἄνδρας, πού δὲν εἶχε τὴν ἐννοια τοῦ μέτρου τῶν ἀσχολιῶν, πού δὲν ἐξεχώριζεν ἐγωϊστικὰ τὶ ἐξίζει καὶ τὶ δὲν ἀξίζει νὰ τὸν ἀπασχολῇ, θὰ ἐσωριάζετο μιὰ μέρα πρόωρα, θῦμα τῆς σπατάλης τῶν δυνάμεών του. Εὐθὺς στὶς ἐπαγγελματικὰς του σχέσεις, γενναῖος, εὐχάριστος, καλὸς ἀνδρας, ἀπλός, συμβιβαστικός, ἦταν τόσο ἀξιαγάπητος πού ἀσφαλῶς δὲν ἔκαμε ἐχθρόν. Εἶναι κρῖμα ἀλήθεια πού ἓνας ἄνθρωπος πού μποροῦσε νὰ προσφέρῃ τόσα πολλὰ ἀκόμη στὴν οἰκογένειά του, τὸν ἑαυτὸ του καὶ στὴ Βόρειο Ἠπειρο, ἔσβυσεν στὴν ἀκμὴ τῆς ἡλικίας του, πιστωτὴς τῆς ζωῆς παῦ τοῦ χαμογέλασε καὶ τὸν ἀνέβασε γρήγορα, γιὰ νὰ τὸν προδῶσιν στὴν πειρὸ ἀπροσδόκητῇ στιγμή.

ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΕΞΑΡΧΟΥ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ Γ. ΚΟΝΔΥΛΗ

Τὴν 31 Ἰανουαρίου ἀπέθανεν ἐν Ἀθῇναις ὁ στρατηγὸς Γ. Κονδύλης.

Ὁ στρατηγὸς Κονδύλης ἔζησε μιαν ζωὴν ταραχώδη καὶ πολυκύμαντον. Ἀπὸ ἀπλοῦς λοχίας ἀνῆλθεν εἰς τὰ ἀνώτατα στρατιωτικὰ ἀξιώματα καὶ ἠγωνίσθη εἰς ὅλους τοὺς ἐθνικοὺς ἀπελευθερωτικοὺς ἀγῶνας.

Κατὰ τὴν λεοντόθυμον ἐκείνην ἐξόρμωσιν τῶν Βαλκανικῶν κρατῶν ἐναντίον τῆς Τουρκίας τῷ 1912—13 εἰς τὴν ὁποίαν ἐπρωτοστάτησε ἡ Ἑλλάς ὁ Γ. Κονδύλης εἶχε γίνῃ γνωστὸς ὡς εἰς ἀπὸ τοὺς καλύτερους Ἑλλήνας ἀξιωματικούς. Ἀκολούθως ὅταν λαμβάνει μέρος εἰς τὸν Βορειοηπειρωτικὸν ἀγῶνα.

Σχετικῶς ἀναδημοσιεύομεν ἐκ τῆς «Ἀκροπόλεως» συντόμους σημειώσεις.

Μετὰ τὴν Μικρασιατικὴν καταστροφὴν ὁ Γ. Κονδύλης ἀποστρατεύει εἰσέρχεται εἰς τὴν πολιτικὴν εἰς τὴν ὁποίαν διεδράματίσεν ρόλους.

Τελευταίως καὶ συγκεκριμένως τὴν 10ην Ὀκτωβρίου ἀνέτρεψε τὴν Κυβέρνησιν Τσαλδάρη καὶ ἐνῆργησεν τὸ δημοψήφισμα τῆς 3ης Νοεμβρίου κατόπιν τοῦ ὁποίου ἐπανῆλθεν ὁ Βασιλεὺς Γεώργιος.

Ἡ στάσις τοῦ Κονδύλη ἐναντὶ τῆς παλινρθώσεως ὑπῆρξεν τολμηρὰ καὶ ἐξακρηκτικὴ, ἀπὸ τὸν Εὐρωπαϊκὸν τύπον ὁ στρατηγὸς Κονδύλης ἔς βασιλικώτερος καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως.

Ἰδοὺ τὶ γράφουν σχετικῶς «Times» τοῦ Λονδίνου, εἰς τὸ φύλλον τῆς 1ης 10/35.

«... Τὸ δημοψήφισμα θὰ διεξαχθῇ πάντως, ὑπὸ συνθήκας ὅπως αἰτίνες φαίνεται ὅτι θὰ τὸ ἀποστερήσωσι πάσης πραγματικῆς σημασίας. Μέχρι τοῦδε οὐδεμία ἀντίδρασις ἐμφανῆς ἐξεδηλώθη κατὰ τοῦ τελευταίου πραξικοπήματος. Ὁ στρατιωτικὸς νόμος καὶ ὁ γνωστὸς σκληρὸς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ὁ στρατηγὸς Κονδύλης μεταχειρίζεται τοὺς ἀντιπάλους τοῦ δυνατόν νὰ ἀποσοβῇσιν οἰανδήποτε ἐκδήλωσιν ἐναντίον τῆς ἐπικινδύνου ἐπιταχύνσεως τῆς παλινρθώσεως τῆς μοναρχίας. Εἶναι δύσκολον ὅμως νὰ ἀποφύγει κανεὶς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ ἐπιτάχυνσις αὕτη ἀπεφασίσθη λόγω τῆς σκέψεως τῶν φανατικῶν βασιλοφρόνων, ἧτις ὑπῆρξε καὶ κέντρον τῶν ἐν Ἀθῇναις δημοκρατικῶν, σκέψιν τῶν ἐνθουσιασμῶν εἶχε παρέλθῃ ὅτι ὁ πρῶτος ἐνθουσιασμὸς εἶχε παρέλθῃ καὶ ὅτι ὑπῆρχεν ἡ πιθανότης τὸ δημοψήφισμα νὰ ἀποβῇ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας. Πιθανὸν νὰ ἐπλανήθησαν. Αἱ Ἀθῆναι δὲν γνωρίζουν πάντοτε τὰ αἰσθήματα τῶν ἐν τῇ ὑπαίθρῳ χωρικῶν. Ἀλλ' οὐδεμίαν

σημασίαν ἔχει ἡδη τὸ τί θὰ ἠδύνατο νὰ συμβῇ ἐν Ἑλλάδι. Ἡ ἀπόφασις τῆς παλινρθώσεως ἐλήφθη, ὡς συνήθως, ὑπὸ τῶν ἀρχηγῶν τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καὶ ἀκόμη ἐν «κίνημα», ὡς καλοῦσιν τὰς στρατιωτικὰς ταύτας παρεμβάσεις εἰς τὴν πολιτικὴν ἐν Ἑλλάδι, προσετέθη στὸν μακρὸν κατάλογον. Τοῦτο ἀναμφισβητήτως προωρίζετο νὰ εἶναι τὸ τελευταῖον, εἶναι ὅμως ἐντελὴς ἀβέβαιον, ἐάν ἡ ὑπὸ τοιοῦτους ὅρους παλινρθώσις θέλει ἐξασφολισεῖ ὅπου τῆς Ἑλλάδος τὴν πολιτικὴν σταθερότητα, τὴν ὁποίαν ἐπιθυμεῖ καὶ ἴσως εἶναι ἄξιος ταύτης ὁ λαὸς τῆς. Οἱ ξένοι παρατηρηταί, οἱ ἰστάμενοι ἐκτὸς τῶν διαμαχῶν, αἰτίνες ἐξακολουθοῦσιν ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη μεταξὺ βενιζελικῶν καὶ βασιλικῶν, θὰ διερωτῶνται ἐπὶ τὸσον χρόνον ἄρα γε θὰ διήρκουν αὐταί, ἐάν οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἀπέχον τῆς πολιτικῆς. Θὰ διερωτῶνται ὡσαύτως πῶς θὰ ἀποβλέπῃ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Γεώργιος πρὸς παλινρθωτικὴν κίνησιν μηχανευθεῖσαν, ὡς ἐγένετο, ὑπὸ ὁπαδῶν, οἵτινες πιθανὸν νὰ ὑπῆρξαν «βασιλικώτεροι καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως».

Μετὰ τὴν παλινρθώσιν ἡ Κυβέρνησις Κονδύλη ὑπέβαλεν τὴν παραίτησιν τῆς γενόμενης ἀποδεκτῆς. Εἰς τὰς τελευταίας ἐκλογὰς ὁ Γ. Κονδύλης κατήλθεν ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἡγέτου τοῦ ἐτέρου ἀντιβενιζελικοῦ κόμματος κ. Θεοτόκη ἐν ἐκλογικῇ συμπτᾷ ὡς Γεν. Λαϊκὴ Ριζοσπαστικὴ Ἐνωσις.

Ὁ στρατηγὸς Κονδύλης ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὴ φυσιογνωμία, φυσιογνωμία τῶν ἀποτόμων μεταβολῶν καὶ τῶν μεγάλων ἀποφασιστικῶν πράξεων. Ἡ σταδιοδρομία του—ἀξίζει ἐδῶ νὰ λεχθῇ ὅτι δύναται νὰ διαιρεθῇ εἰς στρατιωτικὴν καὶ εἰς πολιτικοστρατιωτικὴν—ἀπετέλεσεν φαινόμενον τὸ ὁποῖον ἐπέδρασεν ἐνεργῶς εἰς τὴν πολιτικὴν ζωὴν τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος.

Ἐλάχιστον μεσολαβεῖ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ τεματισμοῦ τῶν Βαλκανικῶν πολέμων μέχρι τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ Βορειοηπειρωτικά ὑψίπεδα τὸν βλέπουν ἀντάρτην πάλιν ὀπλαρχηγόν. Εἶναι ἡδη χειμὼν τῶν πρῶτων μηνῶν τοῦ 1914 καὶ ὅλοι οἱ ἀγωνιστὰς τοῦ λήξαντος νικηφόρου πολέμου ἀναπαύονται εἰς τὰς δάφνας τῶν λημονοῦντες εἰς τὴν οἰκογενειακὴν θαλαπρῶν τὰς προηγηθείσας κακουχίας. Κατὰ τὴν περίοδον αὐτὴν τῆς ἡρεμίας ὁ

Κονδύλης λαμβάνει ένα ακόμη βαθμόν, ὥς ἐπιβράβευσιν τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τῆς αὐτοθυσίας του εἰς τοὺς Μακεδονικοὺς λόγγους καὶ χαράδρας, Συγκρίνων τὸν ἑαυτὸν του μὲ ἄλλους, ἀναλογιζόμενος τὰ ἰδικά του προσόντα τὴν ταπεινὴν του προσέλευσιν θὰ ἔπρεπε νὰ εἶναι ἤδη ἱκανοποιημένος. Ἄλλ' ἡ στείρα ζωὴ, ἔστω καὶ προσωρινῶς δὲν εἶνε ἀνεκτὴ διὰ τὴν ἰδιοσυγκρασίαν του. Τρέχει, λοιπόν, διακινδυνεύων τὰς ἐπωμίδας του εἰς τὴν ἀγωνιζομένην διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Βόρειον Ἡπειρον. Ἐκεῖ ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1914 ἔχει συμβῇ κατ', ὁμοιον μὲ τὰς σελίδας τοῦ 21. Αἱ ξέναι Δυνάμεις ἔχουν βιάσει τὴν ἐπίσημον Ἑλλάδα ν' ἀποσύρῃ τὰ στρατεύματά της ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν—Βόρειον Ἡπειρον διὰ νὰ ὑπαχθῇ αὕτη εἰς τὸ νεοσύστατον χαῶδες κράτος τῶν λιπάκηδων, τὸ ὁποῖον ὁ Ἰσμαὴλ Κεμάλ Μπέης Βλινόρα εἶχεν ἀνακηρύξει καὶ διὰ τὸ ὁποῖον οἱ ἰσχυροὶ τῆς Εὐρώπης προώρριζαν τὸν Γερμανὸν πρίγκηπα Γουλιέλμον τοῦ Βῆδ. Ἄλλ' ὁ ἰσχυρὸς ἐθνικὸς παλμὸς τῶν Ἑλλήνων τῶν νομῶν Ἀργυροκαστροῦ καὶ Κορυτσᾶς δὲν ἐπέτρεψε τοῦτο. Ἐξηγέρθησαν οἱ πληθυσμοὶ διὰ τὴν ἀδικον ἀπόφασιν τῶν ξένων καὶ τὴν συγκατάβασιν τοῦ ἐπισήμου ἑλληνικοῦ κράτους καὶ τὰ πάντα περιφρονούντες ἀνεκήρυξαν κράτος ἐλευθερον καὶ αὐτόνομον ὅλον ἐκεῖνο τὸ τμήμα τὸ σφύζον ἀπὸ ἑλληνικὰς ψυχάς.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑΙ ΑΝΤΙΘΕΣΕΩΝ

Πρὸς αὐτὸ τὸ νέον ἔπος προσέτρεξε διὰ νὰ συμβάλῃ ὁ ἐκλιπών. Ἐκεῖ ξαναγνώριζεται μὲ τὸν ὁπλαρχηγὸν Παῦλον Γύπαρην καὶ τοὺς δύο ἄλλους μετέπειτα σωματοφύλακας τοῦ Βενιζέλου. Γὼν Ἀνδρέαν Γυπαράκη καὶ τὸν φοιτηθέντα κατὰ τὴν νύκτα τῆς 6ης Ἰουνίου τοῦ 1934 εἰς τὴν λεωφόρον Κηφισιάς ἀπὸ τοὺς θέλοντας νὰ ἔξοντώσουν τὸν πολυπληστον Κρητὰ πολιτικόν. Μάχεται μαζὶ τῶν καλὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ ζηλοτυπεῖ τὸν ἀρτίον Κρητὰ ὁπλαρχηγόν, τὸν τοῦ ὁποῖου ἡ φήμη ὅτι «περνᾷ τὴν σφαῖρα μέσα ἀπὸ τὰ δαχτύλια τῶν κοπελλίων» καλύπτει τὴν ἰδικήν του. Ἐκτοτε χρονολογεῖται ἡ ζηλοτυπία πρὸς

αὐτόν, ἡ ὁποία ἀργότερα, ὅπως εἰς ὅλας τὰς φλογερὰς ἰδιοσυγκρασίας του μεταβάλλεται εἰς σφοδρὸν πάθος. Θὰ καταδιώξῃ τὸν ὁπλαρχηγόν, τοῦ ὁποῖου τὰ στήθη οἱ σύμμαχοι φορτώνουν μὲ παράσημα. Εἰς τὴν ἀγωνιζομένην διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἡπειρον πίπτουν ἀκόμη εἰς τὴν ψυχὴν του τὰ πρῶτα σπέρματα δυσφορίας ἐναντίον τοῦ Στρατηλάτου Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Στρατηγοῦ Παπούλα. καὶ ἰδοὺ πῶς :

Ἡ ἐξέγερσις τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Ἡπειρου συγκινεῖ ἓνα μέρος, τὸ μέγιστον, τοῦ εὐρισκομένου πλησίου του τακτικοῦ μας στρατοῦ, ἀρνέεται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐλευθέραν Ἡπειρον. Μένει ἐκεῖ ὑπὸ τὸν ἡρωϊκὸν ἀντισυνταγματάρχην Δούλην, τὸν Κοντούλην, τὸν Τσόντον, Βάρδαν καὶ ἄλλον, διὰ νὰ συγκρατήσῃ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Βορείου Ἡπειρου, τὴν ὁποῖαν οἱ ἰσχυροὶ τῆς γῆς θέλουν βίᾳ νὰ φυγαδεύσουν.

Εἰς τὰ Ἰωάννινα εὐρίσκεται ὡς Διοικητὴς τοῦ Ε' Σ. Στρατοῦ ὑποστράτηγος τότε ὁ τυφεκισθεὶς πέρυσιν Παπούλας. Τοῦτον ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐξορκίζει ὅπως πάσῃ θυσίᾳ πείσῃ τοὺς παρεμένοντας ἐπὶ τοῦ αὐτονόμου ἐδάφους ἀξιοματικούς καὶ ὁπλίτας νὰ παραιτηθοῦν τῶν ἀναληφθέντων σκοπῶν των καὶ νὰ φθάσουν τὸ ταχύτερον εἰς τὰ Ἰωάννινα. Ὁ Παπούλας κάμνει ὅ,τι διατάσσεται, ἀλλὰ ματαίως. Ἀπὸ τὴν θαυμασίαν ἐπιστόρησιν τοῦ «Βορειοηπειρωτικοῦ ἀγῶνος» τοῦ κ. Κ. Σκενδέρη (πρώην βουλευτοῦ Κορυτσᾶς) παραλαμβάνομεν τὴν ἀκόλουθον τηλεφωνικὴν στιχομυθίαν Παπούλα—Δούλη, ἡ ὁποία χαρακτηρίζει τὴν σημειωθεῖσαν τότε ἀντίθεσιν μεταξὺ ἐπισήμου Ἑλλάδος καὶ τῶν ἡρωϊκῶν αὐτονομιστῶν.

Παπούλας : Νὰ παραδώσῃς τὴν διοίκησιν τοῦ συντάγματος εἰς τὸν ταγματάρχην Γοῖβαν καὶ ν' ἀπομακρυνθῇς ἐκεῖθεν.

Δούλης : Εὐρίσκομαι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς αὐτονόμου πολιτείας Ἡπειρου ὡς ὑπουργὸς τῶν Στρατιωτικῶν τῆς κυβερνήσεως αὐτῆς.

Παπούλας : Ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἔχει

δώσει ὄρκον νὰ ἐκτελῇ τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τῆς Κυβερνήσεώς του καὶ θέλει νὰ μάθῃ ἀπὸ τὸν Δούλην καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν ὑπουργόν, ὅτι ὁ στρατὸς κρέπεται νὰ μένῃ εἰς τὴν θέσιν του.

Δούλης : Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς μας ὁμῶς εἰς τὸ διάγγελμά του ἠξίωσεν ὅπως εἴμεθα ἔτοιμοι νὰ διατηρήσωμεν κάθε σπιθαμὴν γῆς, τὴν ὁποῖαν ἀπεκτήσαμεν δι' αἵματος.

Τότε ὁ μακαρίτης Παπούλας ἠναγκάσθη νὰ κοινοποιήσῃ εἰς τὸν ἡρωϊκὸν Δούλην τὸ κάτωθι κρυπτογραφικὸν τηλεγράφημα τοῦ Κωνσταντίνου :

Ὑποστράτηγον Παπούλαν Ἰωάννινα.

«Εἰδοποιήσατε τελικῶς ἐξ ὀνόματός μου Συνταγματάρχην Δούλην, ὅτι πρωτιστον καθήκον τοῦ στρατιώτου εἶναι ἡ ποταγὴ εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ Βασιλέως του καὶ ἡ τήρησις τοῦ ὅρκου του. Ἐὰν δὲν ἐπανέλθῃ εἰς τὸ καθήκον του, θέλω τὸν θεωρήσει λιποτάκτην. Δὲν θεωρῶ τὴν προᾶξιν του δεδικαιολογημένην ὑπὸ περιστάσεων, τῶν ὁποίων δὲν εἶνε κριτὴς αὐτός.

Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος»

Ἄλλ' οὔτε τὸ τηλεγράφημα τοῦτο μὲτέπεισε τὸν Δούλην, ὁ ὁποῖος μαζὶ μὲ τὴν πλειάδα ἄλλων ἡρωϊκῶν ἀξιοματικῶν συνέχισε τὸν ἀπέλπιδα ἀγῶνα διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Βορείου Ἡπειρου. Εἰς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἀτμόσφαιραν, ἡ ὁποία φυσικὸν ἦτο νὰ στρέφεται κατὰ τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Παπούλα ἔφθασεν ὁ Κονδύλης. Ἐπληροφόρηθη τὰ ἀνωτέρω καὶ ἔζησε τὰς ἡμέρας ἐκεῖνας κατὰ τὰς ὁποίας διεδίδετο, ὅτι ὁ τακτικὸς ἑλληνικὸς στρατὸς ἐπικουρούμενος ἀπὸ Ἀλβανούς καὶ ξένους στρατιώτας θὰ συνέτριβε τὸν αὐτονομιστὴν. Ἡσθάνετο ἀποτροπιασμὸν καὶ ἐν ἀγανακτήσει εἶπε :

—Οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ στρατηγοὶ εἶναι πρῶτα στρατιῶτες. Δὲν πρέπει νὰ ξέρουν διπλωματίαν !

Αὐτὴν τὴν ἀρχὴν ἀκολουθῶν καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀντιπάθειαν κατεχόμενος ἀργότερον φεύγει διὰ τὸ κίνημα τῆς Θεσσα-

λονίκης καὶ καλλιεργεῖ τοὺς πρώτους ἀντιδυναστικούς σπόρους. Τέσσαρα ἔτη κατόπιν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐξαπολύει τοὺς μύδρους του ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Πρωίας» τοῦ Καλωταίου κατὰ τοῦ Κωνσταντινικοῦ Κράτους καὶ τῆς «προδοτικῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων». Παρὰ ταῦτα δὲν τὸν καταλείπει ἡ πνοὴ τοῦ πατριωτισμοῦ καὶ ὅταν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν διαδίδεται, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν τῶν χαμένων ἐθνικῶν ὀνειρώτων λέγει εἰς τὸν κ. Καλωταῖον :

—Ἄν εἶναι ἀλήθεια ἐγὼ ὁ ἴδιος θὰ κρατήσω τὸ χαλινάρι τοῦ ἀλόγου τοῦ Κωνσταντίνου.

Αὕτη λοιπὸν ἡ πατριωτικὴ πνοὴ τὸν εἶχε φέρεῖ εἰς τὰ Ἡπειρωτικὰ ὑψίπεδα : Διὰ νὰ ἐξιστορηθῇ ἐδῶ ὁλόκληρος ἡ Βορειοηπειρωτικὴ ἐποποιία, οὔτε ἱκανοὶ εἴμεθα καὶ χῶρος ἱκανὸς ἀπαιτεῖται. Περιοριζόμεθα τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸν περιοριστότερον εὐφήμεως γνωστὸν κατ' αὐτὴν, ἄθλον τοῦ ἐκλιπόντος ἡγέτου τῆς καταλήψεως τῆς Κορυτσᾶς. Ἡ αἰτυχὸς αὕτη ἑλληνικὴ πόλις εἶχεν ἤδη αἵματακυλισθῇ ἀπὸ τοὺς Ἀλβανούς καὶ τοὺς ξένους πολὺν καιρὸν πρὶν ἢ ὁ Κονδύλης μὲ τὸν Γύπαρην τὴν ἀποδώσουν εἰς τὸ αὐτόνομον ὑπὸ τὸν Ζωγράφον Βορειοηπειρωτικὸν Κράτος. Εἶχε καταπληγῇ ἡ σημειωθείσα ἐκεῖ ἐξέγερσις καὶ κατὰ τὴν σχετικὴν ἱστορικὴν περιγραφὴν τοῦ κ. Σκενδέρη, οἱ δρόμοι εἶχον γεμίσει ἀπὸ πτώματων Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν. Ἡ ἀποτυχία τῆς ἐκεῖ ἐπαναστάσεως εἶχεν τόσον κλονίσει τὴν αὐτονομιστικὴν Κυβέρνησιν, ὥστε τὰ μέλη αὐτῆς ἤρχισαν σκεπτόμενα ἕνα ἐγκαταλειφθῇ ἡ περαιτέρω ἀγών. Εὐνὰ τυχὼς ἡ στρατηγικὸς τοῦ κ. Τσόντου Βάρδα, ὁ ὁποῖος ἔγινε κατὰ τὴν περιόδον τῆς ἀντιβασιλείας τοῦ Κονδύλη ὑπουργὸς τῆς ἀντιβασιλείας τοῦ Κονδύλη ἠλλαξε τὴν ὁμὴν—Γενικὸς Διοικητής.

Ἡ διακανονιστικὴ τῶν ἐπιχειρήσεων του πρὸς Κορυτσᾶν διαταγὴ μᾶς καθορίζει πῶς διεξήχθη ἡ μάχη.

Ὁ ἐχθρὸς, γράφει εἰς τὴν διαταγὴν τοῦ ὁ Βάρδας, κατέχει ὁλόκληρον τὴν ἀριστερὰν ὀχθὴν Διβάλι Β.Α. τοῦ Βοζαγκράτ καὶ τὰ νοτιῶς ὑψώματα Καζάνι. Ἡ ἐπίθεσις θὰ διεξα-

χθὴ διὰ τριῶν (3) φάλαγγων. Ἡ δεξιὰ φάλαγξ ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Γ. Κονδύλην περιλαμβάνει τὰ σώματα Ε. Γεωργακάκη, Ε. Τσιτσιράδη Βραυᾶ κλπ. θὰ ἐπιτεθῇ κατὰ τὸν ὑψομᾶτον Καζάι ἵνα γίνῃ κυρία καὶ τῶν διόδων Κολωνίας Διβόλι. Ἡ δευτέρα φάλαγξ ὑπὸ τὸν λοχαγὸν Ε. Γραββάνην περιλαμβάνουσα τὰ σώματα Λούτσαρη, Ἀστέρη, Τσάκου κλπ. θὰ ἐπιτεθῇ ἀριστερὰ τῆς φάλαγγος Κονδύλη κατὰ τοῦ στρογγυλοῦ Δόφου, ἵνα καταλάβῃ αὐτὸν. Ἡ 3η φάλαγξ ὑπὸ τὸν Παῦλον Γύπαρην θὰ ἐπιτεθῇ ἀριστερὰ τῆς παρατάξεως κλπ.

Ἐπακολουθοῦν ἄλλαι λεπτομερεῖαι καὶ διαταγαὶ καὶ τὴν 23ην Ἰουνίου 1914 ἐκτελοῦνται μετὰ τῆς μεγαλυτέρας μαθηματικῆς ἀκριβείας καὶ μὲ ἐνθουσιώδη ὁρμὴν ὧν. Ὁ Κονδύλης ὁμῶς ἀναγγέλλει πρῶτος ὅτι κατέλαβε πρῶτος τὰ ὑψώματα Διβόλι κατανείμας τὴν ὑπ' αὐτὸν δυνάμιν εἰς 5 καραούλια. Ταυτοχρόνως ἀναγγέλλει τὰ ἴδια διὰ τὸν λόφον ὁ Γύπαρης καὶ μετὰ αἱματηρὰς ἀλλεπαλλήλους μάχας ἡ Κορυτσά περιέρχεται πλέον εἰς χεῖρας τῶν αὐτονομικῶν. Ἐλευθέρα πλέον ἡ Βόρειος Ἡπειρος ἐπευφημεῖ τοὺς πρωταγωνιστὰς τῆς σωτηρίας τῆς. Ἡδὴ ὁμῶς ἀρχίζουν οἱ πρῶτοι μυκηθμοὶ τοῦ τέρωτος τοῦ παγκοσμίου πολέμου.

Ὁ Κονδύλης ἔχει πολὺ ἐκπληρώσει τὸ καθήκον του πρὸς τὴν πατριωτικὴν του φωνήν. Τὴν στιγμήν αὐτὴν ἀτιπᾶται ἐξ ἴσου τὸν Βενιζέλον καὶ τὸν Κωνσταντῖνον. Τοὺς ἔχει κρίνει αὐστηρῶς εἰς τὴν ψυχὴν του διότι ἀφήκαν τοὺς Βορειοηπειρώτας μόνους εἰς τὸν ἀπελπιν ἀγῶνα των.

Τὰ ἴδια λοιπὸν θὰ γίνων καὶ διὰ τοὺς Μικρασιάτας καὶ τοὺς Θράκας Ἕλληνας; Δι' αὐτὸ ἀντιπαθεῖ τὸ κήρυγμα τῆς οὐδετερότητος καὶ ἀκολουθεῖ τὸ κίνημα τοῦ Βενιζέλου εἰς τὴν Θεσσαλονίκην.

Ἐπεξηγήσεις λέξεων εἰς τὸ θέμα τῶν σελίδων 28, 29, 30.

Μπούχαλη—Χωριὸ τῆς Πρεμετῆς τῆς Β. Ἡπείρου

Ἀρναούτ—Δέξιος τουρκικῆς, Ἀρβανίτης. Οἱ Τοῦρκοι ἀπεκάλουν Ἀρβανίτας ἀδιακρίτως ὅλους τοὺς ἐκ τῆς Β. Ἡπείρου καταγομένους Ἀλβανοφώνους καὶ Ἕλληνας ἐὰν ἦσαν οὔτοι.

Τζιέρι—Πλεμόνι.

ἄτ-μεϊντάν—ἱππόδρομος, ὁ παλαιὸς Βυζαντινός

Λαῖκ—ἄξιος

Λαῖκοίς—ἀνάξιος

Χουσεμκιάρα—ὑπηρέτρια

Τσερχέζα—Κιρκασία, περιφημὲς γιὰ τὴν ὁμορφίαν τους.

Ψήφισμα

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ Συλλόγου Βορειοηπειρωτῶν, ὡς ἐκπροσώπου τῶν Βορειοηπειρωτικῶν Συλλόγων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ, συνελθὼν ἐκτάκτως ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ αἰφνιδίου θανάτου τοῦ Στρατηγοῦ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΟΝΔΥΛΗ, προσενεγκόντος πολυτίμους ὑπηρεσίας κατὰ τὸν Βορειοηπειρωτικὸν ἀγῶνα

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

1) Νὰ ἐκφρασθῶσι τὰ βαθύτατα συλλυπητήρια ἐκ μέρους τοῦ Δ. Σ. ἐκπροσώπου τῶν Βορειοηπειρωτικῶν Συλλόγων τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ μεταστάντος τετιμημένου νεκροῦ.

3) Νὰ παραστῇ καὶ νὰ παρακολουθήσῃ ἐν σώματι τὴν κηδεῖαν τοῦ μεταστάντος ὁλόκληρον τὸ Δ. Σ. τοῦ Συλλόγου μετὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ.

3) Νὰ ἐργήσουν τὰ Γραφεῖα τοῦ Συλλόγου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς κηδεῖας.

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 31η—1—36

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ
ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΟΝΤΟΕ
ΝΕΟΦ. ΜΕΤΑΞΑ 6—ΑΘΗΝΑΙ
ΤΗΛ. 31.121

ΝΕΟΝ ΕΛΛΗΝΟ-ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ

Διὰ τοὺς Ἑλληνοαμερικανοὺς ταξιδιώτας

ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τῶν Ἑλληνο-Ἀμερικανῶν ἀδελφῶν

ΚΩΝΣΤΑΝΤ & ΣΤΑΥΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΩΝ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ - ΗΠΕΙΡΟΥ

50 Ὁθωνος—Ἀμαλίας, ἐν Πάτραις, εἶναι

ἐπὶ τῆς προκυμαίας καὶ εἰς τὸ κέντρον τῆς Πέλεως!

Νέα Ἐπιπλα, Ἀμερικανικοῦ συστήματος, καθαρῶτατον, εὐάερον καὶ ἠλεκτροφώτιστον. Ὑπηρεσία Ἀμερικανικῇ.

ΤΑΞΕΙΔΙΩΤΑΙ!

Ὅταν ἀποβιβάζεσθε εἰς Πάτρας, ὑπάλληλοι τοῦ Ξενοδοχείου ΠΑΡΙΣΙΩΝ-ΗΠΕΙΡΟΥ, σᾶς ἀναμένουν εἰς τὴν ἀποβάθραν καὶ σᾶς διευκολύνουν.

ΖΗΤΗΣΑΤΕ ἀντιπρόσωπον τοῦ Ξενοδοχείου μας

Ὅλας τὰς εὐκολίας καὶ ἀνέσεις ἐνὸς Ἀμερικανικοῦ Ξενοδοχείου. Νερὰ τρεχούμενα εἰς κάθε δωμάτιον. Μπάνια Ἀμερικανικά! Διευθύνται, ποὺ ἔχουν πεῖραν ἀπὸ Ἀμερικανικὰ Ξενοδοχεῖα, ὅπου ὁμιλεῖται ἡ Ἀμερικανικὴ καὶ ἡ Ἑλληνικὴ καὶ σᾶς ἐννοοῦν

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΝ
ΠΑΡΙΣΙΩΝ - ΗΠΕΙΡΟΥ
50 Ὁθωνος—Ἀμαλίας
ΠΑΤΡΑΙ

Ν. ΜΑΣΣΙΟΣ

Υφάσματα Άγγλικά, Έλληνικά,
Εφαρμογή τελεία Κομψότης

ΑΙΟΛΟΥ 73 ΕΜΠΟΡΟΡΡΑΠΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ

Άριθ. Τηλ. 29-413